

Ra Lucas

Nuna ra Lucas, ja ua yø hya bi 'yo't'i ngue te bi 'yøtra Jesucristo.

Ra Lucas bi ma hanja ngue bi 'yotra libro ja ua.

1 ¹ Xangu yø ja'i bi ne bi 'yutra hya, 'ne bi cuatra sucua ya yø hya xa nja ua dí 'buhmu. ² Guehya bi cuatra sucua'a te gäma hya bi nxännbate yø mamhya nuya bi nu te gä bi 'yøtra Jesús, asta gue'mø mambá fudi bá xännba ra hya yø ja'i. ³ Nugä xquet'a dadi ja ndummui dí honi ha bi njap'u bá fudi, asta guehra tiempo ja p'uya. Ague ma ndø'amigo Teófilo, nugä dí nnu manho ngue ga utra hya ga cuarpu ja ra sucua, ga pen'na'i. ⁴ Porque dí nne guí padi xanho ngue majuaní na ra hya bi sän'na'i.

N'na rá anxé Oja bi ma ngue di m'muhna ra Xuua nuna bi 'yotra nxixya.

⁵ Nu'a ra tiempo mi ndast'abi p'u ja ra häi Judea ra Herodes, mi 'bu'a n'na ra mmäcja ngue yø judío ni hu ngue ra Zacarías. Nuna ra Zacarías, yø mmimmemih'u yø mmäcja tenna ndu ra mmäcja Abías. Nu'a rá xisu ra Zacarías, ni hu ngue ra Elisabet, guehna n'na rá mbom'meto ra mmäcja Aarón. ⁶ Nuya yonc'ei ya, nu'a ra nho nne Oja ngue da 'yøt'e, gue'a bi 'yøt'a. Gä bi 'yøt'u yø hya mmamp'u ja rá ley Oja. Hinjongui pøni da 'yembí ngue hinga gue'a øt'e. ⁷ Pe himbi m'muhyø basi, porque mará 'yabasi na ra Elisabet. 'Ne ya gä yø dac'ei.

⁸ Nuna ra mmäcja Zacarías, bi tocabi ngue bi zønna ora di m'met'o p'u ja ra danija ngue da danne Oja. ⁹ Nu'u yø mmäcja, ja yø costumbre ngue jucra suerte ndana gue'a ra mmäcja da yurbu ja ra nija dá uhra bopo. Nu'a ra ora'a, bi tocabi ra suerte ra Zacarías ngue da uhra bopo.

¹⁰ Gätho 'bu'athi yø ja'i ngue mmat'Oja, mente brá ombo ra Zacarías ngue brá uhra bopo. ¹¹ Ra Zacarías bi nu ngue bi zø'a n'na rá anxé Oja, bi m'mäp'u ja rá hyo ra altar ngue n'yei, ha zø ra bopo. ¹² Emmei bi nsu 'mø mi nu ra anxé ra Zacarías. Hingui padi te da 'yøt'e. ¹³ Pe ra anxé bi 'yembí:

—Ague Zacarías, 'yo guí su. Porque da 'yøt'a Oja ngue di nja'a te guí äpi. A nuyá, di m'mu'a n'na rá ts'unt'u ni xisu Elisabet. Gdi hutí ngue di Xuua. ¹⁴ Gui johya 'mø bi m'mui, di nja'i mpähä. Xquet'a xangu yø ja'i di johya 'mø bi m'mui. ¹⁵ Porque da nu manho Oja ni ts'unt'u. Nuna ni ts'unt'u hinjam'mø da zi ra vino, 'ne hinte man'na ma cosa da zi ngue di n'iti. Mente yø pa di m'mui, di n'youi ra Espíritu Santo. ¹⁶ Da 'yøt'e ngue xangu yø judío di 'bärpa yø mmui da 'yēc'ei Oja nuna 'bui ngue ra Hmu. ¹⁷ Nuna ra Xuua di m'met'o p'u di ma ra Hmu. Tengutho ra pøngahya Elías ngue bi ma mahati ra ts'edi, xquet'a di njarbutho ni ts'unt'u ya, da

ma mahatī rā ts'edi. Da japyø ja'i di 'bätyø mmui, da 'yøt'e tengutho mi øtyø mboxita. Nu'u yø mmejhmayā, da badi ngue da dennababi yø hya yø hoja'i bá dinna hya. Da japyø ja'i ngue di nsäp'u ja yø mmui ngue da 'yēc'ei Oja.

¹⁸ Nuna rā Zacarías bi 'yørpā ra nt'änni rā anxē, bi 'yēmbi:

—¿Hanja nā rā hya guí xiqui? Porque nugä ya dá ndø, da guehma xisu p'uya, ya rā dac'ei —bi 'yēmbi.

¹⁹ Bi 'yēnna anxē p'uya:

—Guecä drā Gabriel. Dí 'bucä p'u ja rá hmi rá dä Oja. Go xpa mmengä Oja ya ngue ga xi'i nā rā hoga 'da'yo hya dí xi'i. ²⁰ Pē nuya ngue hinguí ēc'ei nā rā hya dí xi'i ya, guí ngone ya, hinda zä guí nya, asta gue'mø di m'muhni ts'unt'u dí xi'i. Nuna rā hya dí xi'i, bá ēp'u rā pa di nja nā.

²¹ Nu'u yø ja'i 'bū'athi p'uya, i tømī ngue da pønna Zacarías. Di 'yødyø ja'i ngue ya'atho rā ora bá ombo nnija rā Zacarías. ²² Ya hinguí sä di nya 'mø mambā pōni. Janangue bi bahyø ja'i ngue ja te bá t'utā mbonnija. Ya yø 'yētho ga 'yøtrā senya p'uya, porque ya hinguí sä di nya.

²³ Nu'mø mi dātrā pa ngue øtrā ndanne p'u ja rā nija rā Zacarías, bi ma rá ngu p'uya. ²⁴ M'mēfa p'uya, mi hya rá basi rá xisu Elisabet. Bi m'murpu ja rá ngu, hin hapu i ma mente ncūt'a zana. Ya ēn'a nbēmp'uya: ²⁵ “Ngūnā bi jacä Oja ya, i nnepe ngue ya hinni mantho da denngaguí yø ja'i”, i ēnā.

Bi manná anxē Oja ngue di m'muhra Jesús.

²⁶ Mi dāt'a n'nato zana ngue hā rá basi rā Elisabet, nuna Oja hōmbi menhna anxē Gabriel, bi map'u ja n'na rā hnini nī hū ngue Nazaret, ja rā hāi Galilea. ²⁷ Bi ma dā nyāui n'na rā hmute xisu nī hū ngue rā Maya. Nunā, ya ja ngue di nthatui n'na rā n'yohu nī hū ngue rā José. Nuna rā José, rá mbom'meto rā dast'abi David. ²⁸ Nu'a rā anxē bi zōp'u mi 'buhra hmute, bi 'yēmbi:

—Nnā han'na'i rā nzengua ngue gā nthēui rá mātē Oja. I nnu manho'i Oja, 'nē man'na di jap'a'i ngue gātho mī'da yø xisu —bi 'yēmbi.

²⁹ Nu'mø mi nū rā Maya ngue 'bāp'u rā anxē, di 'yøtho hanja nā rā hya xifi. I ēnā: “¿Tegue manzengua'a xicā nā?” ³⁰ Rā anxē p'uya bi 'yēmbi:

—Ague Maya, 'yo guí su. Nu'i, gā nthēui rá mātē Oja. ³¹ A nuya gui hya nī basi ya, 'nē drā ts'unt'u'a gui øni. Nu'mø bi m'mui, gdí hutī ngue rā Jesús. ³² Hinjonda zūdi tengū nā. 'Nē di hū ngue rá Ts'unt'u Oja maguesē. Nuna Oja mā Hmuhū, da japi ngue di ndast'abi nā nī ts'unt'u tengutho mī pēhrā mboxita David. ³³ Janangue di mānda para zantho yø judío, 'nē di ndast'abi hinha rá nzēgui.

³⁴ Rā Maya p'uya bi 'yørpā rā nt'änni rā anxē, bi 'yēmbi:

—¿Ha di zä di nja'a guí xiqui, conquē tobe hin dādī nthatī?

³⁵ Bi 'yēnna anxē p'uya:

—Ra Espíritu Santo da zøp'u gdi 'bui. Nuna Oja maguese ja rá ts'edi, da zä da 'yøt'e ngue gui hya ni basi. Janangue nuna ra ts'unt'u di m'mui, gä ra nho da n'yo, 'nē di nhuti ngue rá Ts'unt'u Oja. ³⁶ A nuyá, xquet'a 'nē'a ni menī Elisabet di m'mu'a n'na rá ts'unt'u ya, 'nē guí padi ngue ya ra dac'ei'a ra xisu. 'Nē t'ēmbi ngue ra 'yabasi na ra xisu na. A nuyá, ya n'nato zana ha rá basi naya. ³⁷ Nuna Oja, hīnte hēmbi.

³⁸ Bi 'yēnna Maya p'uya:

—Ya dí øcä na ra hya mman'Oja 'mø. Da jacä Oja na ra hya guí xiqui. Mi manna Maya na ra hya na p'uya, bi ma ra anxē.

Bi ma ra Maya di zengua ra Elisabet.

³⁹ A nuyá, nuna ra Maya bi ma n'nahmantho p'u ja n'na ra hnini rá njap'u ja yø xanthø ja'a ra häi Judea. ⁴⁰ Mi zømp'u ja rá ngu ra Zacarías, bi yut'ambo ra Maya, bi zengua ra Elisabet. ⁴¹ Nu'mø mi 'yøhra Elisabet ngue di zenguate ra Maya, ra Elisabet bi 'yanná basi o rá mmui. Ra Espíritu Santo bi bēnnabi ra hya da xihra Maya. ⁴² Bi ts'edi bi 'yēmbuya:

—Man'natho bi jap'a'i Oja ngue gätho mi'da yø xisu. 'Nē xquet'a bi unná njapi ni basi. ⁴³ ¿Hague ngu ra njama mmadi ja ngue ga øt'ä, ngue bá ēhē bi zenguagui rá mamá mā Hmu? ⁴⁴ Høntho bi zo mā gu ngue gadi zenguagui, nuna mā basi o mā mmui bi 'yāni ngue di johya. ⁴⁵ Ra mmēnthi gā nthēui ngue gā 'yēc'ei ra hya bi si'i, porque nu'a te mman'Oja, di nja'a —bi 'yēnna Elisabet.

⁴⁶ Ra Maya bi 'yēna:

—Nugä dí espabi Oja. ⁴⁷ Di johya mā mmui conná guehna Oja mā yantegä. ⁴⁸ Porque bi 'yørcagui mā su Oja, 'nē hinga njuanigui, nugä drá mēfitho. Nu ra pa di ma p'uya, gätho yø ja'i da 'yēngui ngue ra mmēnthi dá nthē'be. ⁴⁹ Porque jase rá ts'edi Oja, ¿hague ngu ganho'a te bi 'yørcagui? Nuna Oja, maguese na. ⁵⁰ Hangu ra pa di huēcyø ja'i suprá xudi Oja. ⁵¹ I ja ts'edi te bi 'yøt'e. Bi hyējpa yø hya yø ja'i di 'yēts'i. ⁵² Bi 'yēspu ja yø nhudi yø dast'abi. Bi japi bi hya ra ts'edi yø ja'i hinga njuani. ⁵³ Bi 'yøt'e ngue mbonguitho te da zi yø ja'i mi tumanthuhu. Bi 'yetyø mmēmmeti, hīndi japi te da hyats'i. ⁵⁴ Bi nja rá yēmmui conná ngue'u yø judío mi thanne, hīmbi pūmbēni bi mäs'i. ⁵⁵ Bi nja tengutho ra hya bi sihma mboxitahu Abraham, ngue para zantho da ma mahuequi'u yø mbom'meto.

⁵⁶ Nuna ra Maya, nhyushna bá m'mup'u 'buhra Elisabet. Bi ma rá ngu m'mefa p'uya.

Bi mihra Xuua nuna bi 'yøtra nxixya.

⁵⁷ Mi zønna pa di ønná ts'unt'u ra Elisabet. ⁵⁸ Bi ma di zengua'u yø besino, 'nēhyø menī. Bi bahyø ja'i ngue xandøngu ra nho bi 'yørpabi

Oja. ⁵⁹ Ya rá hyato ma pa xi mihra ts'unt'u, bi ma mhmēpya p'uya, bi njapra circuncisión. Yø ja'i p'uya nnepe di hu ra ts'unt'u tengutho gui hu rá papá Zacarías. ⁶⁰ Pe rá mamá ra ts'unt'u bi 'yēna:

—Hin'na. Man'na xanho di hu ngue di Xuua —bi 'yēna.

⁶¹ Bi t'ēmbuya:

—¿Hanja? Conque hinga n'na ni mēni ni hu'a ra thuhu guí mmanya.

⁶² Bi t'ørpa ra senya rá papá ra ts'unt'u p'uya, ngue t'änni te di hu. ⁶³ Bi 'yā'a n'na ra xithe p'uya, bi cuatra thuhu di ho, bi 'yēna: “Di hu ngue di Xuua”. Gätho yø ja'i p'uya, di 'yøtho. ⁶⁴ 'Bexque'a ra ora'a p'uya, bi zä bi nya ra Zacarías. Janjuani ngue di ja mammadi Oja p'uya. ⁶⁵ Gä di 'yøtho'u yø besino'a te bi nja. Gätho'a ra xequi mi 'bui ja ra häi Judea, i mmanyø ja'i te bi nja. ⁶⁶ Gätho ya yø ja'i bi badi te bi nja, di n'yomfēni, 'nē di n'yänni n'na ngu n'na, hague nja'a ya. Di n'yembyø ja'i:

—¿Te 'be'a gätho da 'yør'mø bi ndan'yohu na ra ts'unt'u na? —di n'yēmbi.

Porque emmēi di unnā njapi Oja.

Ja ua yø hya bi manna Zacarías.

⁶⁷ Nuna ra Zacarías rá papá ra Xuua, bi bēnnbabi ra Espiritu Santo ra hya da mā. Bi 'yēna:

⁶⁸ —Ma ga espabi na mā Hmu Oja. Porque da ēse ua 'buhyø judío ngue di pøhø. ⁶⁹ Da penngahu n'na ra Yante ja rá ts'edi. Guehna n'na rá mbom'meto ra David nuna bi 'yøt'e te nne Oja. ⁷⁰ Nu'mø yø pa xa thogui nguna ra hya bi bēnnbabi yø pøngahya Oja 'mø mi yat'a ra hya bi nepe bi mā. ⁷¹ Bi mā ngue da yanjū p'u 'buhma nsuihu. 'Nē da yanjū ngue'u to gä nnu man'uju. ⁷² Bi mā ngue di huec'u mā mboxitahu xa m'mui. 'Nē bi mā ngue nu'a rá maca hya bi xifi, hīndi pumbēni. ⁷³ Guehna ra hya bi yarpabi Oja na mā mboxitahu Abraham. ⁷⁴ Bi xifi ngue da yanjū p'u 'buhma nsuihu, n'namhma ngue ya hinga su ga thannehu Oja. ⁷⁵ 'Nē ga nsuphu, gä ra nho gdā n'yohu mēnte ra pa ga m'muhmu. ⁷⁶ A nu'i grā zits'unt'u, gdi hu ngue rá pøngahya'i na Oja maguese ya. Porque gui m'met'o ngue gui xojpa yø mmui yø ja'i hante dá ħhra Hmu. ⁷⁷ Nu'i gui japi da bahyø ja'i ngue ya da ma nhyani, 'nē di mpunnbabi yø ts'oqui. ⁷⁸ Nuna Oja di macju, 'nē di huegahu. Tengu ra hyadi di yør'mø mā pa, asta maya bi nexrá nyot'i søcua ja ra häi. ⁷⁹ Nu'u yø ja'i 'bu 'bexui da zä da dinna 'yu. Njarbutho ya, nuya yø ja'i xants'o ga 'yo, ya ja ngue di nthēui ra ndate. Da xojpa Oja yø mmui. Da japi da bahyø ja'i ha di nhojpaui Oja —bi 'yēnna Zacarías.

⁸⁰ Man'na ni zacra ts'unt'u, bi nte 'nē man'na ni ba Oja. Pe bá m'mup'u ja ra dapo asta gue'mø mi zønna pa da xihra hya yø judío.

Ya bi mihra Jesús.

2 ¹ Nu'u yø pa'u p'uya, gätho'u yø nación di manda ra dast'abi Augusto, bi manda ngue da ma nsots'i ra censo. ² Guehna rá mudi ra censo bi ma nsots'i 'mø mi ndast'abi ra Cirenio p'u ja ra häi Siria. ³ Gätho yø ja'i, ja ngue da map'u ja ra hnini xa m'muhyø mboxita, ngue di cuatyø thuhu. ⁴ Janangue nuna ra José bá nexpu ja ra hnini Nazaret ja ra häi Galilea, i map'u ja ra hnini Belén ja ra häi Judea mará mmengu ra David. Porque ra José, rá mbom'meto ra David. ⁵ Bi ma ra José di cuaträ thuhu conna Maya rá xisu. Nuna ra José himbi dährä xisu, pe ra Maya ya ha rá basi. ⁶ Mente 'bup'u ja ra hnini Belén, nuna ra Maya bi zønna ora di m'meni. ⁷ Bi m'muhrä mudi ts'unt'u. Bi 'ue ra ulu 'mø mi mi. Bi gärbu ja rá mosa yø fani, porque hin'yu ha di nsäya, hinda hønnbu ja ra ngumfani i sä.

Bi zøhyø anxe p'u 'buhyo mände'yo.

⁸ Mi 'bup'u yø mände'yo p'u jon'a Belén, madi haxpu ngue fädi Gä ra xui yø de'yo. ⁹ Mi dambeni, ya 'bup'u n'na rá anxe Oja. Rá nyot'i Oja p'uya, bi yot'i gätho p'u 'bui. Pe emmei bi nsu. ¹⁰ Ra anxe p'uya bi 'yembi:

—'Yo guí suhu. Porque nnä han'nahu ra hoga 'da'yo hya ya, 'ne hønnbu bi zä di johya yø ja'i 'mø bi 'yøhna ra hya nnä hagä ya. ¹¹ A nuyá, ya bi mihni Yantehu p'u ja ra hnini mi 'buhra David. Guehna ra Cristo bá ex Oja ngue di ndast'abi naya. ¹² Gä xi'i te jap'u ha gui timhm. I nt'e ra ulu na ra ts'unt'u, op'u ja rá mosa yø fani.

¹³ Mente ya ra anxe p'uya, bi nequi mi'da yø anxe bí 'ye mahets'i. Gä espabi Oja yø anxe, i ena:

¹⁴ —Maguese na Oja bí 'bu mahets'i. 'Necua ja ra ximhäi, da hyurpa yø mmui yø ja'i da nurpa rá mate.

¹⁵ Hontho bi manyø anxe na ra hya na p'uya, bi mengui, i ma mahets'i. Yø mände'yo p'uya, di n'yembi n'na ngu n'na:

—Ma ga mmähä Belén. Ga ma nuhu'a ra hya bi ørcahu Oja ngue bi nja ya.

¹⁶ N'nahmantho bi ma yø mände'yo p'uya. Bi dimp'u mi 'buhra Maya 'nēhra José. Nu'a rá ts'unt'u, op'u ja rá mosa yø fani. ¹⁷ Mi nup'u ha 'bui, bi xifi ngue ya xi manna anxe ngue xi mihra 'uene. ¹⁸ Nu'u yø ja'i bi 'yøhya yø hya bi manyø mände'yo, di 'yøtho hanja na ra hya sifi. ¹⁹ Pe ra Maya hinha gui pumbeni na ra hya bi sifi, hont'a mben'a. ²⁰ Nu'u yø mände'yo bi mengbu xpi 'yehē, pe espabi Oja, 'ne di ja mammadi ngue'a te ra hya xi 'yøde, 'ne'a te Gä xi nu. Gä bi nja tengutho xi sifi.

Bi ts'ixpu ja ra nija ra Jesús ngue da ma madäpi Oja.

²¹ Ja rá hyato ma pa xi m'muhra ts'unt'u p'uya, bi ma mhmepya, bi njapra circuncisión. 'Né i hutí ngue ra Jesús, tengutho ra thuhu bi manna anxé nuna bi nyaui ra Maya hante da hya rá basi.

²² Nup'u ja ra ley bi 'yotra Moisés, i nt'ot'i p'u njammí pa xa m'muhra basi 'mø da zä da ma nija. Janangue nu'mø mi dätra pa, bi ts'ixra 'uene p'u ja ra hnini Jerusalén ngue da ma ma däpi Oja. ²³ Nguna bi 'yøt'e porque nup'u ja rá ley Oja, i nt'ot'i p'u ra hya ngue éna: “Nu'a rá mudi basi ra ja'i di m'mui ngue drá ts'unt'u, da ma ma däpi Oja”, i éna. ²⁴ Bi ma p'uya ngue bá øtra 'bøt'e tengutho nt'ot'i p'u ja ra ley, ngue da hyo yoho yø ts'int's'u ngue ra tórtola, ogue yoho yø paloma.

²⁵ Nu'a ra tiempo'a p'uya, mi 'bup'u Jerusalén n'na ra n'yohu ni hu ngue ra Simeón. Guehna n'na ra hoga n'yohu mi thanne Oja, 'né mi tømí ngue da ma nhyani yø judío. Ra Espíritu Santo di bennbi te da 'yø'na ra Simeón. ²⁶ Ya xi 'yuti ngue hante da du, 'be da nu ra Cristo nu'a ja ngue da pen'Oja ngue di ndast'abi. ²⁷ Nuna ra Simeón bi bennbabi ra Espíritu Santo ngue bi map'u ja ra nija. A nuna rá papá 'nēhrá mamá na ra t'uts'unt'u Jesús, ya bi zøp'u ja ra nija, nnepe ngue da ma ma däpi Oja na ra Jesús, tengutho mmamp'u ja ra ley. ²⁸ Nuna ra Simeón bi hyanna ts'unt'u ngue bi dets'i. Bi ja mammadi Oja p'uya, bi 'yena:

²⁹ —Ma Oja'i, bi hyu ma mmuigä ya. Porque ya bi nja'a te gá yarqui ngue di nja hante ga tu. ³⁰ Ya dá nugä na ja ngue di nyante ya. ³¹ Guehna guá sänni ngue da badi gätho yø ja'i na. ³² Nuna ya guehna da xojpa yø mmui yø ja'i hingyø judío na. Conná guehna da ma maya yø judío.

³³ Nuna ra hya bi xihra zi'uene ra Simeón, ra José 'nēhrá mamá ra Jesús di 'yøtho hanja'a ra hya øde. ³⁴ Nuna ra Simeón, bi 'yäp'a Oja ngue di japi. Bi t'embra Maya rá mamá ra Jesús:

—Nuna ra zi'uene 'bucua, bá ts'ännbabi na ngue nu'mø bi ndan'yohu, xangu yø judío hinda nu manho, guehya di m'mehya. Pe nu to da nu manho, guehna ra ja'i di nyani. ³⁵ Guehna di fadi te mbemp'u ja yø mmui n'na ngu n'na yø ja'i na. Dí xi'i te ja ngue di nja, ngue ra dummui gui thogui, tengutho 'mø da thohra juai p'u ja ni mmui.

³⁶ Nup'u ja ra nija p'uya, mi 'bup'u n'na ra xisu ngue di bennbabi Oja ra hya xihyø ja'i. Ni hu ngue ra Ana na ra xisu, rá t'ixu'a ndu ra Fanuel, rá mbom'meto ra Aser. Rá ngüetho 'mø mi nthati, pe hōnda nyoto jeya bi m'muhmi rá ndø. Pe ya ra bødac'ei ya. ³⁷ A nuyá, ya goho 'däte magoho njeya ra 'danxu ya. Hinha ni bomp'u ja ra nija. I thanne Oja ra pa ra xui, mmat'Oja hin'yu p'u rá nzegui 'né etrá mmui. ³⁸ Mi yutra Ana p'u 'buhra zi'uene Jesús, bi mat'Oja, di ja mammadi Oja. M'mefa p'uya, bi xihyø ja'i 'bup'u ja ra nija, ngue nu'a ra 'uene 'bup'u, gue'a ra Yante mi tømýø judío p'u Jerusalén.

Ra José 'nehra Maya bi mengui, i ma Nazaret.

³⁹ Mi juadi bi 'yøt'e te gä nt'ot'i p'u ja rá ley Oja, bi mengbaya, i map'u ja ra hnini Nazaret ja ra häi Galilea. ⁴⁰ Nu'a ra zits'unt'u, man'na ni zaqui, i te, 'ne man'na ni dinna hya, porque Oja emmei bi japi.

Bi map'u ja ra nija na ra ts'unt'u Jesús.

⁴¹ Nuna ra José 'nehra Maya, njeya njeya pa Jerusalén, bí nnu ra ngo ngue ra pascua. ⁴² Ya ha n'nema yo njeya ra Jesús, xquet'a 'nehnä 'da i ma dra ts'ännigo p'u Jerusalén. ⁴³ Mi guahra ngo, bi mengui, i ma yø ngu. Pe ra Jesús bá cop'u Jerusalén, hingui pahrá papá 'nehrá mamá ngue bá cohi. ⁴⁴ T'embi ngue ni n'yohu yø ja'i p'u ja ra 'yu na ra Jesús. Bi n'yo n'na pa, ja bi mudi bi hyomp'uya, änyø meni 'nehyø mpadihü. ⁴⁵ Pe himbi dini. Hombi mengbaya, i ma Jerusalén ngue bá honi.

⁴⁶ Rá hyu pa p'uya, bi dimp'u ja ra nija na ra Jesús, 'dap'u humhmu yø xännbate ngue ra ley. Nuna ra Jesús øts'e te mman'u yaui, 'ne ørpa ra nt'änni. ⁴⁷ Pe xquet'a t'ørpabi ra nt'änni p'uya. Pe nu'u to gä øde te ga ndadi, di 'yøtho hanja rá n'yomfëni bá dini ngue'a te ga ndadi. ⁴⁸ Nuna ra José 'nehra Maya di 'yøtho 'mø mi nu ngue hup'u ra Jesús. Rá mamá ra Jesús bi 'yëmbi:

—Ague ma basi'i, ¿hanja ngue ngu'a guí ørca'be? Ni papá co 'nequi hini padí te ga ør'be ngue dí hon'a'be —bi 'yëmbi.

⁴⁹ Mi dahra Jesús, bi 'yëmbi:

—¿Ua hingui pahmi ha dí 'bui ngue gui hongüi? ¿Ua hingui pahmi ngue jatho ga m'mucua ha ja ra xädi ngue rá hya ma Papá?

⁵⁰ Pe nuya yaui, himbi dinyø mmui ya yø hya bi xifi. ⁵¹ Bi mengbaya, i ma Nazaret, 'da i mähä ra Jesús. Pe ec'ei te xifi. Nuna rá mamá ra Jesús, nu'a ra hya bi xifi hønt'a mbën'a. ⁵² Mente 'danyø pa p'uya, bi ndan'yohu ra Jesús, man'na ni dinna hya. 'Ne nnu manho Oja'a te ga 'yo, da guehyø ja'i xquet'a nnu manho.

Ra Xuua bi 'yøtra nxixya, bi xihra hya'u to gä bi mpeti p'u ja ra dapo.

3 ¹ Ya n'ne'ma cut'a njeya mi 'yop'u ra ndast'abi n'na ra n'yohu ni hu ngue ra Tiberio. Nuna ra Poncio Pilato mará dast'abi p'u ja ra häi Judea na. A nuna ra Herodes mará dast'abi p'u ja ra häi Galilea na. Nuna ra Lipe rá n'yohu ra Herodes mará dast'abi p'u ja ra häi Iturea na, 'nep'u ja ra häi Traconite madi manda. Nuna ra Lisaniás mará dast'abi p'u ja ra häi Abilinia na. ² Nuna ra Anás 'nehnä ra Caifás, guehya yø 'bet'o mmäcja ya. Oja bi zoprá mmui na ra Xuua rá ts'unt'u ra Zacarías mambí 'bup'u ja ra dapo. ³ Nuna ra Xuua, bi n'yo gätho'u yø xequi jap'u ja ra dathe Jordán. Bi xihyø ja'i ngue da hyep'u ra nts'o ga 'yo, n'namhma ngue di mpunnba yø ts'oqui, di xixyabi p'uya. ⁴ Bi 'yøtra Xuua tengutho ra hya mmamp'u ja ra libro bi 'yotra pøngahya Isaiás,

ngue ɛna: “Dá t'øde te da man'a n'na nc'ei da manna hya p'u ja ra dapo ngue da 'yena: Dami juannbahú rá 'yu ra Hmu. Dami cáhmú ra 'yu da gohi xanho. ⁵ Da ma majuanni gátho yø nenhäi. Da ma manihibi gátho yø nyuni 'nehyø nguani. Da ma majuanni'u yø 'yu xampäni. Nu'u yø 'yu xants'oni, da ma majuanni. ⁶ Gä da nü yø ja'i'a ra Yante da pen'Oja”, bi 'yena.

⁷ Nu'u yø ja'i bi zøp'u mi 'buhra Xuua ngue di xixyabi. Ra Xuua bi 'yembi:

—Guí øthú tengutho øtyø c'eya ngue 'da'mø bá ep'u ra sibi. Xiya, ¿hague gni pahmu ngue bá ep'u ra ndate castigo di nja? ⁸ Dami 'yøthú ra nho, n'namhma di nequi ngue ya gá hyehmú p'u ra nts'o. 'Yo sä guí ɛna ngue ya hinte gui jahú ngue yø mbom'meto'ahú ra Abraham. Porque dí xi'ahú ngue nuua ja yø do ja ua, da zä da 'yøt'Oja ngue da bøkua yø mbom'meto ra Abraham. ⁹ Guí øthú tengutho yø za hingui zädi, gui njathú p'uya. Pɛ ya ja ra acha da 'yexyø za. Gátho yø za hingui nne di nzädi, da t'ets'i ngue da ma nt'udi.

¹⁰ Yø ja'i p'uya, bi 'yänna Xuua, bi 'yembi:

—¿Teni 'be'a ja ngue ga øt'ähe p'uya?

¹¹ Bi 'yenna Xuua p'uya:

—Nu'a cá yoho yø pahni, ja ngue di unna n'na mpahni'a to hin'yu rá pahni. Nu'a ja te da zi, ja ngue da xepi to hin'yu da zi.

¹² Xquet'a bi zø i'da yø nguthäi p'uya, ngue nne da ma maxixyabi. Bi 'yørpa ra nt'änni ra Xuua p'uya, bi 'yembi:

—Ague grá xännbate, ¿te 'be'a ja ngue ga øt'ähe?

¹³ Ra Xuua bi 'yembi:

—'Yo di tho'a guí juhmu ngue'a te di marca ra ley.

¹⁴ Xquet'a 'ne 'da yø soldado bi 'yørpa ra nt'änni, bi 'yembi:

—Xigähe, ¿teni 'be'a ja ngue ga øt'ähe?

Mi dahra Xuua, bi 'yembi:

—'Yo to gädi pihmu. 'Ne 'yo te guí hannbahú yø ja'i. 'Yo sä gädi yaphu n'na ra ja'i ngue hinte øt'e. Ya da hønt'a te ni nzäbi guí taha gui hyamhmu.

¹⁵ Pɛ yø ja'i, hingui nnu ra pa da badi te'o na ra Xuua. ɛnyø ja'i ngue nuna ra Xuua, xamhmatho guehna ra Cristo bá pen'Oja ngue di ndast'abi na. ¹⁶ Pɛ ra Xuua bi 'yembyø ja'i:

—Nugä majuaní dadi xixya'ahú conna dehe. Pɛ bá ep'u man'na da 'yøtra nxixya conna sibi 'mø bi ha'ahú ra ts'edi ra Espíritu Santo. A nuna, man'na tate na ngue nugä. ¿Hapú gue ga sucä tengu na?

¹⁷ Guehna da huanhyø ja'i na, tengutho 'mø mahoqui ra trigo, n'nani ni ma yø xi. Ra trigo p'uya, mapeti ngue da 'bets'i. Nu'a rá xi p'uya, da t'up'u ja ra sibi hinjam'mø da huɛt'i.

¹⁸ Xangu mi'da yø hya bi manna Xuua ngue honi ha gui opan'yu yø ja'i di øtra hoga 'da'yo hya. ¹⁹ Bi hejpabi ra Xuua'a te xi 'yøtra dast'abi Herodes, porque nuna rá 'bepo Herodías rá xisu'a rá n'yohu Lipe, ya xi 'yøt'e ngue rá xisu. Xquet'a xangu mi'da yø hya xants'o xi 'yøt'e, pe gä bi hejpi. ²⁰ Pe mahømbi 'yør'man'na ra nts'o ra Herodes, ngue bi got'a fädi ra Xuua.

Bi nxixya ra Jesús.

²¹ Nu'mø tobe him mani jotra Xuua, bi xixyabi gätho yø ja'i. Xquet'a bi xixyabi ra Jesús. Mente mmat'Oja p'uya, bi xohra c'amahets'i. ²² Nu'a ra Espíritu Santo, entho n'na ra paloma p'u i hnu, ngue bi zøp'u ja rá ya ra Jesús. 'Nē bi t'ø'a n'na ra hya bá nya mahets'i, bi 'yēna:

—Gue'e ma Ts'unt'u, dadi ma'i. A nuyá, janjuani ngue ja gampähä conná ngue'e.

Ja ua ra lista ngue yø thuhu yø mboxita ra Jesús.

²³ Nu'mø mi du'mi bi xännbabi ra hya yø ja'i ra Jesús, ya mi ha 'däte ma'det'a njeya. I t'ēmbi ngue rá ts'unt'u ra José. Pe nu'a erá xita ra Jesús, gue'a ra Elí. ²⁴ Nuya mi'da yø mboxita ra Jesús guehna: ra Matat, ra Leví, ra Melqui, ra Jana, ra José, ²⁵ ra Matatías, ra Amós, ra Nahum, ra Esli, ra Nagai, ²⁶ ra Maat, ra Matatías, ra Semei, ra José, ra Judá, ²⁷ ra Joana, ra Resa, ra Zorobabel, ra Salatiel, ra Neri, ²⁸ ra Melqui, ra Adi, ra Cosam, ra Elmodam, ra Er, ²⁹ ra Josué, ra Eliezer, ra Jorim, ra Matat, ³⁰ ra Leví, ra Simeón, ra Judá, ra José, ra Jonán, ra Eliaquim, ³¹ ra Melea, ra Mainán, ra Matata, ra Natán, ³² ra David, ra Isaí, ra Obed, ra Booz, ra Salmón, ra Naasón, ³³ ra Aminadab, ra Aram, ra Esrom, ra Fares, ra Judá, ³⁴ ra Jacob, ra Isaac, ra Abraham, ra Taré, ra Nacor, ³⁵ ra Serug, ra Ragau, ra Peleg, ra Heber, ra Sala, ³⁶ ra Cainán, ra Arfaxad, ra Sem, ra Noé, ra Lamec, ³⁷ ra Matusalén, ra Enoc, ra Jared, ra Mahalaleel, ra Cainán, ³⁸ ra Enós, ra Set, ra Adán. Pe ra Adán, Oja bi hoqui.

Ra zithu bi hyonnbí ha di 'yøtra ts'oqui ra Jesús.

4 ¹ Nuna ra Jesús ya n'youi ra Espíritu Santo, mambá ep'u ja ra dathe Jordán. Ra Espíritu Santo bi zixpu bí ja ra dapo. ² Ja bá m'mup'u nyote ma pa. Pe nu'u yø hya di manda Oja, emmei bi hyonna zithu ha di mestho ra hya ra Jesús. Nu'u yø pa'u, himbi zi ra hme ra Jesús. M'mefa p'uya, bi zä ngue mathoguitho tu manthuhu. ³ Ra zithu p'uya bi 'yēmbi:

—Nu'mø ngue gue'e rá Ts'unt'u'i Oja, dami 'yøt'e ngue nuna ra do 'bengua, da gohi di nthuhme —bi 'yēmbi.

⁴ Mi dahra Jesús, bi 'yēmbra zithu:

—Nup'u ja ra Maca Libro, nt'ot'i p'u ra hya ngue ɛna: “Nu ra ja'i hinda ne da 'yøde te mman'Oja, madague'a da zi ra hme ra ja'i, pe ya hinda zä di m'mui”.

⁵ Ra zithu p'uya bi zixpu bí ja n'na ra danyuni. Nu'a ra ora'a p'uya, bi japra Jesús ngue bi hyandi gätho yø nación i ja rá nguni nximhäi. ⁶ Ra zithu bi 'yembra Jesús:

—Nugä dí ɛxa'i ngue gui ndast'abi, gui manda gätho yø nación. Nu te gä pets'i, gä ni mmeti. Porque go bi ndäcä yu. Nu te'o ga nne ga unni, ga unni. ⁷ Nu'mø gui ndantyøhmu ngue gui thannegui ya, nu te gä ja nuya, gä ni mmeti —bi 'yembi.

⁸ Mi dahra Jesús, bi 'yembi:

—Dami 'uegue grä zithu. Porque nt'ot'i p'u ja ra Maca Libro ngue hont'a ra Hmu Oja ja ngue da ma nthanne, hinjom man'na.

⁹ M'mefa p'uya, nup'u ja ra hnini Jerusalén, ja i zixpu ra zithu na ra Jesús. Bi ntøp'u ja rá 'bet'e ra nija. Bi 'yembi:

—Nu'mø gue'e rá Ts'unt'u'i Oja ya, dami nsäcua ya. ¹⁰ Porque nt'ot'i p'u ja ra Maca Libro ra hya ngue ɛna: “Nuna Oja da penhyø anxe ngue da mä'i. ¹¹ Da 'yøt'e ngue njanate gdi söt'a häi, n'namhma ngue hinda un'na ni gua yø do” —bi 'yembi.

¹² Mi dahra Jesús, bi 'yembi:

—Xquet'a nt'ot'i ra hya p'u ja ra Maca Libro ngue nuna Oja, hinjonda zännbi te da 'yøt'e para ngue da fadi ngue'mø majuaní te mma ogue hin'na.

¹³ Ra zithu, ya himbi dinna forma ha xti japi ngue xta 'yøtra ts'oqui ra Jesús. Bi zop'u njammí pa p'uya, bi ma.

Bi du'mi bi manna hya p'u Galilea ra Jesús.

¹⁴ Bi mengra Jesús, i ma Galilea. Pe n'youi rá ts'edi ra Espíritu Santo. Yø ja'i p'uya, ndap'u bi zä di c'a ra Jesús. ¹⁵ Da zømp'u da zønna Jesús, pap'u ja yø nija yø judío ngue xännbabi ra hya yø ja'i. Gä nnu manho yø ja'i ra hya mmanna Jesús.

Ra Jesús ya 'bup'u ja ra hnini Nazaret.

¹⁶ Bi map'u ja ra hnini Nazaret bá nte ra Jesús. Mi zøhra pa ngue ra ts'äya, bi map'u ja ra nija, gä ngu'a xi 'yørbu ja yø hnini xi thogui ngue pap'u ja yø nija. Bi m'mähra Jesús ngue da manna letra nt'ot'i p'u ja ra Maca Libro. ¹⁷ Bi t'unna libro bi 'yotra pøngahya Isaías. Mi xospuya, bi nthui p'u nt'ot'i na ra hya ja ua ngue ɛna: ¹⁸ “Dí n'yogä'be ra Espíritu Santo. Porque bá t'exqui ngue ga xicä ra hoga 'da'yo hya yø hyoya. Bá 'benngui ngue ga hojpa yø mmui yø ja'i 'bu ndummui. Nu'u yø ja'i xa mbent'ui ra ts'oqui, ga xifi ngue ya da ma nhyaní. Ga xojpa yø n'yomfeni yø ja'i ngue da ba Oja. Ga japi ngue ya hinni mantho da zä ra

n'u yø ja'i di ɰnyø hmu. ¹⁹ Ga xicä yø ja'i ngue ya bi zønna pa da yan'Oja”.

²⁰ Mi juadi bi manna letra nt'ot'i p'u ja ra sɰcua ra Jesús, bi dā ra sɰcua p'uya, bi un'na ra mäxte p'u ja ra nija. Bi mi p'uya. Nu'u yø ja'i 'bɰp'u ja ra nija p'uya, gä di zadi hɛti ra Jesús. ²¹ Mahømbi mædi bi nya ra Jesús, bi 'yɛmbyø ja'i:

—Nu ra ora ja p'uya, ya bi nja'a te nt'ot'i p'u ja ra Maca Libro, ngue ni hmi ni dā guí nnuju ngue dí 'bɰcä ua ya.

²² Bi nu manho gätho yø ja'i ra Jesús. Nuna ra hoga hya xihyø ja'i, gä di 'yødyø ja'i na ra hya øde. Di n'yänse yø ja'i, di n'yɛmbi:

—¿Ua hinga guehna rá ts'unt'u ra José na?

²³ Mi dahra Jesús, bi 'yɛna:

—Rá nzegui guehna ra hya ja ua guí nne gui xicju, ngue ɛna: “Ague grá 'yøthe, 'be dami n'yøthe se”. Gui nne gui 'yɛnju: “Nu'a dí øcähe guá ørbu Capernaum, nua ja ni hnini ya, xquet'a da ngu'a gui 'yøt'ua ya”, guí nne gui 'yɛnju.

²⁴ Bi sigue bi nya ra Jesús, bi 'yɛna:

—Majuani dí xi'ahu, ngue hinga n'na ra pøngahya di pøni ngue da hnu mansu p'u ja rá hnini. ²⁵ Njarbutho na ra hya dí xi'ahu ya, tengutho ra pa bá m'muhra pøngahya Elías, bi nja ra ndate thuhu p'u ja ra häi mi 'bui, ngue himbi n'ye nhyu jeya mæde. Xangu yø 'danxu ngue yø judío mi 'bu 'mø ya. ²⁶ Pɛ hinga n'na'u yø 'danxu ngue yø judío xta mmennbabi Oja ra Elías ngue xtabá mmäts'i. Sinoque bi 'benhni ngue bá fäxa n'na ra 'danxu mi 'bɰp'u ja ra hnini Sarepta, querputho ra hnini Sidón. ²⁷ Nu'a ra tiempo bi m'muhra pøngahya Eliseo, xangu yø judío mi hembra n'u ngue mi 'ya yø do'yo. Pɛ hinjombi 'yøthe ya yø judío mi u. A nuna ra Naamán ngue ra mmengu p'u ja ra häi Siria, go bi ma bá øthe na.

²⁸ Gä bi mbøcue yø ja'i mi 'bɰp'u ja ra nija 'mø mi 'yøhya yø hya bi manna Jesús. ²⁹ Bi nangyø ja'i p'uya, bi bentra Jesús ngue bi gujpu ja ra hnini. Bi zixpu bí ja ra nyanguani ngue da hørbu ja ra t'øhø. ³⁰ Pɛ bi guasyø ja'i ra Jesús, bi thop'u mæde, bi ma.

Ra Jesús bi 'yøthe n'na ra n'yohu mi n'youi ra ts'onthi.

³¹ Nuna ra Jesús, i map'u ja ra hnini Capernaum ngue ra häi Galilea. Nu'mø ra pa ngue ra ts'äya, nhyato, nhyato pap'u ja ra nija ngue xännba ra hya yø ja'i. ³² Di 'yødyø ja'i'a ra hya xännbabi, porque nu'mø xännbate ra Jesús, ɛna nts'ut'abitho ngue ya manzaqui 'mø nzohyø ja'i.

³³ Nup'u ja ra nija p'uya, mi 'bɰp'u n'na ra n'yohu n'youi ra ts'onthi. Nts'edi i zohra Jesús, bi 'yɛmbi:

³⁴ —Ague Jesús grá mməngu Nazaret, dami hyəgahe p'ua. ¿Hanja ngue gadi nthint'ua dí 'bucähe? ¿Ua gní 'yēhe gui juacje? Nugä dí padí te'o'i, gue'e rá maca Ts'ant'u'i Oja.

³⁵ Pe ra Jesús bi 'yembra ts'onthi:

—Xanhən'i grá ts'onthi. Dami hyep'ua ra n'yohu guí n'youi.

Ra ts'onthi p'uya, yø hmi yø dä yø ja'i p'ua bi 'yen'ahäi ra n'yohu. Pe hinha bi zət'i. Bi ma ra ts'onthi p'uya. ³⁶ Gä di 'yødyø ja'i bi nu te bi nja. Di n'yembi n'na ngu n'na:

—Hinjongui padí tema hya'a ya. Di nequi ngue ja rá ts'edi na ra n'yohu, porque asta 'nəhyø ts'onthi ɛc'ei 'mø xifi ngue da hyep'ua ra ja'i n'youi.

³⁷ Ndap'ua bi zä di c'a yø ja'i te øtra Jesús.

Ra Jesús bi 'yøthebi rá to ra Simu nuna i Bedu.

³⁸ I map'ua ja rá ngu ra Simu 'mø mambá pøn'a nija ra Jesús. Mi hembra pa na rá to ra Simu p'uya. Bi t'äpra mate ra Jesús ngue bi 'yøthe na ra xisu madi hyenni. ³⁹ Nuna ra Jesús bi ndojpə 'benna dərquəhi. Bi hejpa ra pa, pe 'bexpi bønna pa. Bi nangra xisu ngue bi hojpi te da zi yø ja'i.

Bi 'yøthe xangu yø dərquəhi ra Jesús.

⁴⁰ Mi dähra nde p'uya, gätho yø ja'i si yø dərquəhi ngue hembí 'dama 'dan'yo man'ua, bi zispabi ra Jesús ngue da 'yøthe. Bi japyø dərquəhi yø 'ye ra Jesús ngue bi 'yøthe. ⁴¹ 'Bup'ua xangu yø dərquəhi ngue n'youi yø ts'onthi, pe ra Jesús bi japyø ts'onthi ngue hep'ua yø ja'i n'youi. Asta mahyø ts'onthi, i ɛna:

—Nu'i, gue'e rá Ts'ant'u'i Oja.

Pe ra Jesús di hejpa yø ts'onthi, hindi japi di nya. Porque nnepyø ts'onthi da fadi ngue gue'a ra Cristo.

Bi 'yonna hya p'ua ja ra häi Galilea ra Jesús.

⁴² Mi nəcahäi p'uya, bi bomp'ua ja ra hnini ra Jesús, bi ma dapo. Pe emmei honyø ja'i hapu 'bui. Mi zonyø ja'i p'ua bí 'bui, i sammí, hingui nnepe xta nzop'ua. ⁴³ Pe ra Jesús bi 'yembyø ja'i:

—Jatho ngue ga mma mangä ra hoga 'da'yo hya mi'da yø hnini. Porque guehna bi 'benngä na ngue ga xihyø ja'i ha di njap'ua da zo rá 'ye Oja.

⁴⁴ Janangue Gä bá n'yop'ua ja ra häi Galilea ra Jesús ngue bi manna hya p'ua ja yø nija.

Bi 'yøtrā Jesús ngue bi de xāngu yø huā yø mahua.

5 ¹ Nup'u ja rā nenzabi nī hu ngue Genesaret, ja 'bāp'u n'na pa rā Jesús. Bi zøhø xāngu yø ja'i p'uya, astā dī ntøt'e ngue nne dā 'yørpabi rá hya Oja. ² Bi nu yoho yø barco p'u ja rā nenzabi rā Jesús, ngue hīnjongui o. Ya xi bønyø mahua ngue petyø xit'a. ³ Bi yārbu ja rá barco rā Bēdu rā Jesús. Bi xi p'uya ngue dā zoquits'u rā nnengui, dī map'u xānhē rā dehe. Bi mīp'u ja rā barco rā Jesús ngue ja bá nya p'u, ngue bi xānnbā rā hya yø ja'i. ⁴ Mī juadi bī mān'a rā hya nne dā mamp'uya, bi 'yēmbra Bēdu:

—Dāmī 'yonna barco, dī manū xānhē rā dehe. Ja gui 'yent'ui nū rā xit'a ngue gui paui yø huā.

⁵ Bi 'yēnna Bēdu p'uya:

—Ague grā xānnbate, ya xtā mmpēhme gā rā xui, pē hīn teni huā xtā thehe. Pē ngue guí engui gā ent'ā rā xit'a, ma gā ent'ā rā xit'a ya.

⁶ Mī 'yēntrā xit'a p'uya, xāndøngu yø huā bá the, astā ya nne xtā xetra xit'a. ⁷ Bi 'yørpabi rā senya'u yø n'yohu bí o mān'na rā barco ngue bá ehē, dā māt's'i. Bá ē'u p'uya, pē bi yuts'i gā yoho yø barco'u yø huā, astā ya nne dā thunt'a mbonthe yø barco ngue'a gānhyu. ⁸ Mī nu rā Bēdu'a te bī nja, bī ndāntyøhmū p'u 'bāhrrā Jesús, bi 'yēmbi:

—Ague grā Hmū, dāmī 'uecua dí 'bucā, porque ja mā ts'oqui.

⁹ Ngūnā bī mānnā Bēdu, porque bī nsu. Xquet'a 'nē'u yø n'yohu bī nsu 'mø mī nu ngue xāndøngu yø huā bi de. ¹⁰ Xquet'a bī nsu rā Jacobo 'nēhrrā Xuua, yø ts'ant'u rā Zebedeo, gā mī n'youi rā Bēdu. Pē rā Jesús bi 'yēmbra Bēdu:

—'Yo guí su ague Bēdu. Nūya hīnni mantho gui thehyø huā ya, yø ja'i gui theya ngue gui 'bārpa yø mmui —bi 'yēmbi.

¹¹ Bi sōnnā nenthe'u yø barco p'uya, bi zop'u yø barco ngue bi dēnna Jesús.

Rā Jesús bi 'yøthe n'na rā n'yohu mī 'ya rá do'yo.

¹² Ya mī 'bup'u ja n'na rā hnini rā Jesús. Bi zøn'a n'na rā n'yohu p'u ha 'bui, ngue mī hēmbra ts'o'ya. Mī nu rā Jesús, astā bī m'mēmfo hāi ngue āpra mātē, bi 'yēmbi:

—Ague grā hmū, nū'mø guí nne gui 'yørcā rā mātē gui 'yøtheguits'u, nugā dí padī ngue dā zāgui —bi 'yēmbi.

¹³ Bi dosrā dārquēhī connā 'yē rā Jesús, bi 'yēmbuya:

—Ahā, dí nne gā øthe'i. Dā zā'i ya —bi 'yēmbi.

Høntho bī mānnā rā hya nā, nūnā rā dārquēhī mī 'ya rá do'yo, 'bexpi zā rā n'u mī hēmbi. ¹⁴ Nūnā rā Jesús, bi 'bēpi ngue hīnjondā xifi te bi japi, bi 'yēmbi:

—Hontho nī ma ya, sōmp'u 'buhra mmäcja. Da nu ngue ya bi zä'i. Dami 'yōtra 'bōt'e tengutho bi manda ra Moisés ngue da 'yōtyō ja'i 'mō bi zä ra 'ya hēmbi. Janangue da badi gātho yō ja'i ngue ya bi zä'i.

¹⁵ Pe nu'a ga 'yo ra hya te otra Jesús, man'na, man'na nī fadi. Xandōngu yō ja'i di mpeti p'u ha nī ma ngue oxra hya i mma. I nne yō ja'i da 'yōthebi hapu xan'u. ¹⁶ Pe mī pa dapo ra Jesús ngue ja bi mmat'Oja p'u.

Ra Jesús bi 'yōt'e ngue da fadi ngue ja rá ts'edi ngue di punnba yō ts'oqui yō ja'i.

¹⁷ Nup'u mī xānnbate n'na pa ra Jesús, hup'u 'da yō fariseo, hup'u 'da yō xānnbate ngue ra ley. Xpi 'yēp'u ja yō hnini ja'a ra häi Galilea, 'nēp'u ja yō hnini ja'a ra häi Judea, 'nēp'u Jerusalén xpi 'yē i'da. Pe n'youi rá ts'edi Oja na ra Jesús ngue sä øthe yō dārquēhi. ¹⁸ Bi zō i'da yō ja'i bá du n'na ra dārquēhi ngue tudyō gua, bá oxrá fidi. Bi ne yō ja'i ngue xti thocra dārquēhi p'u brá 'bähra Jesús. ¹⁹ Pe hīmbi zä ha xti yat'i, porque hinga nzāni yō ja'i. Bi tets'a yānigu p'uya, bi xots'a n'na xequi ra 'bet'e. Ja i cambu ra dārquēhi nī oxrá fidi. Bi zōrbu 'būhyō ja'i brá 'bähra Jesús. ²⁰ Mī nu te øtyō ja'i na ra Jesús, i padī ngue ec'ei yō ja'i ngue da zä da 'yōthe ra dārquēhi. Bi 'yēmbra dārquēhi p'uya:

—Ague n'yō, ya dá pun'na nī ts'oqui ya —bi 'yēmbi.

²¹ Yō xānnbate ngue ra ley p'uya, 'nēhyō fariseo, bi 'yēmp'u ja yō n'yomfēni: “¿Te go mangu na ra n'yohu na, i then'na Oja na ngue ngu'a mma? Porque hīnjonda zä di punnba yō ts'oqui yō ja'i, hīnda hōnt'a Oja sä ngue da 'yōtra mpunnbi”, ēmp'u ja yō n'yomfēni. ²² Pe ra Jesús i patho te mbēnyō ja'i mbōcue, bi 'yēmbi:

—¿Hanja ngue nguna guí mbēmhmū? ²³ Nugä dá xihra n'yohu 'bucua, dí ēmbi: “Ya dá pun'na nī ts'oqui ya”. Pe nuyá, hīndi nēqui xāho ngue'mō bi mpunnbi oque hīn'na. Pe nu'mō ga ēmbi: “Dami nangui, gui caxni fidi, gui mma”, ga ēmbi, nu'mō ngue bi n'yo p'uya, ya gui pahmu xāho ngue ja mā ts'edi. ²⁴ A nuyá, dami pahmu ya ngue ra N'yohu bí 'yē mahets'i, ja rá ts'edi ua ja ra xīmhāi ngue di punnba yō ts'oqui yō ja'i.

Bi 'yēmbra n'yohu xan'u p'uya:

—Nugä dí xi'i, dami nangui, caxni fidi, nī ma nī ngu.

²⁵ 'Bexque'a p'uya, nuna mará dārquēhi, yō hmi yō dā yō ja'i p'u bi nangui, bi gaxra fidi, bi ma rá ngu. Pe di ja mammadi Oja. ²⁶ Gä di 'yōdyō ja'i'a te bi nja, pe gä espabi Oja yō ja'i. Asta nsu ha ga 'yēnyō ja'i:

—A nuyá, dá nuhu yō cosa ngue hīnjam'mō xtā nuhu ya —bi 'yēna.

Ra Jesús bi 'yøt'e ngue rá xädi rá Leví.

²⁷ Mí ma m'mefa rá Jesús, ní nthop'u ja rá oficina rá Leví, nuna jamba rá menyu yø ja'i ja te pä. Mí nu rá Jesús, bi 'yembí:

—Ma ga mme n'yø, ga øt'e ngue ma xädi'i —bi 'yembí.

²⁸ Bi zop'u rá oficina rá Leví ngue bí me rá Jesús.

Nuya yø ja'i t'embí ja yø ts'oqui, 'dap'u síhmei rá Jesús.

²⁹ Nup'u ja rá ngu rá Leví, bi 'yørpabi n'na rá dants'ihme rá Jesús. Nup'u ja rá mexa 'dap'u 'buhmu mí'da yø nguthäi, da guehmi'da yø ja'i.

³⁰ Pe yø fariseo 'nēhyø xännbate ngue rá ley bi zumba yø xädi rá Jesús, bi 'yembí:

—¿Hanja ngue 'dap'u guí síhmeu yø nguthäi 'nēhyu mí'da yø ja'i ja xangu yø ts'oqui? —bi 'yembí.

³¹ Mí dahra Jesús, bi 'yēna:

—Nuya yø ja'i di hyēnni, guehya ní 'yēhra 'yøthe ya. Pe yø ja'i xanzaqui, hinga gue'u ní 'yē'u. ³² A nugä, dá ēhe ngue gue'u yø ja'i ja yø ts'oqui ga xifi da hyep'u rá nts'o ga 'yo, hinga gue'u yø ja'i ēna ngue ya 'yo xanho dá ēhe ga nzofo.

Bí manna Jesús hanja ngue hinguí etyø mmui yø xädi.

³³ Yø ja'i p'uya, bi 'yembra Jesús:

—¿Hanja ní xädi ngue zant'a si'a te tini? Conque yø xädi rá Xuua 'nēhyø fariseo emmei etyø mmui, 'nē emmei mmat'Oja —bi 'yembí.

³⁴ Mí dahra Jesús, bi 'yēna:

—Nu'u yø ja'i ts'ofu ngue da nu rá nthati, hinguí etyø mmui mente 'dap'u 'buhmu rá novio. Njarbutho ma xädigä ya, hinguí etyø mmui ngue 'daua dí n'yo'be. ³⁵ Pe bá ep'u rá pa ngue da zigagui ma nsui'be. Nu'a rá pa'a p'uya, mfadi ngue da zä da 'yetyø mmui ya ma xädi 'mø.

³⁶ Hømbi hyecra hya bi xihyø ja'i. Bi xifi ngue rá 'da'yo xädi, hinga 'da'iguui rá nyogui xädi. Bi 'yembí:

—Hinda zä to da hyeca n'na xequi rá 'da'yo ulu ngue da møtra nyon'ulu. A nu'mø ngue da japi, di ts'onna 'da'yo ulu. Rá 'da'yo xen'ulu hinda nejmanho ngue di bøtra nyon'ulu. ³⁷ Tengutho rá 'da'yo vino hinguí sä da sirbu ja rá zexfani ngue da zedi. Porque rá 'da'yo vino da xetra zexfani 'mø da sit'i, ja di m'mep'u p'uya. ³⁸ Janangue rá 'da'yo vino, rá 'da'yo xifani da sit'i, n'namhma ngue gä yoho hinda m'medi.

³⁹ Nu'u si rá nyogui vino, hinjongui pøni ngue di nne rá 'da'yo vino, porque i ēna: “Xandønho dra nyogui vino”.

Ja rá ts'edi rá Jesús ngue nú te dá zänni di nja'mø rá pa ngue rá ts'äya, gue'a di nja'a.

6 ¹ N'na rá pa ngue säya yø ja'i, bi thop'u ja n'na rá nuatrigo rá Jesús, ni n'youi yø xädi. Nu'u yø xädi p'uya, bi daxtyø trigo ngue sa. ² Nu 'da yø fariseo p'uya, bi 'yëmbi:

—¿Hanja ngue gadi mpehmü? Conque mmamp'u ja rá ley ngue nú'mø rá pa ngue rá ts'äya, hingui sä to di mpefi —bi 'yëmbi.

³ Mi dahra Jesús, bi 'yëmbi:

—Xi'mø mi zähra thuhu n'na ndi rá David, co 'në'u mi n'youi, ¿ua hinjam'mø gadi xähmu p'u ha nt'ot'i'a te bi 'yøt'e? ⁴ Nuna rá David bi yärbu ja rá ngu Oja ngue bi zi yø thuhme xi t'uspabi Oja ngue dá nu. Bi zi rá David co 'në'u mi n'youi. Conque nu'u yø thuhme'u, hindi unna nt'edi rá ley ngue to bi zä dá zi, hinda høndyø mmäcja yø ts'i'u yø thuhme t'uspabi Oja.

⁵ Mahømbi 'yëmbi:

—Nu rá N'yohu bí 'yë mahets'i, ja rá ts'edi ngue nú'a go dá zänni, gue'a di nja'mø rá pa ngue rá ts'äya'a.

Rá Jesús bi 'yøthe n'na rá n'yohu xi 'yotrá 'yë.

⁶ Man'na rá pa ngue rá ts'äya p'uya, nuna rá Jesús bi yärbu ja rá nija ngue bi nxännbate rá hya. Mi 'bup'u n'na rá n'yohu xi 'yotrá 'yë ngue rá n'yëi. ⁷ Nu'u yø xännbate ngue rá ley 'në'u yø fariseo p'uya, tøjtho te øtra Jesús. I nne dá nu 'mø ngue di n'øthe 'mø rá pa ngue rá ts'äya, para ngue dá zäp'u di yapi, dá 'yëmbi ngue hingui supra ley. ⁸ Nuna rá Jesús ya patho te mbennbabi yø ja'i. Janangue bi 'yëmbra n'yohu xi 'yotrá 'yë:

—Bá nangui n'yø, ga 'bäcua mädé —bi 'yëmbi.

Nuna rá n'yohu p'uya, bi nangui, bi m'mäp'u sifi di m'mäi. ⁹ Rá Jesús bi 'yëmbi yø ja'i:

—Nuya ga øt'ahu n'na rá nt'änni ya. ¿Te 'bë'a mä hya mmamp'u ja rá ley ja ngue ga øthu 'mø rá pa ngue rá ts'äya? ¿Ga øthu rá nho, ogue rá n'u? ¿Dá t'øthe rá ja'i 'mø xan'u, ogue di njapi dá du?

¹⁰ Rá Jesús bi hyeti gätho yø ja'i di mäts'i. Bi 'yëmbra n'yohu mi'u p'uya:

—Dami majni 'yë ya —bi 'yëmbi.

Rá n'yohu p'uya bi macrá 'yë, pë 'bexpi zä rá 'yë mi'u. ¹¹ Pë bi mbøcue'u mi'da yø ja'i. Di n'yänni n'na ngu n'na ngue te dá japa Jesús.

Bi 'yëxi 'dë'ma yoho yø xädi rá Jesús.

¹² Mi ma njammi pa p'uya, bi map'u ja n'na rá nyuni rá Jesús ngue bá mat'Oja. Bi haxa mhmat'Oja gä rá xui. ¹³ Mi hyaxpuya, bi zonhyø xädi ngue bi huanhni 'dë'ma yonc'ei, i hutu ngue yø representante. ¹⁴ Ja ua yø

thuhu ya yø n'yohu bi thanhni: ra Simu nu'a ja man'na ra thuhu ngue i Bedu, ra Andre rá n'yohu na ra Bedu, ra Jacobo, ra Xuua, ra Lipe, ra Bartolomé,¹⁵ ra Mateo, ra Toma, ra Jacobo nu'a rá ts'unt'u ra Alfeo, ra Simu nu'a n'youi n'na 'bui yø ja'i honi ha di mmandase p'u ja yø häi,¹⁶ ra Judas nu'a rá n'yohu ra Jacobo, 'nēhra Judas Iscariote nuna bi dä ra Jesús.

Xandøngu yø ja'i bi xännba ra hya ra Jesús.

¹⁷ Ra Jesús bá ep'u ja rá hyo ra nyuni mambi 'bui, bi zøp'u xanjuani, bá n'youi yø xädi. Xangu yø ja'i mi 'bup'u bi zøhø, bá nēxp'u ja yø hnini ja'a ra häi Judea, ra hnini Jerusalén, Gä bá ghyø ja'i 'bui Gä rá nnengui ra jathe ha ja yø hnini Tiro 'nē Sidón. Di ho yø ja'i da 'yøxra hya mmanna Jesús, 'nē nne da t'øthebi p'u ha hēmbi.¹⁸ Xquet'a bi t'øthe yø ja'i madi unyø ts'onthi.¹⁹ Gätho yø ja'i, Gä nne ngue da dāhra Jesús, porque ja rá ts'edi ra Jesús ngue nu'u yø ja'i thädi, Gä sä ha hēmbi.

Bi manna Jesús to di nthēui ra mmenthi.

²⁰ Bi hyetyø xädi ra Jesús, bi 'yēmbi:

—Ra mmenthi Gä nthehu ngue gui hyoyahu. Porque ya gui ohu rá 'yē Oja.

²¹ Ra mmenthi Gä nthehu 'mø gui tumanthuhu. Porque Oja da 'yøt'e ngue gui tini te gui sihu.

Ra mmenthi Gä nthehu 'mø gui zomhmu. Porque m'mefa di nja'ahu mpähä ngue gui nthehmu.

²² Ra mmenthi Gä nthehu 'mø nnu man'u'ahu yø ja'i ngue gui tenhnu ra N'yohu bí 'yē mahets'i. Porque da 'yēhra pa da zu'ahu yø ja'i, da hyøn'ahu thi p'u ha 'bui. Da nu ts'oc'ei'ahu.²³ Dami johyahu, di nja'ahu ra ndöpähä'a ra pa'a, porque xangu ni nzäbihi bí ja mahets'i. Xquet'a bi njarbu m'met'o yø mboxita'u yø ja'i'u ya, bi nu man'u byø pøngahya Oja xa m'mui.

²⁴ Pē huēcate'u ena ngue yø mmēmmeti. Ya bi tho'a ra pähä xanja mente ra pa xa m'mui.

²⁵ Huēcate'u ena ngue hinte di 'bedi, porque di ntumanthuhu.

Huēcate'u ja mpähä ngue thede, porque da 'yēhra pa di nzoni ngue ra dummui.

²⁶ Huēcate'ahu, 'mø Gä nnu manho'ahu yø ja'i. Mi njarbutho'u yø mboxita yø ja'i ya, mi nnu manho te mi øt'ui yø fehni pøngahya.

Nu to 'buhyø nsuiui jatho ngue di madi.

²⁷ Di xifi te'o Gä øde te dí mma, dami mahnī nsuihu. Dami 'yørpahu ra nho'u Gä nnu man'u'ahu.²⁸ Dami 'yāphu Oja ngue di japi to san'ahu. Dami marpahu Oja'u su'ahu.²⁹ Nu'mø to bi mēp'a ni hmihi, dami un

man'na nguadi ni hmi ngue da me'mi. Nu'mø te'o da gan'na ni tuhu, 'nehni pahni dami unni da gats'i. ³⁰ Nu'mø te'o da 'yā'ahū n'na ra cosa, dami unni. Nu te'o da ne ngue da hyan'na'i'a te ni mmeti, 'yo gui mmadi. ³¹ Tengutho gni ne ngue da māxahū yø ja'i, da ngu'a gui 'yøthū, dami 'yørpahū ra 'bāxte mi'da yø ja'i.

³² A nu'mø ngue hont'u di mā'ahū gadi māhmū, indana ra nho di nequi ngue gui øthū 'mø? Conque asta yø ts'oc'ei njap'u. ³³ Nu'mø hont'u to øt'ahū ra nho gui ørpahū ra nho, indana ra nho di nequi ngue gui øthū 'mø? Porque xquet'a 'ne'u yø ts'oc'ei njap'u. ³⁴ Xi'mø ja'a macosa gadi hmithū n'na ra ja'i, 'ne gui tømī ngue xquet'a di hmi'ahū, indana ra nho gui øthū 'mø? Porque xquet'a njap'u yø ts'oc'ei ngue di hmi n'na ra cosa, pe xi mmi tømī ngue da ma mahmiti. ³⁵ Pe nu'ahū, dami māhmū'u sū'ahū. Dami yørpahū ra nho. Dami hmihū n'na ra cosa, pe nu'a ra ja'i gadi hmithū n'na ra cosa, 'yo gui tømī ngue xquet'a di hmi'ahū. Nu'mø gā 'yøthū tengū nā ra hya dí xi'ahū ya, xangu rá njapi Oja di 'da'ahū. 'Ne di nequi ngue ya yø basi'ahū nā Oja maguesē. Porque xquet'a ørpabi ra nho Oja'u yø ts'oc'ei, madaque'a hīndi ja mammadi Oja. ³⁶ Di nja ni nhuecatehū tengutho Oja ni Papāhū i ja rá nhuecate'a.

'Yo gui haspahū ra güenda te ga 'yo mi'da yø ja'i.

³⁷ 'Yo gui haspahū ra güenda te ør'mi'da yø ja'i, n'namhma ngue hīnda hyats'ahū ra güenda Oja te gui øthū. 'Yo sã gui mmamhma ngue da ma ra castigo mi'da yø ja'i, n'namhma ngue hīnda men'nahū ra castigo Oja. Dami punnbabi ni mmic'ei'hū, n'namhma ngue xquet'a di pun'nahū Oja. ³⁸ Dami fāxhū'u sã ra n'u, n'namhma ngue da māxahū Oja. Da 'yen'nahū xanho, di dutra t'eni, da huati asta da bonspu gui 'yuthū. Porque tengutho gui 'yøthū, xquet'a gue'a di nja'ahū'a.

³⁹ Bi hyecra hya ra Jesús ngue hīnga te bi zã maxädi da denyø ja'i. Bi 'yēna:

—Xi n'na ra xädä, lua da zã di m'met'o p'u di ma rá mmīnxädäui? Hīnda zã di m'met'o, porque nu'mø bi nthēui n'na ra ots'i, 'dap'u da zo. ⁴⁰ Nu'a ngue ra xāditho, hīn man'na xangu padī ngue rá xānnbate, pe da zã da badi te gāma hya pāhrā xānnbate.

⁴¹ ¿Hanja yø ja'i ngue ja xangu yø ts'oqui, guehya nne da hyaspa ra güenda yø ja'i ngue ts'udyø ts'oqui ja ya? Tengutho 'mø gui xihni cu ya ngue oxra häi rá dä, pe nu'i p'uya, ra biga di o ni dä. ⁴² Ya hīnda zã gui 'yēmni cu: “Ague n'yø, tø ga hahmi ra häi o ni dä”, gui 'yēmbi. A nu'i p'uya, hīn gadi unna güenda ngue ra biga oxni dä. Ya hīnni 'yup'u te gui mma. 'Be dami hyāhā biga oxni dä, n'namhma da zã gui hyāmbabi ra häi o rá dä ni cu.

Nu'a ga nho rá ndät'ä rá za, gue'a di fadi tema za'a.

⁴³ Nu rá hoga za, hinga ja zup'u rá ndät'ä hinguí ho. Nu'a hinga hoga za, hinga ja zup'u rá hoga ndät'ä. ⁴⁴ N'na ngu n'na yø za, nu'a te yø ndät'ä züdi, gue'a di fa'a. Tengutho p'u ja rá 'uini, hinga ja zup'u yø igo. Ni xingyø uva di zup'u ja yø 'uini. ⁴⁵ Njarbutho n'na rá hoga n'yohu ya, rá hoga hya mma, porque xanho rá mmui. Pe rá ts'oc'ei, xants'o te mma, porque xants'o rá mmui. Nu'a rá hya pønna ne, mbo rá mmui ni 'yehé, ogue xanho, ogue xants'o.

Bi nhyejpa rá hya yoho yø hyønnigu.

⁴⁶ ¿Hanja ngue guí enju ngue ni hmuju, 'ne hinguí øthu'a te dí nnegä ngue gui 'yøthu? ⁴⁷ Nu te'o gä tenngui, i øde hanja rá hya dí mma, 'ne da 'yøt'e te dí xifi, ga xi'ahu rá hya nna hyejpi. ⁴⁸ Nna hyejpabi n'na rá n'yohu ngue nne di nhønnigu. Xtanhé rá häi da 'ya'mi. Nup'u ja rá mmundo, ja da fup'u rá jado. Nu'mø bi tho'a n'na rá dathe p'uya, rá dehe nts'edi ga nnønhna ngu, pe hinda 'yanna ngu, porque rá mmundo p'u høts'e. ⁴⁹ Pe nu rá ja'i ngue øhra hya dí mma, 'ne hinda 'yøt'e te dí xifi, nna hyejpabi n'na rá n'yohu ngue guép'u ja rá häitho bi hyøhrá ngu. Himbi hyøxpü ja rá mmundo. Nu'mø mi tho rá dathe, bi nønhna ngu. Bi hyømbuya, bi xüdi.

Rá Jesús bi 'yøthebi rá hmiqúi n'na rá capita.

7 ¹ Mi juadi bi manna rá hya bi xihyø ja'i rá Jesús, bi ma, i map'u ja rá hnini Capernaum. ² Nuna rá hnini na, mi 'bup'u n'na rá capita ngue mi si n'na rá hmiqúi emmei di madi. Nuna rá hmiqúi, madi hyenni, ya ja ngue da dü. ³ Mi zä mi 'yøhra capita ngue hma te øtra Jesús, bi menhni 'da yø judío 'bet'o p'u ja rá nija ngue bá äpra mate rá Jesús ngue da ehé da 'yøthebi ná rá hmiqúi rá capita. ⁴ Nu'u yø judío bi guarbu 'buhra Jesús. Bi 'yäpra mate, bi 'yembi:

—Nuna rá capita, ni 'yup'u gui fäxna. ⁵ Porque di mahyø judío na, 'ne bi hogahe n'na rá nija ngue bi gusehé.

⁶ Rá Jesús bi me'u yø judío sits'i. Pe nu'mø ya xmanguerpü da zømp'u ja rá ngu, nuna rá capita bi menhni 'da yø amigo ngue bá embrá Jesús:

—Ague n'yø, 'yo gadi n'uni, porque himma nsäga'be ngue gui curbu ja ma ngu. ⁷ Janangue nugä ni xinga gue'a xca masegä p'u ngue xcabä ä'i rá mate. A nuyá, høntho dami manya ngue da zä ma hmiqúi dí xi'i, ya dí padi ngue da zä rá n'u hembí. ⁸ Porque nugui xquet'a 'bui to 'bet'o ngue di mandagui. Nugä p'uya, xquet'a dí si ma soldado dadi manda. Nu'mø dí xi'a n'na rá soldado ngue ha da ma, pap'u dí et'i. Ogue ga embi: “Bi 'yēcua”, rá soldado p'uya bá ep'u. Ogue ma hmiqúi ga 'bepi te da mēfi, rá hmiqúi øt'e te dí xifi.

⁹ Nuna ra hya t'embī bi manna n'yohu, di 'yøtho 'mø mi 'yøhra Jesús. Bi 'yembyø ja'i n'youi p'uya:

—Majuani dí xi'ahu ngue hinjonni judío di pøni ngue gdi tinnbä rá nt'ec'ei tengu ga 'yec'eigä na ra n'yohu na —bi 'yembi.

¹⁰ Mi zøp'u ja ra ngu'u yø m'menhni, nu'a ra hmiqūi bi dīni ngue ya xi yāni.

Ra Jesús bi japi ngue bi bennate rá ts'unt'u n'na ra 'danxu.

¹¹ M'mefa p'uya, nup'u ja ra hnini Naín, ja i map'u ra Jesús. Ní n'youi yø xädi, xangu mi'da yø ja'i ní n'youi. ¹² Nu'mø ni ma da zømp'u ja ra hnini, bi nu ngue mmap'u n'na ra ánima ni du yø ja'i ngue da ägui. Hønt'a rá 'dants'unt'u mi si n'na ra 'danxu'a. Ni n'youi xangu yø ja'i ngue yø mmengu p'u ja ra hnini. ¹³ Mi nu ra 'danxu ra Jesús, bi huequi, bi 'yembi:

—Ogui zoni.

¹⁴ Nuna ra Jesús, bi guatra huada ni thu ngue bi jäti. Bi m'mä'u ni du p'uya. Ra Jesús bi 'yembra ánima:

—Ague n'yø, dí xi'i ngue dami nangui.

¹⁵ Nu'a ra du p'uya bi nangui bi mi. 'Nε bi nya. Nuna ra Jesús bi dāprá mamá na mará du. ¹⁶ Emmēi bi nsu yø ja'i 'mø mi nu'a te bi nja. Pe espabi Oja yø ja'i, i ena:

—Hin hapu xa hnu n'na ra pøngahya tengu na bi zøcua dí m'muhmu ya.

Mahøn'a emp'uya:

—Ya dá nūrpahu rá ts'edi Oja, ngue fäxte ua dí 'buhmu ya.

¹⁷ Gä ra häi Judea bi n'yo ra hya te bi 'yøtra Jesús, porque ndap'u bi zä bi fadi te bi 'yøt'e.

Bi 'yet'i yoho yø xädi ra Xuua ngue bi ma bá nyai ra Jesús.

¹⁸ Nu'u yø xädi ra Xuua, bi xifi te 'be'a gä øtra Jesús. Ra Xuua p'uya, bi zonhni yoho yø xädi. ¹⁹ Bi 'yet'i ngue da ørpa ra nt'änni ra Jesús ngue'mø majuanī gue'a ra Cristo ja ngue da ehe di ndast'abi, ogue da thøm'man'na. ²⁰ Nuya yø m'menhni ra Xuua, mi zømp'u 'buhra Jesús, bi 'yembi:

—Nuna ra Xuua øtra nxixya, xpá mmenga'be ngue ga øt'a'be ra nt'änni 'mø gue'e na ra Cristo ja ngue da ehe di ndast'abi, ogue ga tømähe man'na —bi 'yembi.

²¹ Nu'a ra ora bi zøn'u yø m'menhni p'uya, bi 'yøthe xangu yø därquēhi ra Jesús, bi 'yøthe'u mi n'youi yø ts'onthi. Xangu yø xädä bi nzø yø dä.

²² Ra Jesús bi 'yembya yai:

—Ni me ya, bá xihmi ra Xuua na ra hya gä nui bi nja. Xihmi ya yø hya gä 'yøhmi dí mmangä. Dami xihmi ngue yø xädä ya zø yø dä. Yø

dogua, ya i 'yo. Yø ja'i mi 'ya yø do'yo, ya bi zä ha hēmbi. Yø gogu, ya øhra hya. Yø ánima, ya di bēnnate. Yø hyoya, ya sihra hoga 'da'yo hya.

²³ Ra mmēnthi di nthēui ra ja'i hinha di gohra mmui ngue ēc'eigui.

²⁴ Mi mengyø m'mēnhni ra Xuua, nuna ra Jesús bi dū'mi bi c'annbabi yø ja'i na ra Xuua. Bi 'yēmbi:

—¿Te'o gá ma guá nuh p'u bí ja ra dapo? ¿Ua guá nuh n'na ra n'yohu hinguī nzaqui rá mmui, entho n'na ra zafani 'mø anna ndahi?

²⁵ Xi'mø ngue hin'na, ¿te'o guá nuh 'mø? ¿Ua guá nuh n'na ra n'yohu ngue he ra hoga ulu? Pe guí pahmu ngue yø ja'i he ra hoga ulu ngue 'bu mmapähä, guep'u ja yø ngu yø dast'abi 'bui. ²⁶ Pe xi'mø hinga gue'a guá nuh'a, ¿te'o guá nuh 'mø? ¿Ua guá nuh n'na rá pøngahya Oja?

Majuani ngue gue'a n'na rá pøngahya Oja guá nuh. Pegue tate na ngue gätho mi'da yø pøngahya xa m'mui. ²⁷ Nuna ra Xuua, guehna rá m'mēnhni Oja mmamp'u ja ra Maca Libro na, ngue ena: “Ga et'ä ma m'mēnhni, di m'met'o p'u gdi ma. Gue'a di hoqui hapu ja ngue gui thogui”, bi 'yēna. ²⁸ Dí xi'ahu, nu hangu yø ja'i 'bui, hinjongui pøni ngue di tate ngue ra Xuua. Pe nuyá, to bi zä ma ja'i ya o rá 'ye Oja ya, guehya ma datho bi nthēui ra mmēnthi ya, ngue ra Xuua.

²⁹ Mi 'yøhyø ja'i na ra hya na. Gätho yø ja'i p'uya, co 'nēhyø nguthäi xi xixyabi ra Xuua, bi bahyø ja'i ngue xanho te mman'Oja. ³⁰ Pe yø fariseo 'nēhyø xännbate ngue ra ley, himbi ne'a ra nxixya bi 'yøtra Xuua'u, nu'a te nne Oja xta 'yørpabi himbi nu manho. ³¹ Janangue bi 'yēnna Jesús:

—¿Tegue gda hyejpä ya yø ja'i ya? ¿Tep'u gui nequi? ³² Gda hyejpabi yø basi n'yēmp'u ja ra tai. I mmatyø mmimbasiui ngue di n'yēmmi, i embi: “Dá pixt'ähe ra xithi ngue xqui nnehm, pe hinga nnehm. Dá tut'ähe yø thuhu ngue yø thundummui, pe hinga nzomhm”, bi 'yēmbi.

³³ Guí njathu p'uya, nu'mø himbi nja'a te guí mmamhm, guí mbøcuehu. Porque bá ehra Xuua nuna mi øtra nxixya 'ne bi 'yetrá mmui, nu'ahu p'uya, gá 'yēhm ngue n'youi ra ts'onthi ngue'a te øt'e.

³⁴ A nuyá, guecä drá N'yohu dá ē mahets'i, dí si'a te dí tini, nu'ahu p'uya guí enju ngue drá nhyøt'a zihmē. Guí enju ngue dadi thegä'be'u yø ja'i ja yø ts'oqui 'nē'u yø nguthäi. ³⁵ Pe nuna ra hya njuantho, nu'mø di n'yomfeni xanho yø ja'i, da badi ha rá nja ra hya.

Nup'u ja rá ngu n'na ra fariseo, ja 'bup'u ra Jesús.

³⁶ Nu'a n'na nc'ei yø fariseo bi zixra Jesús ngue da nsihmē p'u ja rá ngu. Mi zømp'u ja ra ngu ra Jesús, bi mip'u ja ra mēxa p'uya. ³⁷ Nuna n'na ra xisu mará 'yots'om'mäi p'u ja ra hnini, mi badi ngue bi ma da nsihmē p'u ja rá ngu ra fariseo na ra Jesús. Bi zømp'u ja ra ngu p'uya, ni du n'na ra m'mo'aceite, yup'u ra aceite mahotho ga yuni. ³⁸ Bi ndantyøhm p'u 'buhra Jesús ngue bi dannebi yø gua. Mente zoni, nu'u yø guidä tägui, soxp'u ja yø gua ra Jesús, thuqui conyø xta. Bi gospabi ra

aceite mahotho ga yūni. ³⁹ Nūna ra fariseo xi zixra ts'ihme ra Jesús, mi nu te øtra xisu, nguna ra hya bi beni, bi 'yēna: “Nu'mø ngue nmajuani rá pøngahya Oja na ra n'yohu na, di padi te rá m'mäi na ra xisu cuar'mø, ngue ra 'yots'om'mäi”. ⁴⁰ Ra Jesús bi 'yembra fariseo:

—Ague Simu, jap'u n'na ra hya dí nne ga xi'i —bi 'yēmbi.

Enna fariseo p'uya:

—Dami xiqui grá xānnbate.

⁴¹ Bi 'yēnna Jesús:

—Yoho yø n'yohu di tupra menyu'a to di hmi ra menyu. Nu'a n'na ra ndupate p'uya, nu'a hangu pøxa cut'a ciento ma pa ra nzäbi, gue'a ndupate'a. Man'na nc'ei p'uya, nu'a hangu pøxa yote ma'det'a ma pa ra nzäbi, gue'a ndupate'a. ⁴² Pe nu'u mi ndupate, ya himbi zä bi gutyø güenda. Nu'a bi hmi ra menyu p'uya, bi punnbi Gä yoho. Dami xicya, indana gue'a ya yø ndupate ngue tate di ja mammadi rá hmu?

⁴³ Bi 'yēnna Simu p'uya:

—Nup'u nnä bēngä, man'natho tate di ja mammadi'a xangu mi ndupate, 'ne bi punnbi.

Bi 'yēnna Jesús:

—Nu'a gá manya, gue'a ya.

⁴⁴ Bi hyētra xisu na ra Jesús, bi 'yembra Simu:

—Guí nnu na ra xisu 'bucua ya. Dá cut'ä ua ja ni ngu, pe hingá 'dakra dehe xca nxugua. Pe nuna ra xisu 'bucua, bi merca ma gua conyø guidä, 'ne bi duqui conyø xta. ⁴⁵ Nu'i, hīxcá zenguagui conn'na ra beso, pe nūná, mente ra ora xtá cut'ä ua ja ni ngu ya, hīngui säya thannegui ma gua. ⁴⁶ Nu'i, hīxcá cosca ra aceite ma ya. Pe nūná, mahotho ga yūnna aceite bi goscaqui ma gua. ⁴⁷ Guehna dí xi'i naya, ngue emmei di maqui, ja di nequi p'u ngue xangu rá ts'oqui, pe di mpunnbi. Pe nu ra ja'i ngue ts'utho mapunnbi, ts'utho di nequi ngue di ma'a n'na.

⁴⁸ Ra Jesús bi 'yembra xisu:

—Ya dá pun'na'i ni ts'oqui ya.

⁴⁹ Nu'u mi'da yø ja'i xi ts'ofa 'dap'u 'buhmu p'u ja ra mexa p'uya, di n'yēmbi:

—¿Te'o ni n'yohu na ena ngue di punnba yø ts'oqui yø ja'i?

⁵⁰ Pe ra Jesús bi 'yembra xisu:

—Ya gá nyanya ngue gá 'yēc'eigui. Da hyu ni mmui ya, ni ma.

Ja ua yø thuhu yø xisu bi mäxra Jesús.

8 ¹ M'mefa p'uya, xangu yø hnini bi thohna ra Jesús ngue xihyø ja'i ha di njap'u di zo rá 'ye Oja. Ní n'youi'u 'de'ma yoho yø xädi. ² Xquet'a n'yohu 'da yø xisu xi 'yøthe ngue mi n'youi yø ts'onthi, da gue'u madi hyenni. N'yohu p'u ra Maya nuna ja man'na rá thuhu ngue ra Magdalena. Guehna xi 'yøthe m'met'o ngue mi n'youi yoto yø

ts'onthi. ³ N'youi p'u ra Juana nuna rá xisu ra Chuza, guehna di manda gätho yø mēfi p'u ja rá palacio ra Herodes. 'Nē ra Susana n'youi p'u. N'youi p'u xangu yø xisu ngue ja te pets'i, nu'mø te honna Jesús, guehya fäxya.

Ra Jesús i hyejpa ra hya n'na ra momhmudä.

⁴ Xangu yø ja'i bá ep'u ja yø hnini ngue nne da 'yøde te mmanna Jesús. Mi mpeti xangu yø ja'i, bi hyoni te gui hyejpa ra hya xihyø ja'i. Bi 'yēmbi:

⁵ —N'na ra n'yohu bi ma da ponna trigo. Nup'u bi thogui ngue ponyø hmudä, bi zop'u ja ra 'yu 'da yø hmudä. Bi nēhyø ja'i thop'u ja ra 'yu. Bi map'u yø ts'int's'u ngue bi za yø hmudä. ⁶ Mi'da yø hmudä bi moni, bi zop'u hinguī pidi ra häi ngue o ra do. Bi 'yotra hmudä 'mø mi bōts'e, ngue hinguī xa ra häi. ⁷ Mi'da yø hmudä bi zop'u ja yø 'uini. Mi nte yø 'uini p'uya, bi ts'onyø hmudä ngue bi hyøt'ambo. ⁸ Mi'da yø hmudä, bi zop'u ja ra hoga häi, guehya ēmmēi bi nja ya. Nu'a n'na mhmudä bi bōn'a n'na ciento yø hmudä.

Nu'mø mi manna ra hya na, bi ts'edi bi 'yēmbi yø ja'i:

—A nuyá, di nja ni gu ngue gui 'yøhmū na ra hya dí mmangä ya —bi 'yēmbi.

Ra Jesús bi mā hanja ngue honi te gui hyejpa ra hya xihyø ja'i.

⁹ Nu'u yø xädi bi 'yänni te ga mbønya yø hya xi hyequi. ¹⁰ Ra Jesús bi 'yēmbi:

—Nuya yø hya hinguī fadi ha di manda Oja yø ja'i, i nne Oja ngue da dinni mmuihu ya yø hya ya. Pē nuya mi'da yø ja'i, dá thonna hya di nhyejpi te dá sifi, n'namhma ngue nu te da nu, tengutho 'mø ngue hinte da nu. Nuya yø hya da 'yøde, tengutho 'mø ngue hin tema hya da 'yøde.

Ra Jesús bi mā te ni bōnya yø hya bi hyejpa ra momhmudä.

¹¹ Ma ga xi'ahu te ga mbønna ra hya dá mā. Nu ra hmudä bi 'boni, gue'a rá hya Oja'a. ¹² Nuya yø ja'i ngue hontho bi 'yøhra hya, guehya gui nhyejpi ngue ra nen'yu p'u bi zo ra hmudä ya. Hontho juadi bi 'yøhra hya, bi map'u ra zithu, bi japi bi pumbeni ra hya xi 'yøde. Hinguī nnepe ngue da 'yēc'ei ra hya, ngue di nyanyø te yø ja'i. ¹³ Mi'da yø ja'i, gui nhyejpa ra häi hinguī pidi ngue mi o ra do p'u bi zo yø hmudä. Mi zä mi 'yøhra hya yø ja'i, janjuani di johya ngue bi nu manho. Guehya yø ja'i himbi bent'i xanho ra hya ya. Bi 'yēc'ei njammi pa. Nu'mø bi ts'ui, 'bexi cohyø mmui. ¹⁴ Mi'da yø ja'i p'uya, gui nhyejpabi ra häi ngue ja yø 'uini p'u bi zo yø hmudä. Guehya yø ja'i bi 'yøde hanja ra hya ya. Pē nu'a te yø 'befi i ja n'na pa ngu n'na pa, høndyø 'befi ni ma yø mmui yø ja'i. Di ja ndummai honi ha di mmēmmeti. Nu'a te yø pähäse, gue'a nne

da 'yøt'a. Ya hìn temā ntho bi 'yørpabi na ra hya bi 'yøde. ¹⁵ Pɛ mī'da yø ja'i, guī nhyejpi ngue ra hoga häi p'u bi zo yø hmudä. Guehya yø ja'i ngue yø mmui ga 'yøhra hya ya, 'nɛ ɛt'ammui ra hya øde. Hinguī hegūi, guehya haxra 'yu njuantho ya.

Ra Jesús bi hyejpa ra hya n'na ra nyot'i.

¹⁶ Nu'mø to di saca n'na ra nyot'i, hinguī sā ngue da go'mi, ogue da hyøt'a 'bit'ots'i. Sinoque da hyøxmaya, n'namhma ngue nu'u cüt'ambo ra ngu da hyetra nyot'i. ¹⁷ Njarbutho ya yø hya hinguī fadi hanja ya. Zi yohotho yø ja'i tinyø mmui hanja ra hya. Pɛ da 'yøhra pa ngue gätho yø ja'i da badi hanja ra hya.

¹⁸ Janangue dami 'yɛt'ammuihu teni bønya yø hya dí mmangä. A nu ra ja'i da dinī xanho rá mmui hanja ra hya, da mǎx Oja ngue man'na di bahra hya. Pɛ nu ra ja'i hinguī nne da 'yørpabi masu ra hya dí mma, nu'a zits'u ra hya padi, da thanbi.

Bi manna Jesús ndana gue'a da bōni ngue da 'yøt'e tengutho 'mø drá mēni.

¹⁹ Nup'u mī 'buhra Jesús, ja bi zømp'u rá mamá, 'nɛhyø n'yohu. Pɛ hinguī sā da guat'i ngue di nyaui, porque mandøngu dyø ja'i 'bup'u.

²⁰ Hindi 'bedi to bi xihra Jesús, bi 'yɛmbi:

—Ni mamá 'nɛhni n'yohu 'bäcua thi. I nzo'i ngue guī nyaui 'na —bi 'yɛmbi.

²¹ Mī dahra Jesús, bi 'yɛntho:

—Nuya 'bäcua øspabi rá hya Oja, nu'a ra hya øde gue'a øt'a, guehya ɛntho mā mamá ya, guehya ɛntho mā n'yohu ya.

Ra Jesús bi säyabi ra ndahi conyø funthe.

²² N'na ra pa ra Jesús bi yurbu ja n'na ra barco conyø xädi. Bi 'yɛmbi: —A nuyá, ma ga 'dasu ra zabi gdä mähä man'na nguadi —bi 'yɛmbi.

Bi ma p'uya. ²³ Mente ni 'yop'u ja ra dehe ra barco, bi n'ahra Jesús. ɛna ha bi 'yɛta n'na ra ndonthi bi n'yo. Nu'u yø funthe nangui, so mbo ra barco. Ya ja ngue da thunt'a mbonthe ra barco. ²⁴ Nu'u yø xädi ra Jesús, bá äp'u bi aha, bi 'yɛmbi:

—Ague grá xännbate, ague grá xännbate, ya ja ngue da thunt'a mbonthe ra barco. Ya ga tuhu —bi 'yɛmbi.

Mī nangra Jesús, bi hejpabi ra ndahi 'nɛhyø funthe. Ngu i hejpi, 'bexpī nsäya. M'mefa ya hìn temā di 'yanī. ²⁵ Bi 'yɛmbyø xädi p'uya:

—¿Hanja ngue hinguí ɛc'ei ngue ga fäxahu? —bi 'yɛmbi.

Nu'u yø xädi di 'yøtho hanja'a te bi nu, 'nɛ bi nsu. Di n'yɛmbi n'na ngu n'na p'uya:

—¿Te'o nī n'yohu na n'yø? Nu'mø bi zohra ndahi 'nehra dehe, i ɛc'ei
—dī n'yɛmbi.

Ra Jesús bi 'yøthe n'na ra n'yohu n'youi yø ts'onthi.

²⁶ Mī zōnna barco p'u ja ra hāi Gadara, man'na nguadi ra zabi ha dī nhyandui ra hāi Galilea. ²⁷ Mī bōmp'u ja ra barco ra Jesús, bi guat'a n'na ra n'yohu ngue ra mmengu p'u. Ya rá ya'atho yø pa mī n'youi yø ts'onthi na ra n'yohu. Nī xingra ulu di he. Nī xingui 'bup'u ja rá ngu, sinoque guep'u ja ra camposanto bí 'bui. ²⁸ Ngu i nu ra Jesús, bi ndantyøhmū p'u ha 'bāi. Ra ndøts'edi i zofo, bi 'yɛmbi:

—Ague Jesús, rá Ts'ant'u'i Oja nuna jase rá ts'edi. ¿Hanja ngue gadi nthint'ua dí 'bui? Dí ä'i ra mate ngue 'yo gadi angui.

²⁹ Nguna ra hya bi manna n'yohu, porque ya xi xihra ts'onthi ra Jesús ngue da hyep'u ra n'yohu n'youi. Xangu yø nnidi ngue emmei di um'mø bi gu. Yø ja'i p'uya turpa yø 'ye 'nehyø gua conyø cadena, pe di c'equi. Ra ts'onthi p'uya di japra n'yohu ngue 'dagui, nī ma dapo. ³⁰ Ra Jesús bi 'yänni, bi 'yɛmbi:

—¿Teni hu'i?

Ra n'yohu p'uya bi 'yɛna:

—Nná hugä ngue yø mmundotho gähe —bi 'yɛna.

Bi manna tengū na porque xangu yø ts'onthi mī n'youi ra n'yohu.

³¹ Nu'u yø ts'onthi p'uya, bi xihra Jesús ngue hinda 'yərbu ha ja ngue da jot'i. ³² Ja mī 'yorbutho n'na 'bui yø ts'udi ma'yonī p'u ja ra nguani p'uya. Yø ts'onthi p'uya, bi 'yädi ngue da yərbu ja yø mmui yø ts'udi. A nuna ra Jesús bi unna nt'edi. ³³ Janangue yø ts'onthi bi hyep'u ra n'yohu mī n'youi, bi yərbu ja yø mmui yø ts'udi. Nuya yø ts'udi p'uya, bi gu ra 'dihi, bi nhyørbu ja ra zabi. Gä ja bi jarbu ra dehe.

³⁴ Nu'u yø n'yohu mī fähyø ts'udi, mī nu te bi nja. Bi gu ra 'dihi bi ma bá mamp'u bí ja ra hnini. Da gue'u yø ja'i 'da'a n'nanni ha 'bui, gä bá xifi. ³⁵ Mī 'yøhyø ja'i'a te bi nja, mandøngu dyø ja'i bá ɛhe da nu. Mī zønyø ja'i p'u 'buhra Jesús, 'dap'u 'buhmi'a ra n'yohu mī n'youi yø ts'onthi. Ya xi dits'i. Ya hinte di ja, ya he yø ulu. Pe bi zu yø ja'i'a te xi nja. ³⁶ Nuya yø ja'i xi nuse'a te xi tho ra n'yohu mī n'youi yø ts'onthi, gä xihyø ja'i nu'u ja søhø. ³⁷ Nuna ra hya bi nja, nguya yø mmengu Gadara, nguya yø ja'i ndap'u bi zä bi 'ye'a ra xequi'a, 'da ga xityø ja'i ra Jesús ngue da ma. Porque emmei su yø ja'i te bi 'yøt'e. Janangue hømbi yərbu ja ra barco ra Jesús ngue bi mengui. ³⁸ Nu'a ra n'yohu mī n'youi yø ts'onthi bi xifi ngue xta mme ra Jesús. Pe ra Jesús himbi nepe, sinoque bi 'yɛmbi:

³⁹ —Man'na xanho nī ma nī ngu, n'namhma gui xihyø ja'i'a te gä bi 'yøt'a'i Oja —bi 'yɛmbi.

Bi ma ra n'yohu p'uya, bi xifi gätho yø ja'i p'u ja ra hnini'a te xi 'yörpabi ra Jesús.

Ra Jairo bi zixra Jesús ngue da øthebi rá t'ixu.

⁴⁰ Mi zøm man'na nguadi ra zabi ra Jesús. Mi nu yø ja'i ya mambi 'bup'u, ra ndi johya. Porque ya mi ndø'mate gätho yø ja'i. ⁴¹ Bi zø'a n'na ra n'yohu 'bet'o ngue di manda p'u ja ra nija p'uya, ni hu ngue ra Jairo. Bi ndantyøhmu p'u 'bähra Jesús. Bi 'yäpra mate ngue da map'u bí ja rá ngu. ⁴² Porque ya ja ngue da du n'na rá t'ixu mi si. Ya n'ne'ma yonjeya mi 'bui, pe hont'a rá 'dant'ixu mi si'a. Mi ma ra Jesús. Xangu yø ja'i bi denni asta di ntørbu ja ra 'yu.

⁴³ Nu'u yø ja'i ni denna Jesús, n'youi p'u n'na ra xisu ngue ya n'ne'ma yonjeya mi hembra m'mäcji. Nuna ra xisu madi hyenni, xandøngu rá mentyu xi uni ngue mi honyø 'yøthe da 'yøthe. Pe xinga n'na'u yø 'yøthe xta nzä da 'yøthe. ⁴⁴ Nuna ra xisu, bi m'mefa p'u ni ma ra Jesús, bi guarbu ja rá xutha, bi därpa rá nyani rá he. Ngu'i därpa rá he p'uya, 'bexpi nsäya ra ji mi hembí. ⁴⁵ Bi 'yenna Jesús:

—¿Te'o bi darcagui ma he? —bi 'yembyø ja'i.

Gätho yø ja'i p'uya, i mma ngue hinjo'o. Pe ra Bedu 'ne'u mi'da yø n'yohu bi 'yembra Jesús:

—Ague grá xännbate, guí änni to bi dät'a ni he. Conque guí nnu ngue di ntøtyø ja'i, 'ne tøn'na'i.

⁴⁶ Pe ra Jesús bi 'yena:

—Hin'na. 'Bui to bi darcä ma he. Porque dadi unna güenda ngue bi zä n'na nc'ei comma ts'edi.

⁴⁷ Bi nu ra xisu p'uya, ngue fätho te bi 'yøt'e. Ni huaqui mmap'u. Bi ndantyøhmu p'u 'bähra Jesús. Yø hmi yø dä yø ja'i p'u bi xi'a njuani te nnepe ngue bi dädi. 'Ne bi xifi ngue 'bexpi zä ra ji mi hembí. ⁴⁸ Ra Jesús bi 'yembi:

—Ague t'ixu, ya bi zä'i ngue gá 'yec'ei ngue di zä'i comma ts'edigä. Da hyu ni mmui ya, ni ma —bi 'yembi.

⁴⁹ Nuna ra Jesús, mente yaui ra xisu madi hyenni, bi zø hman'na nc'ei bá nexpu ja rá ngu ra Jairo. Bi 'yembra Jairo:

—Ya bi du ni t'ixu n'yø, 'yoní mantho gui sixra xännbate.

⁵⁰ Pe ra Jesús, mi 'yø'a te si ra Jairo, bi 'yembi:

—'Yo sä guí su'a si'i ngue bi du ni t'ixu. Sinoque dami 'yec'eigui ngue da zä ga øthegä ni t'ixu —bi 'yembi.

⁵¹ Mi zømp'u ja ra ngu p'uya, hinjondi japi ngue 'da xti yut'ui mbo. Høndra Bedu, ra Jacobo, ra Xuua, 'nehrá papá 'nehrá mamá ra hmute bi japi bi yut'ambo. ⁵² Gä zonyø ja'i, i ya dummui yø ja'i conná ngue'a bi du. Pe ra Jesús bi 'yembi:

—'Yo gui zomhmü. Nuna ra hmute hinguí tü na, i atho na.

⁵³ Pɛ nuya yø ja'i yaui ra Jesús i thentho, porque paḁi ngue ya xi ḁu ra hmute. ⁵⁴ Nuna ra Jesús bi bennba rá 'ye ra ḁu, nts'edi bi 'yɛmbi:

—Ague grá hmute, ḁami nangui.

⁵⁵ Nuna ra hmute p'uya, mahombi nja rá te. Bi nangui 'bexque'a. Bi manda ra Jesús ngue di t'unna hme ḁa zi ra hmute. ⁵⁶ Nuna rá papá 'nehra mamá ra hmute di 'yøtho te bi nja. Pɛ ra Jesús bi manda ngue hinjonda sifi te bi nja.

Bi 'yet'u 'de'ma yoho yø xädi ra Jesús, ngue ḁa xännbabi ra hya yø ja'i.

9 ¹ Nuna ra Jesús, mi peti gätho'u 'de'ma yoho yø xädi ya xi huanhni. Bi unna nt'edi ngue ḁa hya ra ts'edi ḁa 'yøthe gätho yø ja'i n'yoi yø ts'onthi, ḁa 'yøthe yø ja'i hɛmbi 'dama 'dan'yo man'u. ² Bi menhni ngue ḁa xihra hya yø ja'i ha ḁi njap'u di zo rá 'ye Oja. 'Ne ḁa 'yøthe yø därkehi p'u di ma. ³ Bi 'yɛmbi:

—'Yo te gui hax'mø gá mähä, ni xingra tøhø, ni xingra bolsa, ni xingra thuhme, ni xingra menyu. 'Yo gui cax man'na ni pahniha. ⁴ Nup'u ja ra ngu di n'na'ahu ra ts'äya, ja gui n'oxhu p'u, asta gue'mø guá ehmu. ⁵ A nup'u hindi n'na'ahu ra ts'äya, gui pømhmu p'u ja ra hnini. Pɛ ḁami huamhra fonthäi di n'yoi ni mbonguahu, gue'a ra hmeya'a ngue ya ḁa thep'u ya yø ja'i himbi 'yøt'ahu masu.

⁶ Bi ma'u bi t'et'i, i mpa p'u ja yø hnini. Bi xihyø ja'i ra hoga 'da'yo hya, 'ne bi 'yøthe yø därkehi p'u ni ma.

Ra ḁast'abi Herodes hingui nnu ra pa ḁa nu ra Jesús.

⁷ Mi 'yøhra ḁast'abi Herodes te mmanyø ja'i ngue xangu yø milagro øtra Jesús. Di 'yøtho'a te øde, porque en'i'da yø ja'i ngue nuna ra Jesús, guehna ra Xuua xi bennate p'u bí nt'ägui. ⁸ Mi'da yø ja'i p'uya, embi ngue ya 'yop'u ra Elías. Mi'da p'uya, embi ngue 'bui toni nyogui pøngahya Oja xpi bennate. ⁹ Pɛ ra Herodes bi 'yɛna:

—Nu'a ra Xuua ḁa mandagä bi t'øjpaḁi rá ya'a, hinga gue'a 'yop'u'a. ¿Pɛ te'o ni n'yohu na dí øcä ngue xangu yø cosa øt'e?

Ya hingui nnu ra pa ra Herodes ngue ḁa nu ra Jesús.

Ra Jesús bi 'yøt'e ngue bi nsihme cut'a mahuahí ma'yohu.

¹⁰ Mambá pengyø xädi ra Jesús ngue bá manna hya p'u ja yø hnini, bi ḁäpra güenda te xi 'yøt'e. Nuna ra Jesús bi zixyø xädi ngue bi ma ḁapo, jonna hnini Betsaida. ¹¹ Pɛ nu'mø mi bahyø ja'i hapu bí 'buhra Jesús, bi map'u bí 'bui. Di säyabi yø ja'i sømp'u 'bui. I xihyø ja'i ha ḁi njap'u di zo rá 'ye Oja. Xquet'a bi 'yøthe yø därkehi.

¹² Nu'mø ya ni ma ḁi nde p'uya, bi guat'u 'de'ma yoho yø xädi ra Jesús, bi 'yɛmbi:

—Dami 'yēhyø ja'i, n'namhma da hyoni ha di n'oxi, ja da dämp'u ra hme da zi. Porque nuua dí 'buhmu, ra dapo ua.

¹³ Ra Jesús bi 'yēmbiyø xädi:

—Dami unhnu ra hme da zi yø ja'i —bi 'yēmbi.

Nu'u yø xädi p'uya, bi 'yēmbi:

—Pe hōndi cut'a yø thuhme dí hagähe, 'ne yoho yø hua. Rá nzegui ga mmäcähe 'mø, ga ma tämhme ra hme da zi yø ja'i.

¹⁴ Yø ja'i p'uya, comma cut'a mahuahí ma'yohu. Pe ra Jesús bi 'yēmbiyø xädi:

—Dami xihmu yø ja'i da mi. Da 'yøtyø zimundo ngue dyø yote ma'det'a nja'i p'u da mi.

¹⁵ Gue'a bi 'yøt'a p'uya. Bi mi gätho yø ja'i. ¹⁶ Ra Jesús bi hyan'u cut'a yø thuhme 'ne'u yoho yø hua. Bi hyanma hets'i p'uya, bi ja mammadi Oja. Bi xenyø thuhme p'uya, bi unyø xädi ngue di 'darpa yø ja'i da zi. Da guehyø hua bi 'dat'i. ¹⁷ Bi nsihme xanho yø ja'i, ga bi nniya. M'mefa p'uya, bi ma mapeti yø thuhme bi bongui, bi zu'i 'de'mayo canasta bi bongui.

Bi manna Bedu ngue ra Jesús, gue'a ra Cristo bá ex Oja ngue di ndast'abi'a.

¹⁸ N'na ndi ya, bi ma n'nanni ra Jesús ngue bá mat'Oja, n'youi yø xädi. Bi 'yännbaya, bi 'yēmbi:

—¿Te'ogä p'u ga mbenyø ja'i 'mø?

¹⁹ Mi dahyø xädi p'uya, bi 'yēmbi:

—'Bu i'da yø ja'i embi ngue gue'e grá Xuua gmi øtra nxixya. Mi'da yø ja'i p'uya, embi ngue gue'e grá Elías. Mi'da yø ja'i p'uya, embi ngue gue'e n'na'u yø nyogui pōngahya Oja xpi bennate.

²⁰ Ra Jesús mahømbi 'yēmbiyø xädi:

—Xi'ahu p'uya, ¿te'ogä p'u gni bēhmu ngue guecä?

Ra Bedu p'uya, bi 'yēmbi:

—Nu'i, gue'e grá Cristo bá exa'i Oja ngue gui ndast'abi —bi 'yēmbi.

²¹ Ra Jesús mahømbi 'yēmbi:

—A nuyá, 'yo to gui xifi te'ogä ya —bi 'yēmbi.

Ra Jesús bi ma ngue da tho, 'ne bi ma ngue di bennate.

²² Bi xihyø xädi ra Jesús, bi 'yēmbi:

—Nu ra N'yohu bí 'ye mahets'i, da 'yēmmēi da ma ma'uni. Nu'u yø ja'i 'bet'o p'u ja ra nija da zui, da guehyø hmu yø mmäcja, 'nehyø xännbate ngue ra ley, ga da zui 'ne da hyo. Pe rá hyu pa p'uya di bennate —bi 'yēmbi.

Ra Jesús bi xihyø xädi ngue h̄injam'mø da gohyø mmui'a ga 'yɛc'ɛi.

²³ M'mefa p'uya, bi 'yɛmbi gätho yø ja'i:

—Nu to nne da denngui, h̄ingui sä ngue da zänse te da n'yo. Hangu ra pa, h̄inha di gohrä mmui, madague'a da thop'u ja ra pont'i. ²⁴ Nu ra ja'i da 'uegue ngue su da tho, guehna ra ja'i di m'mehrä te na. Pe nu ra ja'i h̄ingui cohra mmui'a ga 'yɛc'ɛigui, mada tho connä ngueque, guehna ra ja'i di nyannä te na. ²⁵ Porque h̄inte da dahra ja'i, madague'a da 'yøt'e ngue rá mmeti gä ra ximhäi, 'nɛ di m'mehrä te. ²⁶ A nuyá, nu ra ja'i ngue pesrä sä connä ngueque, ogue i pesrä sä connä nguehra hya dí xännbate, xquet'a da 'yɛhra pa ngue nugui drä N'yohu dá ɛ mahets'i, xquet'a ga pes'ma sä connä ngue'u to di jagbu. Guehna ra pa ga ma pengui ngue ga ndast'abi, connä ts'edi Oja ga ma n'yo'be yø maca anxɛ Oja. ²⁷ Majuani dí xi'ahu, ngue nuya 'da 'bucua ya, h̄inda du, asta gue'mø da nu ngue da hya ra ts'edi Oja di manda ua.

Bi mpä'a te gui nequi ra Jesús.

²⁸ Ya rá hyato ma pa xi manna ra hya na p'uya, bi map'u bí ja n'na ra nyuni ra Jesús ngue bá mat'Oja. Bi zixra Bedu, ra Jacobo, ra Xuua.

²⁹ Mente mmat'Oja ra Jesús, bi mpä'a gui nequi rá hmi. Rá he p'uya, asta di yoxni'a ga nt'axi. ³⁰ Bi hnu p'uya, ngue 'bäp'u yoho yø n'yohu yaui. Nuya p'uya, guehna ra Moisés 'nɛhra Elías. ³¹ 'Nɛhya xquet'a di yoxni p'u i nequi ya. Nup'u ha bi nyaui ra Jesús, bi c'a'a ra ndate ja ngue dani nthop'u Jerusalén. ³² Pe ra Bedu co 'nɛ'u mi'da yø n'yohu, bi n'aha ngue netha. Nu'mø mi nnuhu, bi nu p'uya ngue di yoxni p'u 'bähra Jesús, co 'nɛ'u miyoho yø n'yohu 'dap'u 'bähmi di yoxni. ³³ Nuna ra Moisés 'nɛhra Elías, ya ja ngue da zop'u ra Jesús. Pe ra Bedu bi 'yembra Jesús:

—Ague grä xännbate, ya xanho ngue dí 'buhmu ua. Ma ga hocähe hyu yø t'unnigu, n'na'i, n'na ra Moisés, n'na ra Elías —bi 'yɛmbi.

Pe ra Bedu h̄ingui padi te mma. ³⁴ Mente bi manna ra hya na, bi nja n'na ra gui ngue bi go'mi. ɛmmɛi bi nsu 'mø mi go'mra gui. ³⁵ Bi 'yø p'uya ngue bá nya Oja p'u ja ra gui, bi 'yɛna:

—Nuna 'bucua ya, guehna ma Ts'ant'u dadí madi. Nuya yø hya da manna ya, dami 'yɛt'ammuihu —bi 'yɛna.

³⁶ Mi juadi bá nya'a ya p'uya, bi nu ngue 'bäse p'u ra Jesús. Pe h̄injombi xi'a te bi nu.

Ra Jesús bi 'yøthe n'na nc'ɛi mi n'youi ra ts'onthi.

³⁷ Mi hyaxpuya, bá ɛp'u ja ra nyuni mambi 'bui. Pe xangu yø ja'i bi ma di c'at'ui ra Jesús. ³⁸ Nup'u 'buhyø ja'i p'uya, nts'edi bá nya n'na nc'ɛi, bi 'yembra Jesús:

—Ague grä xännbate, dami nurquits'u ma ts'ant'u 'bucua, porque hønna dí si na. ³⁹ Nu'mø bi gu ra ts'onthi n'youi, di japi ngue mafi. I

huaqui 'ne sohyø fugui. Hinguí nne da hyegui, emmei di uni. ⁴⁰ Ya xtá xihni xädi ngue xtá 'yøthe ts'u, pe hinxä nzä xä 'yøthe.

⁴¹ Ra Jesús bi 'yembi:

—¿Asta njam'mø da zønna pa gui 'yēc'eigah? ¿Ua guí ena ngue hangu ra pa ga set'ah?

Bi t'embrá papá ra därkehi p'uya:

—Bá si ua ni ts'unt'u ya.

⁴² Pe nu'mø ni ma da guatra ts'unt'u p'u 'bähra Jesús, asta ra huaqui bi 'yen'a häi ra ts'onthi. Ra Jesús bi xihra ts'onthi n'youi ra ts'unt'u ngue bi hyep'u. Mi zä'a te mi hembra ts'unt'u, bi ndäprá papá p'uya. ⁴³ Gä di 'yødyø ja'i te bi nja. Bi bahyø ja'i ngue ma datho ja rá ts'edi Oja.

Maħombi manna Jesús ngue da tho.

Mente di 'yøtho gätho yø ja'i'a te bi 'yøtra Jesús, bi 'yembyø xädi p'uya:

⁴⁴ —Dami 'yøhmü xanho na ra hya ga xi'ahü ya. Mami pumbenihü ngue ra N'yohü bí 'yē mahets'i di ndäpyø ts'oc'ei.

⁴⁵ Pe nu'u yø xädi himbi dinyø mmui na ra hya xifi, porque tobe hinguí xojpabi Oja yø mmui ngue da ba'a xifi. I sü yø xädi da 'yänni te ga mbøn'a ra hya mmanä Jesús.

Ra Jesús bi xännba yø xädi ndana ma datho da hnu mansu.

⁴⁶ Nu'u yø xädi ra Jesús di njun'mahya n'na ngu n'na, porque n'na ngu n'na nne ngue ma datho da hnu mansu. ⁴⁷ Pe bi bahra Jesús te mbemp'u ja yø mmui yø xädi. Bi zonhna n'na ra basi, bi 'bämbu ha 'bäi. ⁴⁸ Bi 'yembüya:

—Nu ra ja'i di ja mmansu na ra basi 'bucua ya, nguna da 'yøt'e porque pahra ja'i ngue nu te øt'e, gue'a dí nnu manho ngue da 'yøt'a, entho go di ja mmansu gra ja'i. Nu ra ja'i di ja mansugui, entho go di ja mmansu'a to bá penngui. Gätho'ahü ya, nu'a da t'embi ngue hinte di muui ya, gue'a ma da'a p'uya.

Ra Jesús di hejpa yø xädi nuya suhyø ja'i nnønnbabi rá thuhu 'mø øthe yø ja'i.

⁴⁹ Ra Xuua bi 'yembi:

—Ague grá xännbate, xtá nugähe n'na nc'ei ngue nnøn'na ni thuhu ha ga 'yøthe yø ja'i n'youi yø ts'onthi. Pe xtá hejpahe, porque hīndi n'yohü p'u nnä mähä.

⁵⁰ Ra Jesús bi 'yembi:

—'Yo gadi hejpahü yø ja'i nnønnagui ma thuhu, porque nuya hinguí sucjü, ma n'yohü ya.

Ra Jesús bi hejpaḃi ra Jacobo 'nēhra Xuua te i mma.

⁵¹ Man'na, man'na ni guatra pa ngue da ma mahets'i ra Jesús. Bi hya ra ts'edi p'uya ngue di ma Jerusalén. ⁵² Bi 'bet'o 'da yø amigo ngue xtani 'yähra nt'edi ha dani nsäya. Mi zomp'u ja n'na ra hnini jap'u ja ra häi Samaria, bi ne ngue ja xtani 'yäp'u ra nt'edi xti n'oxi. ⁵³ Pe yø mmengu Samaria himbi nepe xti n'oxi, porque paḃi ngue da thotho di ma Jerusalén. ⁵⁴ Nu'u yø xädi ra Jesús, ra Jacobo 'nēhra Xuua, mi nu ngue ya himbi t'unna ts'äya. Bi 'yēmbi:

—Ague grá Hmu, lua guí nne ga ähmü ngue da tähyø sibi mahets'i ngue di juadi, tengutho bi 'yøtra pōngahya Elías?

⁵⁵ Bi hyet'u yaui ra Jesús, bi hejpi, bi 'yēmbi:

—Nu'aui hinguí pahmi ngue hinguí ho na ra hya guí mmammí.

⁵⁶ Porque ra N'yohu bí 'yē mahets'i, himbi 'yēhe ngue di juahyø ja'i, sinoque bí 'yēhe ngue da yaui.

I ma man'na ra hnini p'uya.

Hyu nc'ei bi nyaui ra Jesús.

⁵⁷ Mente ni 'yop'u ja ra 'yu p'uya, n'na ra n'yohu bi 'yembra Jesús:

—Ague grá hmu, nugä dí nne ga mme hapu gdi ma —bi 'yēmbi.

⁵⁸ Ra Jesús bi 'yēmp'a yaui:

—Nu yø haho ja yø 'bido ngue säya. Yø ts'int's'u ja yø 'bafi ngue säya. Pe ra N'yohu bí 'yē mahets'i hin'yu rá ngu ha di n'oxi.

⁵⁹ Bi 'yēmba n'na nc'ei ra Jesús:

—Ma ga mmeḃ'u nná magä —bi 'yēmbi.

Pe nu'a ts'o p'uya, bi 'yēna:

—Ague grá hmu, dami 'dacrä nt'edi ngue 'be da du ma papá ga ägui. Ya da zä ga mme p'uya —bi 'yēmbi.

⁶⁰ Ra Jesús bi 'yēmp'a yaui:

—Nu'u yø ja'i entho ya xa ndu ngue hinguí pa Oja, gue'u da 'yähhyø mmindui'u. Pe nu'i, ma ga mmehma, n'namhma gui xihyø ja'i ha di njap'u di zo rá 'yē Oja.

⁶¹ Mahømbi 'yēn man'na nc'ei p'uya:

—Ague grá hmu, nugä dí nne ga mme, pe dami 'dacrä nt'edi ngue 'be ga ma ē'u bí 'bup'u ja ma ngu.

⁶² Pe ra Jesús bi 'yēmbi:

—Nu'a bi bentra t'abi ndani ngue di nuafani, 'nē cohra mmui m'mefa, gue'a ya hingrá nzäui da ma ha di njap'u di zo rá 'yē Oja yø ja'i'a.

Ra Jesús bi menhni hyate ma'det'a nja'i da manna hya.

10 ¹ M'mefa p'uya, nuna ra Hmu, bi huanhni hyate ma'det'a nja'i, bi menhni di m'met'o p'u di ma. Yø yonc'ei p'u da ma n'na ngu n'na, i map'u ja yø hnini ja ngue dani nthohra Jesús. ² Bi 'yēmbuya:

—Majuani dí xi'ahú ngue rá 'befi xangu i ja, pe yø mēfi zi yohotho 'bui. Janangue nuyá, dami 'yāphú ná Oja rá mmeti rá 'befi, ngue dá menhyø mēfi p'ú ja rá 'befi. ³ Nuya gui mmähä ya. Pe dami mfähmu, porque gui cuthu p'ú 'buhyo ja'i ngue yø nduc'ei, tengutho yø de'yo 'mø 'yop'ú ha 'buhyo zate, gui njathu p'uya. ⁴ 'Yo temä bolsa gui caxu, 'yo temä njumēnyu gui caxu. 'Yo gui cux hmi'da ni thixfanihu. 'Yo to di ot'ahú 'mø gá nzenguahu p'ú ja rá 'yu. ⁵ Nu'mø gá somp'ú ja n'na rá ngu, gui zenguate 'mø gá cuthu mbo. Gui 'yēnā: “Oja di japrā ngu ja ua ya”. ⁶ Nu'mø 'bup'ú yø ja'i ngue nneprā njapi Oja, nu'a rá nzengua gadi unī ngue Oja di japyø ja'i, dá gohmi rá nzengua. Pe nu'mø hingui nne yø ja'i, ya hin'na 'mø. ⁷ Dami nsāya p'ú ja rá ngu gui sōmhmu. Dami sihu'a te si yø ja'i 'bup'ú. Porque ni 'yup'ú ngue di t'unnā nzābi rá mēfi. 'Yo hontho gui pōn'a n'na rá ngu, gni mpa man'na rá ngu. Nu'a, hin'na'a. ⁸ Nu'mø bi n'na'ahú rá ts'āya p'ú ja rá hnini gui sōmhmu, dami si'a te di n'na'ahú. ⁹ Gui 'yøthehu yø dārquēhi di 'bup'ú. Gui 'yēmhmū: “Nuyá, ya guep'ú gui pahmu ha gdi sohu rá 'yē Oja ya”. ¹⁰ Pe nu'mø himbi n'na'ahú rá ts'āya p'ú ja rá hnini gui sōmhmu, gui 'yēm'mø ga thohmu p'ú ja yø caye: ¹¹ “Dá huambu ja rá hnini yø fonthäi bá n'youi mā mbonguahe. Gue'a rá hmēya'a ngue ya dá thec'ahú p'ú. Pe dami pahmu ngue ya mi ja ngue xtā si'ahú ha gdi sohu rá 'yē Oja”, gui 'yēmphu yø ja'i. ¹² Dí xi'ahú ngue nu'mø rá pa dani thaxra güenda, man'na xan'ú rá castigo dá thohya yø ja'i himbi unna ts'āya, ngue'a rá castigo dá tho'ú yø ja'i mi 'bup'ú ja rá hnini Sodoma.

Xandøngu rá castigo dá thohyo ja'i hingui nne di 'bätyø mmui.

¹³ Hague ngu rá castigo dá thohyo ja'i 'bup'ú ja rá hnini Corazín. Hague ngu rá castigo dá thohyo ja'i 'bup'ú ja rá hnini Betsaida. Porque himbi 'yēc'eigui 'mø mi nu yø milagro dá ørbu 'bui. A nu'mø xtā nnu yø milagro yø ja'i mi 'bup'ú ja rá nyogui hnini Tiro, 'nēp'ú ja rá hnini Sidón, n'nahmantho xtā hyep'ú rá nts'o manī n'yo yø ja'i. Xti n'yuxyø 'bospi, 'nē xtā hye yø he yø ja'i nu'a xti nēqui ngue 'bu ndummui. ¹⁴ Pe nu'mø rá pa dani thaxra güenda, man'na xangu rá castigo dá thohyo ja'i festa rá hya ya, ngue'a rá castigo dá thohyo ja'i mi 'bup'ú ja rá hnini Tiro 'nēp'ú ja rá hnini Sidón. ¹⁵ A nu'ú yø ja'i 'bup'ú ja rá hnini Capernaum, rá zegui ēnā ngue dá t'ēspabi p'ú mahēts'i, 'nēcua ja rá häi dá t'ēspi. Pe gue di map'ú ja rá nidu.

¹⁶ Bi 'yēmbyø xädi rá Jesús:

—Nu'ú yø ja'i dá ne dá 'yøhra hya gui xihmu, tengutho 'mø go dá 'yørcase mā hyagä'ú. Nu te'o hinda nu manho'ahú, tengutho 'mø ngue go hingui nnu manho gra ja'i. Nu'a to hingui nnu manhogui, tengutho 'mø ngue go hingui nnu manho'a to bá pengui.

Ya bá penc'u hyate ma'det'a bi 'benhni.

¹⁷ Mambá penc'u hyate ma'det'a nja'i bi 'benhni, emmei di johya. I ena:
—Ague grá Hmu, nu'mø dá nongähe ni thuhu, asta 'nehyø ts'onthi
n'youi yø ja'i hep'u.

¹⁸ Mi dahra Jesús, bi 'yembi:

—Gue'a guí mmammi. Dá nugä rä Satanás ngue gá taphu, bi ma häi
tengutho rä huei 'mø ni gai. ¹⁹ Nugä dá 'da'ahu rä ts'edi ngue madague'a
gui nnešhu yø c'eya 'ne gui nnešhu yø ixtehe, pe hinte da ja'ahu. 'Ne gui
taphu gätho rá ts'edi na rä zithu mā nsuihu. ²⁰ Pe 'yo gadi johyahu ngue
hontho gui nnønngahu mā thuhugä, 'bexi hep'u yø ts'onthi n'youi yø
ja'i. Sinoque nu'a gdi johyahu, ngue bi nt'ot'i ni thuhuhu p'u mahets'i.

Di johya rä Jesús.

²¹ Nu'a rä ora'a p'uya, rä Espíritu Santo bi japi ngue emmei di johya rä
Jesús. Bi 'yena:

—Ma Papá'i, dadi ja mammadi'i grá Hmu p'u mahets'i, grá Hmu ua ja
rä ximhäi. Porque yø ja'i ena ngue yø bamhya, i ena ngue tini xanho yø
mmui hanja rä hya, pe gá 'yajpabi ya yø hya ya. Gá japi ngue go bi
bahya yø ja'i ngue yø 'yøde tengutho yø basi ngue yø 'yøde. Nguna gá
'yøt'e mā Papá'i, porque gue'a guá sänni ngue di nja'a.

²² Ma Papágä bi däqui gätho yø cosa ngue ga manda. Hinjongui pøni
ngue dadi mpahmi xanho'a rá Ts'unt'u Oja, sinoque hønse'a rá Papá di
mpahmi. Hinjongui pøni ngue dadi mpahmi'a rä Papá, sinoque hønse'a
rá Ts'unt'u di mpahmi. Nu rä ja'i da neprá Ts'unt'u Oja ngue da badi
te'o na rä Papá, ya da zä da badi.

²³ Bi hyetyø xädi p'uya, bi 'yemsebi:

—Bi toca'ahu rä mmenthi ngue gá nuse conni däh'u'a te guí nnuhu ya.

²⁴ Porque dí xi'ahu ngue yø pa xä thogui, xangu yø pøngahya Oja xä
m'mui, 'nehyø dast'abi xä m'mui, bi ne xta nnu'a te guí nnuhu ya, pe
himbi zä bi nu. Bi ne xta 'yø'a rä hya guí øhmü ya, pe himbi zä bi 'yøde.

Bi manna Jesús te bi 'yøtra mmengu Samaria.

²⁵ Nu'a n'na rä xännbate ngue rä ley p'uya, bi guat'i ngue thämmahya
rä Jesús, bi 'yembi:

—Ague grá xännbate, ¿te 'be'a ja ngue ga øt'e para ngue ga tinna te
para zantho?

²⁶ Mi dahra Jesús, bi 'yembi:

—¿Teni 'be'a nt'ot'i p'u ja rá ley Oja? ¿Tema hya guí tim'mø gadi
xädi?

²⁷ Nu'a rä xännbate ngue rä ley p'uya, bi 'yena:

—Nuna rä hya na, guehna ena: “Dami ja ndummui ngue mathoguitho
gui mahmu Oja co gätho ni mmuihu. Hangu rä pa hont'a gui

mbemhmua. 'Ne dami mahni mmic'eiui tengutho gni ne ngue di ma mamadi'i", i enna hya.

²⁸ Mi dahra Jesús, bi 'yembi:

—Xanho te gui mma. Dami 'yot'e tengutho ra hya gui mmanya n'namhma ngue gui tinna te para zantho.

²⁹ Pe nuna ra xannbate ngue ra ley, i ena ngue ya gue'a te ot'e ngue hinga gätho yø ja'i 'da gui matho. Janangue bi 'yembra Jesús:

—Pe, indana gue'a ma mmic'ei'be p'uya?

³⁰ Mi dahra Jesús, bi 'yembi:

—N'na ra n'yohu bá hya ra 'yu xpi 'ye'a Jerusalén, ni map'u ja ra hnini Jericó. Bi nthui yø be, bi hyannbabi'a te mi ha, asta bi møjpe. Bi uni, bi zop'u p'uya. Ya sä ra ndate 'mø mi zop'u. ³¹ Nu'a ra ora'a p'uya, bi thop'u ja ra 'yu n'na ra mmäcja. Bi nu ngue 'bemp'u ra n'yohu sä ra n'u. Bi mäqui, i gäta n'na nguadi, bi thogui. ³² Xquet'a bi thop'u n'na ra n'yohu mi ja rá 'befi p'u ja ra nija. Nu'mø mi nu'a sä ra n'u, bi mäqui, bi thogui. ³³ Pe nuna n'na ra n'yohu ngue ra mmengu p'u ja ra häi Samaria, bi thop'u ja ra 'yu. Mi nu ngue 'bemp'u na xi ma ma'uni, bi huequi. ³⁴ Bi guarbu benna n'yohu p'uya, bi gospabi ra aceite, 'nehra vino bi gopa p'u xi ts'erpi. Bi durpabi rá ts'et'i. Bi 'yexpu ja rá fani p'uya, bi zits'i ngue da hyonnbí ha di nsäya. Bi mádi. ³⁵ Mi hyaxpaya, nuna ra mmengu Samaria 'mø ya ja ngue da ma, bi hya'i yoho yø menyu nuya di nthui n'na pa ra nzäbi n'na mmenyu. Bi unna mmennigu, bi 'yembi: "Dami färquits'u na ra n'yohu 'bucua. Nu'mø hĩndi gua'i na ra menyu ja ua, man'na xangu gui uni, ga jut'a'i 'mø dá pengui te gui uni", bi 'yembi. ³⁶ Xiya, indana gue'a ya hyu nc'ei di nequi ngue rá mmic'eiui na ra n'yohu bi unyø be ya?

³⁷ Nu'a ra xannbate ngue ra ley p'uya bi 'yena:

—Nu'a bi huequi, gue'a rá mmic'eiui'a.

Mi dahra Jesús, bi 'yembi:

—Ni ma ya, dami 'yot'e tengutho na ra hya gui mmanya.

Ya 'bup'u ja rá ngu ra Marta ra Jesús.

³⁸ Bi thop'u maní ma ra Jesús, bi zømp'u ja n'na ra hnini. Nup'u ja ra hnini bi zøni, 'bup'u n'na ra xisu ni hu ngue ra Marta. Nup'u ja rá ngu na, bi säyabi ra Jesús. ³⁹ Nuna ra Marta, 'bu'a n'na rá juhue ni hu ngue ra Maya. Nuna ra Maya bi mip'u ni hyandra Jesús ngue øxra hya xihyø ja'i. ⁴⁰ Pe ra Marta humbi di mpetho. Bi guarbu hu ra Jesús, bi 'yembi:

—Ague grá Hmu, lua xanho te ør'ma juhue ngue hĩndi zequi? Dami xifi ngue da mæxqui —bi 'yembi.

⁴¹ Mi dahra Jesús, bi 'yembra Marta:

—Ague Marta, ague Marta, hinguí padi te gui 'yot'e. Janjuani gui ho ni mmui'a te gä ja ngue gui 'yot'e. ⁴² Pe hõnda n'na ra hya ja ngue ma

datho di mporta. Nuna ra Maya xa huanhna hya nu'a ma datho di mporta 'ne hinjonda hyannbi.

Bi xännbabi ha di mat'Oja yø ja'i ra Jesús.

11 ¹ Man'na ra ora p'uya, nuna ra Jesús mi mmat'Oja p'u ja n'na ra xequi. Mi juadi bi mat'Oja p'uya, nu'a n'na'u yø xädi bi 'yëmbi:

—Ague grá Hmu, dami xänngahe ra mhmat'Oja, tengutho ra Xuua bi xännbi da mat'Oja yø xädi —bi 'yëmbi.

² Mi dahra Jesús, bi 'yëmbi:

—Nu'mø guí mmat'Ojahu, gui 'yëmhmu: “Ma Papá'ahé guí 'bu mahets'i, dami 'yøt'e ngue da hnu mansu'i. Bá ehé gui manda ua. Di nja'a te ni pähä ua ja ra ximhäi tengutho bí ja mahets'i. ³ Dami 'dacje ra hme n'na pa ngu n'na pa. ⁴ 'Ne dami punnga ma ts'oquihe, tengutho gähe xquet'a dadi punnbahe to hingui ho te ørcahe. Dami fäxcahe ngue hinga øt'ähe ra nts'o. Dami yanje ngue ra nts'o”.

⁵ Ra Jesús bi sigue bi 'yëmbi:

—Xi'mø ngue n'na ra n'yohu gadi n'amigo n'na'ahu ya. Nu'mø made ra xui p'uya, da zomp'u ja rá ngu rá amigo, da 'yëmbi: “Ague ma amigo'i, dami hmiqui hyu yø thuhme. ⁶ Porque n'na ma amigo bi zop'u ja ma ngu, jap'u xpi 'yehé. Pe hin'yu te ga unni”. ⁷ Nu'a ts'o p'uya, da 'yenthø 'mø bá tha'a mbo rá ngu: “'Yo gadi xunanyagui. Ya n'nøt'e ma goxthi. Ma basi ya xa 'yoi. Ya hinda zä ga nnangui ga 'da'i'a guí ädi”, da 'yëmbi. ⁸ Madague'a ngue rá amigo, pe hingui nne da nangui ngue di unni te honi. Pe nugä dí xi'ahu ngue da nanghma, di unni te gä honi, n'namhma ngue ya hinni mantho di xunanya. ⁹ Janangue nugä dí xi'ahu, nuna Oja di 'da'i te guí homhmu. Dami 'yäpi te guí nnehu. Nu te gui honi, gui tini. Nu'mø gä jätra goxthi ngue gui nzohmu Oja, da xoc'ahu. ¹⁰ Porque nu ra ja'i ädi te nne, ma t'unni. Nu'a honi, i tini. Nu'a di jätra goxthi, i sojpi.

¹¹ Conque nu ra ja'i 'bührá basi, nu'mø bi 'yäpra thuhme, hingui sä rá mmui ra ja'i ngue ra do di unná basi. Ogue ra hua da 'yäprá basi, hingra c'eya di unni. ¹² Ogue ra do'ni da 'yäprá basi, hingra ixtehe di unni. ¹³ A nuyá, i ja ni ts'oquihu, pe guí padí gui unna cosa xanho ni basihu. Nu'a ni Papáhu bí 'bu mahets'i ya, man'natho'a, nu'mø te'o da 'yäpra Espiritu Santo, da pennbabi.

Yø ja'i embi ngue ra zithu fäts'i te øtra Jesús.

¹⁴ Nuna ra Jesús bi 'yøthe n'na ra n'yohu madi gonebi ra ts'onthi mi n'youi. Nu'mø mi hyep'u ra ts'onthi mi n'youi ra n'yohu, bi nya p'uya. Yø ja'i p'uya di 'yøtho. ¹⁵ Pe en'i'da yø ja'i:

—Nuna ra n'yohu na, øthe yø ja'i n'youi yø ts'onthi, pe gue gue'a ra zithu rá hmu yø ts'onthi fäts'i ngue jap'u.

¹⁶ Mi'da yø ja'i p'uya, bi xifi ngue nuna mahets'i xtabá 'yøtyø hmeya hinjongui sä da 'yøt'e, para ngue da bahyø ja'i ngue Oja bí 'bu mahets'i di unna ts'edi. ¹⁷ Pe ra Jesús gä patho te mbenyø ja'i, bi 'yembi:

—Xip'u di manda n'na ra dast'abi, nu'mø di ndunhyø ja'i, hinjam'mø da zä da zehyø hya. Xip'u ja n'na ra ngu ya, nu'mø di nsuse yø ja'i 'bup'u, da 'yehra pa di n'uëni. ¹⁸ Njarbutho na ra hya dí xi'ahu ya. Xi'mø ngue di hejpase yø mefi ra zithu, ya rá 'befise di ts'oni. Dí mmangä na ra hya na ngue guí enju ngue ra zithu fäxca'mø dí øthegä yø ja'i n'youi yø ts'onthi. ¹⁹ A nu'mø ngue ngu'a, xi ni mmijudíohu tenna hya guí xännbatehu, lua ra zithu fäx'mø øthe yø ja'i n'youi yø ts'onthi? Nuyá, ja di nequi p'uya ngue guí ya xädähu, hinguí padi te guí mmamhmu. ²⁰ Pe xi'mø ngue di 'dacrä ts'edi Oja ngue ga øthegä yø ja'i n'youi yø ts'onthi, ja di nequi p'uya, ngue ya di manda ua Oja.

²¹ Hingra zithu øthe yø ja'i n'youi yø ts'onthi. Xi'mø ngue n'na ra n'yohu xanzaqui, cu yø juai guí mfäp'u ja rá ngu, hinte da ja'a te fädi.

²² Pe nu'mø bá ep'u man'na ra n'yohu ngue man'na xta nzaqui, da dapi, da gannbabi yø juai guí mfädi. Ya rá mmeti'a te da hyannbi. Di njadä p'uya, tate xa nzaquigui ngue ra zithu, janangue sä dí øthe yø ja'i n'youi yø ts'onthi.

²³ Nu ra ja'i hinguí nne ngue ma n'yo'be, guehna ra ja'i rá n'youi ma nsui'be na. Nu ra ja'i hinguí fäxqui ngue ga ør'be ra 'befi, guehna ra ja'i di ts'ongatho ma 'befi na.

Ra ts'onthi bá pengbu ja rá mmui ra ja'i.

²⁴ Nu'mø bi hyep'u ra ts'onthi n'youi ra ja'i, nup'u ja ra xequi mathoguitho xa 'yot'i, ja bí 'yop'u ra ts'onthi, honi ha di nsäya. Pe nu'mø himbi dini ha di nsäya, di n'yomfeni p'uya, i ena: “Ga pengä p'u ja ma ngu dá pøni”, i ena. ²⁵ Nu'mø bá pengbua, da dinnbabi rá mmui ra ja'i ngue hinjongui 'bup'u, tengutho n'na ra ngu ngue mahoqui xanho, i njoqui. ²⁶ Da mengbua, da si mi yoto yø ts'onthi man'na xants'o ngue'a ra ts'onthi rá mudi. Gä da yurbu ja rá mmui ra ja'i ngue di m'mup'u. M'mefa p'uya, man'na di m'mu man'u ra ja'i ngue'a te ra n'u mi sä m'met'o.

Bi manna Jesús te'o di nthui ra mmenthi.

²⁷ Nuna ra Jesús, mente mmanya yø hya ya, nup'u ha 'buhyø ja'i, bá tha'a n'na ra xisu, bi 'yembi:

—Ra mmenthi bi nthui ra xisu bi øn'a'i, 'ne bi sut'a'i —bi 'yembi.

²⁸ Em'mø mi dahra Jesús:

—Ma datho ra mmenthi bi nthēui ya yø ja'i di ho da 'yøxra hya mman'Oja, nu'a te ra hya øde, gue'a øt'a.

Yø ts'oc'ei äpyø milagro ra Jesús.

²⁹ Man'na ni mpetitho yø ja'i p'u 'bähra Jesús. Mi nya ra Jesús, bi 'yēna:

—Nu yø ja'i 'bühra pa ja p'uya, yø ts'oc'ei. 'Bet'o äcyø milagro da nu, ja da 'yēc'eigui. Pe hin tema milagro ga øt'e ngue da nu yø ja'i. Nu'a da nōpa hmēya yø ja'i ya, gue'a te bi thohra pōngahya Jonás. ³⁰ Porque tengutho ra Jonás, nu'a te bi tho'a, gue'a bi nōpa hmēya yø ja'i mi 'bup'u ja ra hnini Nínive'a. Njarbutho ra N'yohu bí 'yē mahets'i ya, nu'a te da tho'a, gue'a da nōpa hmēya yø ja'i 'bühra pa jap'u'a ya. ³¹ Nu'mø ra pa ngue dani hyaxra güenda Oja p'uya, nu'a n'na ra xisu mi ndast'abi p'u sur, da nangui ngue di yäpya yø ja'i 'bühra pa ja p'uya. Porque nuna ra xisu na, ndø yap'utho rá häi bi 'yēhe ngue bi 'yøxra hya mi pahra Salomón. Conque man'na dí tategä ya ngue ra Salomón, pe hinguí nne gui 'yøhmü ra hya dí mmangä ya. ³² Da gue'u yø ja'i mi 'bup'u ja ra hnini Nínive da nang'mø ra pa dani hyaxra güenda Oja, di yäpya yø ja'i 'bühra pa ja p'uya. Porque nu'u yø ja'i mi 'bup'u ja ra hnini Nínive, bi 'bätyø mmui 'mø mi 'yø'a ra hya bi manna Jonás. Conque man'na dí tategä ya ngue ra Jonás, pe hinguí nne gui 'yøhmü ra hya dí mmangä ya.

Ra Jesús bi hyejpabi ra hya n'na ra nyot'i.

³³ Hinguí sä ngue to di sacra nyot'i 'nē da 'yaqui, oque da go'mi con n'na ra huada. Sinoque da hyøxmaya, n'namhma ngue da nu ra nyot'i yø ja'i da yut'ambo. ³⁴ Nu'mø bi xogui xanho ni dähü ya, ya guí hēthü xanho ra nyot'i i ja. Njarbutho ni n'yomfēniü ya, nu'mø bi xogui xanho, ya gui pahmu ndana ra nho gdi n'yohu 'mø. Pe numø hinguí xogui xanho ni n'yomfēniü, ya himma juani guí pahmu ndana ra nho gdi n'yohu 'mø. Ya nsutho 'mø ngue ra ts'a'bexui p'u gni mähä. ³⁵ Njarbutho ya, dami ne ngue da xohni n'yomfēniü, n'namhma ngue da zä gui timhmü ra 'yu xanho. ³⁶ Tengutho n'na ra ja'i 'mø ha ra nyot'i, hētra 'yu ha ni ma, gui njathü p'uya. Nu'mø tinni mmuiü ndana ra nho, ya gui hyehmu p'u ra nts'o ngue gui n'yo manhohü.

Bi manna Jesús te øtyø fariseo 'nēhyø xännbäte ngue ra ley.

³⁷ Nu'mø mi juadi bi nya ra Jesús, nuna n'na ra fariseo bi zits'i ngue da nsihmeui p'u ja rá ngu. Mi yut'ambo ra ngu ra Jesús, bi mip'u ja ra mēxa. ³⁸ Nuna ra fariseo p'uya, di 'yøtho hanja'a bi 'yøtra Jesús ngue himbi nxu'yē 'mø mi nsihmē. ³⁹ Pe ra Jesús bi 'yēmbi:

—Ague gyø fariseohu, guí pecju maxøts'e ra vaso 'ne maxøts'e ra mohi. Pe maxøts'etho di nequi ngue gyø hoja'ihu. Nu mbo ni mmuihu, gyø behu, ngue hont'a te pes'yø ja'i so ni mmui gui hyannbahu.

⁴⁰ Hinguí padí te guí mmamhmu. ¿Ua hinguí pahmu ngue maxøts'e ma do'yohu, Oja bi hoqui, xquet'a 'ne mbo ma mmuihu bi hoqui? ⁴¹ Pe dami faxyø hyoya co nu'a te guí pets'i. Ya gä da gommenho p'uya.

⁴² Ague gyø fariseohu, hague ngu ra n'u gui thohmu. Nu'a ra diezmo gadi unhnu Oja, gadi unni te gä guí timhmu, asta ra xac'andehe gadi unhnu ra diezmo Oja. Da gue'u gätho mi'da yø c'ani gadi unhnu ra diezmo Oja. Ya xanho ngue nguna guí øthu, pe nu te ra nho ja ngue gui 'yøthu, 'ne'a gdi mahmu Oja, hinguí øthu'a.

⁴³ Ague gyø fariseohu, hague ngu ra n'u gui thohmu. Porque guí huanthohu yø nthuts'i tate xanho p'u ja yø nija. 'Ne guí nnehu ngue con n'na ra respeto di zengua'ahu yø ja'i p'u ja yø 'yu.

⁴⁴ Ague gyø xännbatehu ngue ra ley, conyø fariseo, hague ngu ra n'u gui thohmu. Porque maxøts'etho di nequi ngue xanho'ahu, himma juani ngue xanho ni mmuihu. Nu'ahu, tengutho p'u o ra ánima hinda nequi, thohyø ja'i maxøts'e, pe hinguí padí te ja mbo ra häi.

⁴⁵ Mi da'a n'na nc'ei'u yø xännbate ngue ra ley p'uya, bi 'yembi:

—Ague grá xännbate, ngue guí mmanna ra hya naya, xquet'a 'necähe guí sucje ya 'mø —bi 'yembi.

⁴⁶ Mi dahra Jesús, bi 'yembi:

—Xquet'a 'nehyø xännbate ngue ra ley, hague ngu ra n'u gui thohmu. Porque nuna ra ley gui xännbahu yø ja'i ngue da 'yøt'e, hinjongui hät'i da 'yøt'e. Ëntho ra ndate 'beni gadi duthu yø ja'i. Yø ja'i p'uya, hinguí hät'i da duts'i. Pe nu'ahu, ni xinga gue'a n'na ni saha guí nne gdi tøxhu'a ra 'beni guí høspahu yø ja'i.

⁴⁷ Hague ngu ra n'u gui thohmu. Porque guí hømbahu yø panteo'u yø pøngahya Oja xa hyo ni mboxitahu. ⁴⁸ Ja di nequi p'uya ngue gadi thehu'u ni mboxitahu bi hyopyø pøngahya Oja. Mahønguí nne gui njathu p'uya, madague'a gadi hojpahu yø panteo'u yø pøngahya ya xandu.

⁴⁹ Janangue ya patho Oja te di nja. Bi 'yena: “Ga penhnä ma pøngahya 'ne mi'da yø m'menhni. Nu 'da'u p'uya, da tho. Mi'da p'uya, da jui”.

⁵⁰ Pe nuya yø ja'i 'buhra pa ja p'uya, gä ja da ma mapennbi p'u'a ra castigo ja ngue di nja, ngue yø pøngahya xa tho asta gue'mø mambá fu'a nximhäi. ⁵¹ Da fup'u bá tu ra Abel, asta guep'u i ntu ra Zacarías nuna bi thop'u ha gui nhyacui ra nija ra altar. Guehna dí xi'ahu naya, da hyaspabi ra güenda Oja ya yø ja'i 'buhya, ngue'a te i du'u.

⁵² Ague gyø xännbatehu ngue ra ley, hague ngu ra n'u gui thohmu. Porque go guí hahu ra nsogui ngue ra mfadi. Pe ni xinga gue'ahu gdi pahmu, ni xinga di japhu da ba'u yø ja'i nne da badi.

⁵³ Nuna ra Jesús, hontho bi juadi bi manya yø hya ya, mathoguiho bi mbøcue yø xännbate ngue ra ley 'nhyø fariseo. Bi guarbuya ngue bi 'yørpe xangu yø nt'änni. ⁵⁴ Honi ha di zudi ngue tema hya da manna Jesús ngue hinda gue'a, para ngue da zä di yapi.

Ra Jesús bi xännba yø ja'i ngue hanja'u yø ja'i maxøts'etho di nequi ngue xanho.

12 ¹ Nu'a ra ora'a, yø mahuahitho yø ja'i bi mpeti, asta di ntøtyø ja'i. Ra Jesús bi mudi bi 'yembyø xädi:

—'Yo gni 'yohu tengutho ga 'yo yø fariseo. Porque maxøts'etho di nequi ngue xanho te ga 'yo, himma juani ngue xanho. ² Hin'yu n'na ra hya da bemp'u ja rá mmui ra ja'i ngue hinda fadi. Madague'a da 'yena da go'mi, pe gä fatho. ³ A nuyá, nu'a te gäma hya nt'aguitho gadi nxihmu ngue hingui nnephu da fadi, hinga nt'agui'a, i fadi xandønho. Nu'a ra hya gadi nhyurpatho ni guhu, oque n'nøt'e ra ngu p'u gui yahu, i nt'øde gätho ra hnini'a te guí mmamhmu.

Bi manna Jesús ndana ja ngue da ts'u.

⁴ Ague ma amigo'ahu, dí xi'ahu ngue 'yo guí suhu'u da ne da hyo'ahu. Porque nu'mø bi hyo'ahu, ya hinda zä te da japa te. ⁵ Nugä ga xi'ahu ndana ja ngue gui suhu. Dami suhu Oja, ngue nu'mø bi hyac'a ni tehu, ja rá ts'edi ngue da men'nahu ra nidu. Nuna ya, guehna dami suhu naya.

⁶ Xi'mø bi 'bä cut'a yø ts'int's'u, uangui høndi yoho yø zixani ma t'uni. Pe nuna Oja, hinga n'na di pumbeni'u yø ts'int's'u. ⁷ Janjuani ngue faxahu Oja. Conque asta ni xtahu m'mede n'na ngu n'na. Janangue 'yo guí suhu yø ja'i. Porque man'na xammadi'ahu ngue yø ts'int's'u, madague'a yø mmundotho'u.

Ra Jesús bi xihyø xädi ngue hinda gomp'u ha 'buhyø mmic'eiu.

⁸ Dí xi'ahu ngue nu to gätho da mamp'u 'buhyø ja'i ngue ec'eigui, xquet'a ga mmangä p'u 'buhyø anxø Oja ngue dadi n'amigo'be ra ja'i.

⁹ Pe nu te'o da gongä p'u 'buhyø ja'i, da ma ngue hingui ec'eigui, xquet'a ga mmangä p'u 'buhyø anxø Oja ngue hin dadi n'amigo'be ra ja'i da gøngui.

¹⁰ Nu to bi zä da nømman'u ra N'yohu bí 'ye mahets'i, i sä ngue di mpunnbi. Pe nu ra ja'i da nømman'u ra Espíritu Santo, ya hinda mpunnbi.

¹¹ Nu'mø bi ts'ixahu p'u ja yø nija, oque da ts'ixahu p'u ja ra ts'ut'abi, 'yo sä di tu ni mmuihu na ra hya ja ngue gdi thahmu. ¹² Porque nu'mø bi zønna ora gui nyahu, gueše ra Espíritu Santo di ben'nahu ra hya gui mmamhmu'a ra ora'a.

Nu ra ja'i ja rá menyu, hinga gue'a rá menyu ja ngue di ma rá mmui.

¹³ Mambá nya n'na nc'ei p'u 'buhyo ja'i, bi 'yembra Jesús:

—Ague grá xännbate, dami xihma n'yohugä ngue di 'dajma parte ngue ra erensia.

¹⁴ Mi dahra Jesús, bi 'yembi:

—Ague n'yø, ðte'o bi 'yexqui ngue ga nts'ut'abi ngue ga hec'ahu te guí peshu?

¹⁵ Mahømbi 'yembi:

—Dami mfähmu, 'yo sä guí emhmu ngue gue'a ra menyu ma datho di muui. Porque ra ja'i nne ngue di m'mu manho, hinga gue'a rá menyu xtangu di pets'i di m'mu manho.

¹⁶ Bi hyejpabi na ra hya ja ua p'uya, bi 'yembi:

—Mi 'bu'a n'na ra n'yohu ngue ra mmemmeti. Emmei bi nja yø huahi.

¹⁷ Nuna ra mmemmeti p'uya, nguna bi beni, bi 'yena: “¿Teni 'be'a ga øt'e? Hin'yu hapu ga pets'a te jap'u xtá pefi”. ¹⁸ Ya emp'uya: “Ya dí padi te ga øt'e. Nuya ga xotma t'u, man'na xtannoho ga hoqui. Ja ga pesp'a te ga ga xoqui, 'ne'a te ga dí pets'i. ¹⁹ Ga engä p'uya, Nuya, xangu te jap'u gdä si xangu yø jeya. Di nja gampähä ya. Ma ga nsäya, ma ga si te ga tini”, da 'yena. ²⁰ Pe Oja p'uya, da 'yembi: “Ague n'yø, hinguí padi te guí mma. Nuya gui tu'a di nxui ya. Xi'a te xcá pets'i, ðto da gohmi'a?”

²¹ Njarbutho ra ja'i nu'a nne ngue xtangu te da mets'i, hinte di muui p'u ja rá hmi rá dä Oja.

Nuna Oja i fähya yø ja'i ya o rá 'ye.

²² Bi 'yemba m'mefa yø xädi ra Jesús:

—Nugä dí mma, nu'a te ja ngue gui sihu, oque te ja ngue gui hyehu, 'yo gue'a mathoguitho ga ndu ni mmuihu'a. ²³ A nuyá, nu rá te ra ja'i man'natho di muui ngue'a te da zi. Nu rá do'yo ra ja'i man'natho di muui ngue'a te da hye. ²⁴ Ya guí nnuhu yø ca ngue hinguí uahi, 'ne hinguí xofo ngue te da mets'i. Pe Oja di unni te si yø ts'int'su. Goma gue'ahu ya, ngue hinda mäxahu Oja, porque man'na xammadi'ahu ngue yø ts'int'su. ²⁵ Xiya, xi ra ja'i tu rá mmui ngue hinguí hets'i, ðua da zä di nte man'na doyni ngue'a ga nhets'i? ²⁶ Nu'mø hinda zä ngue man'na gui ntehu mits'u, ðhanja ngue tu ni mmuihu mi'da yø cosa 'mø?

²⁷ Ya guí nnuhu yø døní bí ja dapo ngue hindi mpefi, ni xinguí mpe, pe mahotho gui nequi. Dí xi'ahu ngue tengu ra dast'abi Salomón, mandønho drá he bi hye, pe hinha da zädi tengu ga nho yø døní.

²⁸ Porque guesc Oja øt'e ngue mazihotho gui nequi yø døní bí ja dapo. Bí ja dapo ya, pe nixudi p'uya, di nzøp'u ja ra orno. ¿Goma gue'ahu ngue hindi he'ahu Oja? Pe hinga egui ec'eihu xanho ngue faxahu Oja. ²⁹ Nuya 'yo mathoguitho di tu ni mmui ha gdi hyoni te gui sihu. ³⁰ Porque yø ja'i 'bucua ja ra ximhäi, hønt'a te da zi ni ma yø mmui honi. Pe nu'ahu,

'buhni Papáhu, 'nē ya pādī ngue guí homhmu gátho ya yø cosa ya.

³¹ Janangue dami ja ndummui gui 'yøthu'a te di manda Oja. Gue'a di 'da'i te gäma cosa guí homhmu'a.

Dami ne ngue bí ja ni mmetihu mahets'i.

³² Madague'a ziyohotho'ahu, pe 'yo guí suhu. Nugä ga fä'ahu tengutho ra mände'yo 'mø fähyø de'yo. Nuna Oja ni Papáhu i ja mpähä ngue gui m'muhmu p'u ha di manda. ³³ Dami pä te gä guí peshu, gui unhnu ra menyu yø hyoha. Dami nehu ra buxa hinjam'mø di nts'oni. Porque nu'mø bí ja ni mmetihu mahets'i, hinha rá nzegui da bøhø. Nup'u hinda zønna be, 'nē hinda zi ra zu'ë'a te guí pets'i. ³⁴ Nu'mø guí emhmu ngue bí ja mahets'i'a ra nho tate di muui, hønnbu da zo ni mmuihu p'u 'mø.

Ya xqui nsähu 'mø bi zøhni Hmuhu.

³⁵ Ya xqui nsähu 'mø bi zøhni Hmuhu. Madra xui da zøhø, ya di zø ni nyot'ihu. ³⁶ Gui 'yøthu tengutho yø hmiqúi n'na ra hmu 'mø tømí ngue da pengbu da nu ra nthati. Ngu di zøhø di jätra goxthi, 'bexta xojpi. ³⁷ Ra mmenthi di nthui ra hmiqúi nuna dinná hmu 'mø bi zøhø ngue di ndømäte. Majuani dí xi'ahu ngue nu'a rá hmu, di nsä ngue da 'yep'u ja ra mexa yø hmiqúi ngue da 'uini. ³⁸ Madague'a made nxui da zøhø, ogue tobe hinda hats'i da zøhø, pe ra mmenthi bi nthui yø hmiqúi da thini ngue di ndømäte. ³⁹ Dami pahmu na ra hya ja ua. Ngue n'na ra mmennigu, nu'mø da badi tema ora da zøhra be p'u ja rá ngu, di mfädi xanho, hinda n'uni da sojpa rá ngu ngue da fe. ⁴⁰ Xquet'a dami njathu p'uya, dami ndømätehu. Porque nu'a ra ora hinte di so ni mmuihu, xi'mø gue'a ra ora da zøhra N'yohu di 'yē mahets'i'a.

Ra Jesús bi hyejpa ra hya yoho yø hmiqúi, n'na ra hmiqúi ngue ra 'yøde, n'na ra hmiqúi hingrá 'yøde.

⁴¹ Ra Bedu bi 'yänna Jesús, bi 'yēmbi:

—Ague grá Hmu, ðhøngtho gähe guí xicje na ra hya gadi hyecya, ua gue gátho yø ja'i guí xifi?

⁴² Mi dahra Jesús, bi 'yēmbi:

—Nuna ra hya dí mmangä, gue'a ra hmiqúi 'bet'o bá dinna hya dí xicä na, nu'mø da 'yøt'e te dí xifi. Guehna tengutho n'na ra hmiqúi da ma mafäti'u to 'bup'u ja rá ngu rá hmu. Nu'mø bi zønna ora di nsihme yø ja'i mafäti, da 'uini. ⁴³ Ra mmenthi di nthui ra hmiqúi da 'yøt'e te di 'beprá hmu. Nu'mø bi zøhra hmu, da dini ngue dadi mpefi. ⁴⁴ Majuani dí xi'ahu ngue nu te gä pesrá hmu, gä di fätrá hmiqúi. ⁴⁵ Pe nuna ra hmiqúi da 'yēmp'u ja rá mmui ngue him'be da zøhra hmu, da mudi da mutyø mmihmiqúi conyø xisu. Da mi di nsihme, ogue di n'iti. ⁴⁶ Nu'a rá hmu ra hmiqúi p'uya, nu'a ra pa ra ora ngue hingui tømra hmu, gue'a ra ora

da zø'a. Nu'a rá hmu p'uya, mathoguitho da mei, pets'i ngue da xeni. Di 'yemp'u ni gohyø ja'i hinguí ec'ei rá hya.

⁴⁷ Nuna rá hmiqúi bi badi xanho hanja ná rá hya nneprá hmu da 'yøt'e, pe himbi 'yørpabi'a te rá pähä rá hmu, da 'yemmei da ma m'mei. ⁴⁸ Pe nu'a rá hmiqúi himbi badi xanho'a te rá pähä rá hmu, da 'yøtyø cosa ní n'yup'u ngue di 'bei, ts'utho da ma m'mei, porque hinguí padi te øt'e. Nu te'o bi badi xanho rá hya, jatho ngue da 'yøt'e te sifi. Nu te'o man'na xangu rá hya mafäti, man'natho xangu ja ngue da 'yøt'e.

Bi manna Jesús ngue di nja rá sui.

⁴⁹ Nugä rá sibi dá çhe ga ucä ua ja rá ximhäi. Dí nnegä ngue di nzø ná rá sibi ná. ⁵⁰ Xquet'a ja ngue ga thocä n'na rá n'u, pe dí xønñi ngue di nja. ⁵¹ ¿Ua guí emhmü ngue dá ecä ua ja rá ximhäi ngue hin tema n'u guí sähu? Nu'a, hin'na'a. Sinoque di nja rá sui. ⁵² Porque rá pa di ma p'uya, cut'a nja'i 'dat'a rá ngu di 'bui, gä di nsui. Hyu nc'ei di nsuhmi'u yo nc'ei di ec'eigui. Ogue yo nc'ei di nsuhmi'u hyu nc'ei di ec'eigui. ⁵³ Nu rá papá hinda nu manho rá ts'unt'u di ec'eigui. Nu rá ts'unt'u hinda nu manho rá papá di ec'eigui. Nu rá mamá hinda nu manho rá t'ixu di ec'eigui. Nu rá t'ixu hinda nu manho rá mamá di ec'eigui. Nu rá cä hinda nu manho rá ts'ihue di ec'eigui. Nu rá ts'ihue hinda nu manho rá cä di ec'eigui.

I ja yø hmeya ngue te di nja.

⁵⁴ Nuna rá Jesús bi 'yembyø ja'i:

—Nu'mø gä nuhu ngue bá nangyø 'bogui, guí emhmü p'uya ngue di n'ye. 'Ne gue'a di nja'a. ⁵⁵ Nu'mø 'yo rá ndahi ni 'ye'a sur, guí emhmü p'uya: “Xta mpa ya”. 'Ne gue'a di nja'a. ⁵⁶ Çna xø gä guí pahmu p'u gni bemhmü, pe hin'na. Nu'ahu guí pahmu te nne da manna tiempo 'mø guí hanthu yø guí bí ja maya, 'necua ja rá häi guí pahmu te di nja'mø 'yo rá ndahi. ¿Hanja ya'mø ngue hinguí pahmu te ga mbøn'a te gäma hya guí nuhu yø pa dí 'buhmu ya?

Dami ja ndummui guí nhojpau ni nsuiui.

⁵⁷ ¿Hanja ngue hinguí hacsehu rá güenda ndana gue'a xanho? ⁵⁸ Nu'mø bi nyap'ahu, nu'a di yap'ahu dami nhojpahu p'u ja rá 'yu, n'namhma ngue hinda dá'ahu p'u ja rá ts'ut'abi. Porque nu'mø ya bi ndä'ahu p'u ja rá ts'ut'abi, rá ts'ut'abi di dá'ahu rá policía. Rá policía p'uya, da zixahu fädi. ⁵⁹ Dí xi'ahu ngue nup'u ja rá fädi, ya hinda zä guá ponthohu p'u, guá pømhmu asta gue'mø guá jut'i gätho rá menyu da ts'an'nahü.

Jatho ngue da thep'u ra nts'o.

13 ¹ Nu'a ra ora'a p'uya, bi guat'i 'da yø ja'i p'u 'bähra Jesús, bi xifi te xi 'yøtra Pilato ngue xi hyo 'da yø ja'i ngue yø mmengu Galilea. 'Nε ja xi thop'u ha thohyø zu'ε nu'u tho ngue ra 'bøt'e. ² Ra Jesús bi 'yembi:

—Nu'a te ra n'u bi thohya yø mmengu Galilea bi tho, ¿ua guí emhmü ngue man'na mi ja yø ts'oqui ya ngue mi'da yø mmenguhü? ³ Dí xi'ahü ngue hin'na. Nu'mø hingui hyehmü p'u ra nts'o gni 'yohü, xquet'a 'nε'ahü 'da gdi m'mehmü'u. ⁴ Xi'u 'de'ma hyato nja'i bi hyo ra torre Siloé 'mø mi dägui, ¿ua guí emhmü ngue man'na mi ja yø ts'oqui ya bi du ngue gätho mi'da yø mmengu Jerusalén? ⁵ Nugä dí xi'ahü ngue hin'na. Nu'mø hingui hyehmü p'u ra nts'o gni 'yohü, 'nε'ahü 'da gni m'mehmü'u.

Ra Jesús bi hyejpa ra hya n'na ra za hingui züdi.

⁶ Bi hyoni te gui hyejpa ra hya bi xihyø ja'i ra Jesús, bi 'yembi:

—N'na ra n'yohü bi 'yεt'a n'na nza ra igo p'u ja rá häi. Bi ma da nu p'uya ngue'mø züdi. Pe hin tema igo bá tini. ⁷ Bi 'yembrá mēfi mi fähra häi p'uya: “Ague n'yø, ya rá hyu jeya dí εhe dí hongä yø ndät'ä ua ja ra za ja ua. Pe hinte dí tini. Dami 'yets'i man'na xanho, porque cot'ua ja ra häi”, bi 'yembi. ⁸ Pe nu'a fähra häi p'uya bi 'yεna: “Ague n'yø, dami tømra jeya ja ua ya. Ma ga cunnbagä ra häi 'nε ga pojpa ra 'yai. ⁹ Xamhmatho di nzüdi ngue ga jap'u. Nu'mø ya himbi nzüdi, ya ga expüya”, bi 'yembi.

Ra Jesús bi 'yøthe n'na ra xisu mi mo'mi.

¹⁰ Man'na ra pa ngue ra ts'äya, mi xännbate p'u ja n'na ra nija ra Jesús. ¹¹ Nu'p'u ja ra nija, mi 'bup'u n'na ra xisu ngue ya n'nε'ma hyato njeya madi hyenni. Nu'a ra ts'onthi mi n'youi, di japi ngue mo'mi. Hinjam'mø di sä di juannä xütha. ¹² Nu'mø mi nu ra Jesús, bi zonnbüya, bi 'yembi:

—Ague grá xisu, ya da zä ra n'u guí hembya.

¹³ Bi japyø 'yε p'u ja rá ya p'uya. Pe 'bexpi zä'a ra ora'a, bi njuannä xütha ra xisu. Nuna p'uya, bi ja mammadi Oja. ¹⁴ Pe nu'a di manda p'u ja ra nija p'uya, bi mbøcue ngue ra ts'äya'a ra pa bi n'øthe ra Jesús. Bi 'yemyø ja'i p'uya:

—N'nato ma pa ja ngue di nja ra 'befi. Gue'u yø pa guá εhe da t'øthe'ahü 'mø. Pe hinga gue'mø ra pa ngue ra ts'äya da t'øthe'ahü.

¹⁵ Mi dahra Jesús, bi 'yemyø ja'i:

—Ya gä gue'a guí mmamp'u gni bemhmü ya 'mø. Xi'mø guí si n'na ni ndani, ogue n'na ni burru, ¿ua hingui xoc'mø ra pa ngue ra ts'äya ngue da ma da nsithe? ¹⁶ Xina ra xisu, rá mbom'meto ra Abraham, ya n'nε'ma

hyato njeya di unna zithu ngue'a te hēmbi. ¿Ua hinda zä da t'øthe 'mø ra pa ngue ra ts'äya na'mø?

¹⁷ Mi manna ra hya na p'uya, mambi mesta yø sä'u nnu man'u ra Jesús. Pe Gä di johya yø ja'i, porque hīnjonda zä da 'yøt'e te nnurpi øtra Jesús.

Bi hyecra hya ra Jesús ngue n'na rá hmudä ra mostasa.

¹⁸ Mi nya ra Jesús, bi 'yēna:

—¿Ha di njap'u gdí pahmu ngue ha di nxandyø ja'i da zo rá 'ye Oja? ¿Tegue gdá hyejpa ra hya? ¹⁹ Tengutho n'na zihmudä ra mostasa, zitchu 'mø bi thup'u ja ra huahi. Pe di nte asta gue'mø di ndat'o. Xta nhets'i da gohi, da 'yøtyø 'bafi yø ts'int's'u p'u ja yø 'yet'o.

Bi nhyejpa ra hya ra hojuni i pe ra levadura ngue di ixqui.

²⁰ Mahømbi 'yēna Jesús:

—Nu'a di nxandyø ja'i da zo rá 'ye Oja, gui nhyejpabi ²¹ ra íxi 'mø bi japi hyu t'ēni ra hojuni n'na ra xisu, asta gue'mø di ixqui Gä ra jani.

Mahyejpi ra hya n'na ra goxthi hinguí uant'i.

²² Bi sigue bi n'yo ra Jesús ni ma Jerusalén, xānnbabi ra hya yø ja'i p'u ja yø hnini thogui. ²³ Bi 'yēmba n'na nc'ēi p'uya:

—Ague grá hmu, ¿ua ziyohotho yø ja'i di nyani?

Mi dahra Jesús, bi 'yēna:

²⁴ —Dami ja ndummui gdi cuthu p'u ja ra goxthi hinguí uant'i. Porque dí xi'ahū ngue xangu to da ne da yut'i, pe hinda zä da yut'i. ²⁵ Porque nu'mø bi nangra mmennigu da nøtra goxthi, nu'u da go'athi di jättra goxthi, da 'yēmbi: “Ague grá Hmu, dami xogahe ra goxthi”, da 'yēmbi. Pe da 'yēna Hmu 'mø bi dadi: “Hīn'na. Hīmma amigo'ahū”. ²⁶ Da 'yēn'u di 'bä'athi p'uya: “Pe 'nē 'dap'u dá nsihmēhū. Nup'u ja mā hninigāhe ja gá xānngahe p'u ni hya”. ²⁷ Da 'yēna Hmu 'mø bi dadi: “Ya dí xi'ahū ngue hīmma amigo'ahū. Dami 'uehmu ua dí 'bui, porque xants'o te xcá 'yøthu”. ²⁸ Ja di nzonp'u'u di 'bä'athi p'uya, di guxtyø ts'i 'mø bi nu ra Abraham, ra Isaac, ra Jacob, co gätho mī'da yø pøngahya Oja di 'bup'u di mānda Oja. Nu'u di 'bä'athi, da gop'u'u. ²⁹ Porque di bønyø ja'i p'u ni hyuhra hyadi, da guep'u ni bøxyadi, norte, 'nē sur di bønyø ja'i da mip'u ja ra mēxa ngue di nsihmē p'u di mānda Oja. ³⁰ A nuyá, 'bu i'da ngue 'befa ua ya, gue'u dani m'met'o p'u'u. 'Bu i'da ngue 'bet'o ua ya, gue'u dani m'mefa p'u'u.

Bi nzonna Jesús ngue handra hnini Jerusalén.

³¹ Nu'a ra pa'a p'uya, bi zø i'da yø fariseo, bi 'yēmbra Jesús:

—Dami pøngua ni ma, porque nne da hyo'i ra Herodes —bi 'yēmbi.

³² Mi dahra Jesús, bi 'yēna:

—Hantho ɛna da hyäcä na ra Herodes. Ni mähä ya bá xihmu ngue nuya 'ne nixudi, ga øthegä yø ja'i n'youi yø ts'onthi. Ga øthe yø ja'i hēmbi 'dama 'dan'yo man'u. Nimanī p'uya, ga juadi te dí pēfi. ³³ Pe jatho ngue ga thogui hapu nná ma. Nixudi 'ne nimanī ga n'yo asta gue'mø ga sön'a Jerusalén. Nua himma juani ngue da thogä ua, nup'u Jerusalén himma punnbi yø pøngahya somp'u, ga i tho.

³⁴ Ague gyø mmenguhü Jerusalén, gue'e gui hophu yø pøngahya Oja, da gue'u yø mamhya Oja bi 'ben'nahü, ga gui pandothohü. Xangu yø nnidi dá ne ngue ga pen'nahü tengutho ra øni 'mø di petyø basi ngue di huits'i conyø zahua, dadi ja'ahü p'u. Pe hingá nehü. ³⁵ A nuyá, da hyec'ahü p'u Oja ya. Dí xi'ahü ngue ya hinnī mantho gui nnuju, asta gue'mø da 'yēhra pa gui 'yēmhmü: “Di japrá m'menhni Oja bá penhua”, gui 'yēmhmü.

Bi 'yøthe n'na ra dārquēhi ra Jesús.

14 ¹ N'na ra pa ngue ra ts'äya, nuna ra Jesús bi ma da nsihme p'u ja rá ngu n'na ra n'yohü 'bet'o ngue yø fariseo. Nuya p'uya, fätho te øtra Jesús. ² Nup'u hudi, 'bup'u n'na ra n'yohü ngue neni. ³ Nuna ra Jesús, bi 'yørpa ra nt'änni yø xännbate ngue ra ley 'nēhyø fariseo, bi 'yēmbi:

—¿Ua da zä ngue da t'øthe n'na ra dārquēhi 'mø ra pa ngue ra ts'äya, uague hin'na?

⁴ Nu'u nzofo himbi dadi. Bi bentra dārquēhi ra Jesús, bi 'yøthe. Bi xifi ngue da ma. ⁵ Bi t'ēmyø fariseo p'uya:

—A nuyá, xi'mø gdi sihu n'na ra burru oque n'na ra ndani, da zop'u ja n'na ra ots'i 'mø ra pa ngue ra ts'äya, uangui guá juts'i 'bexque'a, madra ts'äya'a ra pa da zop'u ja ra ots'i.

⁶ Hinte ga ndatho'u yø ja'i nzofo.

Ra Jesús bi xifi te da 'yøtyø ja'i nnu ra nthati.

⁷ Nu'u yø ja'i xi ts'ofu, hētho ra Jesús ha ga huanyø nthuts'i 'mø bi mip'u ja ra mēxa. Bi 'yēmbuya:

⁸ —Nu'mø to bi zo'i ngue gui nnuhu ra nthati, 'yogui huanthohu yø nthuts'i tate xanho ngue ja gui mmihmu p'u. Nthambenitho da zø hman'na nc'ei, nu'a tate hnu mansu ngue nu'i. ⁹ Nu'a xa nzo'i p'uya, nthambenitho da 'yēni: “Dami unna nthuts'i na 'bucua n'yø”. Ya gui pes'ni sä p'uya ngue gni mmip'u ja ra nthuts'i hinga njuani. ¹⁰ Nu'mø bi ts'o'i, dami mip'u ja ra nthuts'i bí ja nyani, n'namhma ngue nu'mø bi zø'a xa nzo'i, da 'yēni p'uya: “De gui mmicua ja ra nthuts'i xanho n'yø”. Xquet'a 'nē'u 'dap'u gdi hühmu p'u ja ra mēxa da nu mansu'i p'uya. ¹¹ Porque nu'a nne ngue man'na di hnu mansu, gue'a man'na

ts'utho hñu mǎnsu'a. Pɛ nu'a ɔt'e ngue hĩngui hñu mǎnsu p'u ga mbɛni, gue'a mǎn'natho hñu mǎnsu'a.

¹² Rǎ Jesús bi 'yɛmbra n'yohu xi zixpu ja rá ngu:

—Nu'mø guí ɔt'a n'na ra nts'ihmɛ, ogui nzohni amigo, ni xinga gue'u ni n'yohu, ni xinga gue'u ni mɛni, ni xinga gue'u ni besino ngue ja te da zi. Porque nu'á, xquet'a da 'yɛhra ora da zo'i ngue gui nsihmɛui. Ya bi ma ma cots'i'a ra mǎte xcá 'yɔrbuya. ¹³ A nuyá, nu'mø guí ɔtra nts'ihmɛ, dami zo'u yø hyoya di nsihmɛ, dami zo'u yø do'ye, dami zo'u yø dogua, dami zo'u yø xädä ngue gui 'uini. ¹⁴ Janangue di toca'i ra mmenthi p'uya, porque hinda zä da gut'a'i te gui 'yørpe. Pɛ nu'mø ra pa dani bennate yø hoja'i p'uya, da gut'a'i Oja te xcá 'yɔt'e.

Bi ma mahyɛqui ra hya ngue n'na ra dants'ihmɛ di nja.

¹⁵ Nu'a n'na nc'ei mi hup'u ja ra mɛxa p'uya, bi 'yøde te mmanna Jesús, bi 'yɛmbi:

—Majuani ngue ra mmenthi di tocabi'a to sihmɛ p'u ha di mǎnda Oja 'mø.

¹⁶ Mi nya ra Jesús, bi 'yɛna:

—N'na ra n'yohu, bi 'yɔt'a n'na ra dants'ihmɛ ngue ra nde. Bi mǎnda p'uya ngue bá ts'ofo xangu yø ja'i. ¹⁷ Nu'a ra nde ja ngue di nja ra nts'ihmɛ p'uya, bi menhná hmiqui ra mmennigu ngue bá si'u to ya xi ts'ofo. Bi 'yɛmbi: “Ma ga mmähä ya, porque ya bi nho'a te da ts'i”.

¹⁸ Nu'u bá ts'i p'uya, ɛna ngue hĩngui pongui. Nu'a rá mudi bá ts'ofo bi 'yɛna: “Ja dá tän'a n'na ra häi, jatho ngue ga ma nu ya. Dami punngui, nugä hĩngui pongui ga mmagä p'u”. ¹⁹ Nu'a mǎn'na p'uya bi 'yɛna: “Ja dí tän'i cut'a nt'ei yø ndani. Nuya dí nne ga sä ya. Dami punngui, nugä hĩngui pongui ga mmagä p'u”. ²⁰ Mǎn'na p'uya bi 'yɛna: “Ja edadi nthati, janangue hinda zä ga mmap'u”. ²¹ Nu'mø mambá pengra hmiqui, bi xihrá hmu te bá sifi. Bi mbøcue ra hmu p'uya. Bi 'yɛmbá hmiqui: “Ni ma n'nahmantho p'u ja ra täi ya, 'nɛp'u ja yø caye ua ja ra hnini. Bá si ua yø hyoya. Bá si ua yø do'ye, bá si ua yø dogua 'nɛhyø xädä”.

²² Mambá pengra hmiqui p'uya, bi 'yɛna: “Ague grá hmu, ya dá ɔt'e te gá 'bejpagui ya. Pɛ tobe mbonguitho yø nthuts'i”. ²³ Bi 'yɛnna hmu p'uya: “Nuya ni ma mahøn'a p'u ja yø caye 'nɛp'u ja yø 'yu ya. Bí ja ts'edi ngue da ɛcua yø ja'i n'namhma ngue da yuhma ngu. ²⁴ Porque dí xi'ahu ngue nu'u yø n'yohu dá zocä m'met'o, ya hinda zä da ɛɛ di nsihmɛua'u”.

Ja ua ra hya ja ngue da 'yøtra ja'i 'mø nne da denna Cristo.

²⁵ Xangu yø ja'i ni 'befa p'u ni ma ra Jesús. Bi 'bärbuya, bi 'yɛmbi:

²⁶ —Nu te'o tenngui 'nɛ zits'utho di maqui ngue'a te gui mǎhrá papá, ogue rá mamá, ogue rá xisu, ogue yø basi, ogue yø n'yohu, ogue yø nju,

ogue su da tho conná ngueque, núná, guehna himma xädigä na. ²⁷ Nu ra ja'i hingui nne da denngui ngue su da tho, guehna ra ja'i himma juani ma xädigä na. ²⁸ A nu'ahü ya, xi'mø to da ne da hyø'a n'na ra torre, uanguí 'bet'o da 'yøtrá güenda, da nu 'mø ngue ja te di uní para ngue da hyätrá 'befi, oque hin'na. ²⁹ Porque nu'mø sä di dü'mi, 'nē hinda hyät'a m'mefa, da denni to da nu p'üya. ³⁰ Da 'yēna: “Nuna ra n'yohu 'bucua bi dü'mrá 'befi, pē hingui sä da hyät'i”, da 'yēna. ³¹ Xi'mø ngue n'na ra dast'abi ja ngue da 'yørpabi ra tünhni man'na rá mmidast'abiui, uanguí da mi di n'yomfēni, da zänni ngue'mø da zä di juui 'det'a mahuahí yø soldado 'mø bá ep'u 'däte mahuahí ngue ne tünhni. ³² Pē nu'mø hinda zä p'üya, nu'mø tobe yap'utho bá éhrá nsuiui, da mennba ra hya rá mminst'abiui p'üya ngue di nhojpai. ³³ Gui njathu p'üya, ngue gui hyacju ra güenda, porque ra ja'i ngue tate di ma'a te pets'i, a nugä p'üya, zi ts'utho di maqui, guehna ra ja'i himma xädigä na.

Bi ma mahyequi ra hya ngue'mø bi m'mē'a te ga n'u ra u.

³⁴ Conque ra u, xanho'a. Pē nu'mø ya hingui u, ya hinte di muui. ³⁵ Ni xingra 'yai ra häi da zä, sinoque da t'entho. A nuyá, di nja ni gu ngue gui 'yøhmü na ra hya dí mmangä ya.

Bi hyecra hya ra Jesús ngue'mø bi 'ue'a n'na ra de'yo.

15 ¹ Gätho yø nguthäi 'nē'u mi'da yø ja'i t'ēmbi ngue ja yø ts'oqui bi guarbu 'bähra Jesús ngue øts'e te mma. ² Gue'a ga nnemhya yø fariseo'a 'nēhyø xännbate ngue ra ley, bi 'yēna:

—Nuna ra n'yohu 'bucua, guehya yø ja'i ja yø ts'oqui nne di nyauí 'nē 'dap'u sihmēui na.

³ Janangue ra Jesús bi hyeca n'na ra hya bi xifi, bi 'yēmbi:

⁴ —Nu'ahü ya, xi'mø di 'bui to di si n'na ciento yø de'yo, da 'ue'a n'na nde'yo p'üya, uanguí da zop'u'u goho 'däte ma'de'ma guto nde'yo p'u ja ra dapo. Da ma da honna n'na nde'yo xa 'uegue asta gue'mø bá tini.

⁵ Nu'mø bá timp'üya, dadi johya, da huxrá xixi, da éhe. ⁶ Nu'mø bi zöp'u ja rá ngu, di petyø amigo 'nēhyø besino, da 'yēmbi: “Bá éhmü ya, 'da gda johyathohü, porque ya dá tingä ma de'yo xi m'medi”, da 'yēna.

⁷ Njarbutho na dí xi'ahü ya, ngue'mø bi hyep'u ra nts'o ga 'yo n'na ra ja'i ja rá ts'oqui. Man'na ra ndöpähä bí ja mahets'i, hinda gue'u goho 'däte ma'de'ma guto nja'i ena ngue yø hoja'i, hin'yu yø ts'oqui.

Bi ma mahyequi ra hya ngue ra menyu bi m'medi.

⁸ Xi n'na ra xisu 'mø cu 'det'a yø menyu, di 'be'a n'na p'üya, uanguí di sacra nyot'i da gocrá ngu, mahotho di hyoni asta gue'mø bi dini.

⁹ Nu'mø bi timp'üya, di petyø amigo 'nē mi'da yø besino, da 'yēmbi: “Ma 'da gdá johyathohü ya, porque dá tingä ma menyu dá 'bedi”, da

'yɛmbi. ¹⁰ Njarbutho na ra hya dí xi'ahya ya, ngue bí ja ra johya p'u bí 'buhyø anxɛ Oja ngue n'na ra ja'i ja rá ts'oqui, da hyep'u ra nts'o ga 'yo.

Bi ma mahyequi ra hya ngue n'na ra n'yohu di untho'a te ma t'unni.

¹¹ Mi nya ra Jesús, bi 'yɛna:

—Mi si yoho yø ts'unt'u n'na ra n'yohu. ¹² Nuna ra ts'unt'u cohi bi 'yɛmbrá papá: “Ague papá, dami 'dac'a te ma mmeti di tocagui”, bi 'yɛmbi. Nuna rá papá p'uya, bi unni n'na ngu n'na yø ts'unt'u'a te di tocabi. ¹³ Himma ya'atho yø pa p'uya, nuna ra ts'unt'u cohi, bi peti gätho'a te rá mmeti, bi hyats'i, bi ma man'na ra häi yap'utho. Ja bi umma unitho p'u rá mɛnyu p'uya. ¹⁴ Pɛ nu'mø mi hyäti gä bi unná mɛnyu, nup'u ja ra häi 'bui, bi nja n'na ra thuhu. Ya hin'yu te da zi p'uya. ¹⁵ Bi map'u 'bua n'na ra n'yohu ngue bi 'yänna 'befi p'uya. Nuna ra n'yohu p'uya, bi 'bepi ngue da märpa yø ts'udi p'u bí ja rá häi. ¹⁶ I nne da za'u yø juza sa yø ts'udi p'uya, pɛ hinjondi unni. ¹⁷ Ya ɛmp'uya: “Nup'u ja rá ngu ma papágä, xangu yø hmiqúi di mɛp'u, pɛ mbonguitho te da zi. Nugä p'uya, dí tugä ra thuhu ua. ¹⁸ Ma ga pengä p'u bí 'buhma papá ya. Ga ɛmbi: Ague papá, ra ts'oqui dá øt'a'i, xquet'a ra ts'oqui dá ørpabi Oja. ¹⁹ Ya hinni 'yup'u gui 'yɛna ngue ni basigui ya. Gui 'yø'ni güenda ngue nugä tengutho'u ni mɛfi guí si, di njarbutho p'u gdi bɛngui, ga ɛmbi”. ²⁰ Bi hya ra 'yu p'uya bi mengui, i ma rá ngu rá papá.

Nu'mø tobe yap'utho bá ɛ p'uya, bi hyandrá papá, bi huequi. Bi ma p'uya ngue di c'at'ui, asta hufi 'nɛ di unna beso. ²¹ Nuna ra ts'unt'u p'uya, bi 'yɛmbrá papá: “Ague papá, ra ts'oqui dá øt'a'i, xquet'a ra ts'oqui dá ørpabi Oja. Ya hinni 'yup'u gui 'yɛngui ngue ni basigui ya”. ²² Nu'a rá papá p'uya, ɛmbyø hmiqúi: “N'nahmantho bá cahmi ra ulu tate xanho, dami hetui. Dami hyurpau n'na ra mfo'ye rá 'ye. Dami unnui yø 'boxthi da diti. ²³ Bá siui n'na ra ndani xanoqui ga hohu. Ma ga n'øt'a ngohu, ga nsihmehu. ²⁴ Porque nuna ma ts'unt'ugä 'bucua, tengutho 'mø xi du na, a nuyá, tengutho 'mø ma'da'yo bi m'mui. Ya xi m'medi, pɛ mahøndá nuhu ya”. Bi mudi bi n'øt'ango p'uya.

²⁵ Mambí 'yo ra 'befi'a rá ts'unt'u ma dap'uya. Nu'mø ni ma da zøp'u ja ra ngu'a ra ts'unt'u mambí 'yo ra 'befi p'uya, bi 'yøde ngue ja yø 'bida, 'buhyø nɛi. ²⁶ Bi zonhna n'na'u yø hmiqúi p'uya, bi 'yänni te 'be'a ma ngo i ja. ²⁷ Nu'a ra hmiqúi p'uya bi 'yɛmbi: “Ni papá'a øt'ango ngue ni n'yohu xa nzøhø. Xa manda ngue xa tho n'na ra ndani ya xi noqui, porque nnu rá ts'unt'u ngue hinte di ja”. ²⁸ Bi mbøcue p'uya, hingui nne da yut'ambo. Bá pønna papá p'uya, bi xifi ngue da yut'ambo. ²⁹ Pɛ nu'mø mi da p'uya, bi 'yɛmbrá papá: “Ya xa mma yø jeya dí øt'a ni 'befi, nugä hinjam'mø xtá fets'i te guí mma. Pɛ hinjam'mø xcá 'daca n'na ra zichivo ngue ga nsännigo'be ma amigo. ³⁰ Pɛ nuyá, nu'mø mi zøhna ni

ts'unt'u bi un'na ni mēnyu ngue yø 'uesi, go xcá hyopra ndani naya”.

³¹ Nuna rá papá p'uya, bi 'yēmbá ts'unt'u: “Ague ts'unt'u, nu'i ya 'daua dí 'buhmi. Nu'a te gá dí pets'ä, gá ni mmeti. ³² Pe nuyá, xanhotho ngue di njaju mpähä, ga øthu ra ngo. Porque nuna ni n'yohu, tengutho 'mø ya xi du na, ma'da'yo ngue bi m'mui. Ya xi m'medi, pe mahøndá nuhu ya”.

Bi hyecra hya ra Jesús ngue n'na ra hmiqúi di manda yø mēfi.

16

¹ Ra Jesús bi 'yēmyø xädi:

—Mi 'bū'a n'na ra mmēmmeti ngue si n'na rá hmiqúi di mandabi yø mēfi. Nuna ra mmēmmeti p'uya, bi sifi ngue di unnbatho rá mēnyu na rá hmiqúi. ² Ra mmēmmeti p'uya, bi 'yēmbi: “Ague n'yø, ÷hanja na ra hya dí øcä si'i? Dami dācra güenda'a ra 'befi guí øt'e, porque ya hinni mantho gui mandagui ma hmiqúigä”, bi 'yēmbi. ³ A nuna ra hmiqúi di manda yø mēfi p'uya, i ense: “÷Teni 'be'a ga øt'ä 'mø ya hīndi 'dacä ra 'befi ma hmu ya'mø? Nugä ya hīngui sä ga mpefi. Nu'mø ga haxra limosna, dí pes'ma sä. ⁴ A nuyá, ya dí padī te ga øtya para ngue ya di 'bui to bi 'dacra ts'äya p'u ja yø ngu 'mø bi thaga ma 'befi”, i ena. ⁵ Bi mudi bi zohni 'da mi'da'u to tuprá hmu p'uya. Nuna rá mudi bi zohni, bi 'yēmbi: “÷Hangu guí tuhma hmugä?” ⁶ Ra n'yohu p'uya bi 'yēna: “Dí tupa n'na ciento barre ra aceite”. Nuna ra hmiqúi p'uya bi 'yēmbi: “Ja ua ra sūcua n'youi ni güenda 'mø. Pe dami mi ya, gui 'yør'man'na, gui cuati ngue yote ma'det'a barre guí ndupate”, bi 'yēmbi. ⁷ M'mefa p'uya, bi 'yän man'na nc'ei, bi 'yēmbi: “Xi'i, ÷hangu guí tuhma hmugä?” Bi 'yēn'a ts'o p'uya: “N'na ciento t'enī ra trigo”. Bi 'yēmbuya: “Ja ua ra sūcua n'youi ni güenda 'mø. Pe dami 'yør'man'na ya, ngue hōndi goho 'däte t'enī gui cuati ngue guí ndupate”, bi 'yēmbi. ⁸ Nu'a ra hmu, i espa'a ra ts'omēfi ngue padī ha di japi da hyätyø amigo. Yø ja'i 'bū'a nximhäi janjuani ga mbadi ha di hyätyø amigo, a nu yø ja'i ngue yø 'yēc'ei hīngui njap'u'u.

⁹ Nugä dí xi'ahu, dami usahu ra mēnyu nu'a di usa yø ts'oc'ei ua ja ra ximhäi ngue gdí hyonni amigohu. A nu'mø gá hyä'ni mēnyuhu p'uya, ya di 'bui to di 'da'ahu ra ts'äya p'u ha gui m'muhmu para zantho.

¹⁰ Nu'a da bømmanho, madague'a ts'utho da ma mafäti, man'natho da bømmanho 'mø da ma mafäti xangu. A nu'a hīnda bømmanho, 'ne ts'utho da ma mafäti, ma xtāngu da ma mafäti, pe hīnda bømmanho.

¹¹ Xi'mø hīngui pømmanhohu 'mø mafäti'ahu ra mēnyu ja ua ja ra ximhäi, ÷te'o guí ena di fät'ahu'a majuani ngue xanho 'mø? ¹² Xi'mø ngue hīngui pømmanhohu 'mø mafäti'ahu ra mēnyu ndan'yo to rá mmeti, ÷te'o guí ena di 'da'ahu'a ja ngue da zo ni 'yēhu 'mø?

¹³ Hīnga n'na ra hmiqúi da zä ngue yoho yø hmu di m'mui. A nu'mø ngue yoho yø hmu di m'mui, n'na'a di madi, n'na'a hīndi madi. N'na rá hmu da 'yørpe te di manda, man'na rá hmu hīnda 'yørpe te di manda.

Gui njathu p'uya, hinguí sã ngue mbø yoho p'u di ma ni mmuihu. Di ma ni mmuihu Oja, xindi ma ni mmuihu ra menyu.

¹⁴ Nu'u yø fariseo, ngue høndra menyu nne, gä bi 'yøxtho na ra hya mmanna Jesús. Pe thentho'a te øde hma. ¹⁵ Ra Jesús bi 'yembi:

—A nuyá, gui härpahü yø dä yø ja'i, porque xøgue ena majuaní ngue gyø hoja'ihu p'u gui nequi. Pe nuna Oja hinda zä gui hyäthü na, i padi te ja mbo ni mmuihu na. Porque nu'a ngue yø ja'itho nnu manho te øt'e, hinga gue'a nnu manho Oja'a.

Bi xännba yø ja'i ra Jesús ngue hanja rá ley Oja.

¹⁶ Nu'u yø pa bá m'muhra Xuua, ya mi hmanna ley bi 'yotra Moisés, ya mi hman'a te ra hya bi nxännbate yø pøngahya Oja. Asta gue'u yø pa'u ya, i sihra hoga 'da'yo hya yø ja'i ha di zo rá 'ye Oja. Gätho yø ja'i di ja ndummuí ngue da zo rá 'ye Oja. ¹⁷ Pe man'na hinguí henni ngue da guahra c'amahets'i 'nehra häi, hinda gue'a ngue da t'embi hinguí ja ts'edi'a te nt'ot'i p'u ja rá ley Oja, madague'a ts'utho.

Bi xännba yø ja'i ra Jesús ngue hinguí sã da 'yenyø xisu.

¹⁸ Nu'u yø n'yohu di nxummi yø xisu, nu'mø hømbi nthatra n'yohu, da me man'na ra xisu, ya ra ts'oqui øtra n'yohu. Nu'mø bi nthatra xisu bi t'ei, ya ra ts'oqui øt'ui ra n'yohu bi me.

Ra mmemmeti conna Lázaro, gä bi du.

¹⁹ Mi 'bu'a n'na ra n'yohu ngue ra mmemmeti. Mi he yø ulu tate xanho. N'na pa ngu n'na pa, entho øt'ango ngue di yoxni p'u sihme. ²⁰ Xquet'a mi 'bu'a n'na ra hyoya ni hü ngue ra Lázaro. Xi guahyø sasi na ra Lázaro, hup'u ja rá goxthi ra mmemmeti. ²¹ Nuna ra hyoya na, i nnehma da zi'u yø xemhme täp'u ja rá mexa ra mmemmeti, pe hinda unni. Nu'mø bi thop'u yø fo'yo, tespabi yø sasi. ²² Pe bi zønna pa bi du na ra Lázaro. Yø anxe Oja p'uya, bi zixpu 'buhra Abraham. Xquet'a bi du ra mmemmeti p'uya, bá t'ägui. ²³ Nup'u ja ra nidu sã ra n'u p'uya, bi nhanni, bi hyannbu yap'utho p'uya, ngue bí 'bup'u ra Abraham, 'dap'u 'buhmi ra Lázaro. ²⁴ Ra mmemmeti bi 'yena: “Ague ma papá'i Abraham, dami huegagui. Bá penhna Lázaro di po rá saha conna dehe. Da ehé di pogbagui ma janí. Porque dí sãgä ra n'u ua ja yø sibi”, bi 'yena. ²⁵ Ra Abraham bi 'yembi: “Ague ts'unt'u'i, dami beni ngue gä m'mummanho mente ra pa gä m'mui. A nuna ra Lázaro bi zä ra n'u na. A nuyá, go 'bumma pähä ua naya, go gui sã ra n'u ya. ²⁶ I ja man'na ra hya ya. Xandønhé ua hapu nná nhyacju. Janangue nu to da ne di map'u, hinda zä da thogui. A nu'u ni gop'u, hinda zä dí 'yecu'a”. ²⁷ Bi 'yenna mmemmeti p'uya: “Pe dí ä'i ra mate ma papá'i Abraham, ngue gui penhna Lázaro p'u ja rá ngu ma papágä. ²⁸ Porque 'bup'u micut'a ma

n'yohu. Da zä da xifi te dí thocä ua, n'namhma hinda ecua ha dí sägä ra n'u 'mø bi du'u". ²⁹ Ra Abraham bi 'yembi: "Nuya guí mma, da zä di xä'u yø hya bi 'yotra Moisés, da gue'u bi 'yotyø pøngahya Oja. Da 'yørpa masu'a ra hya hmamp'u". ³⁰ Enna mmemmeti p'uya: "ahá ma papá'i Abraham, gue'a guí mma. Pe nu'mø da ma n'na ra ánima da xifi te ja ua, da hyep'u ra nts'o ga 'yo'u". ³¹ Ra Abraham bi 'yembi: "Nu'mø hingui t'ec'ei'a te ra hya bi 'yotra Moisés 'ne'a te bi 'yotyø pøngahya Oja, madague'a di bennate n'na ra ánima da ma da nyaui, xquet'a ngutho hinda 'yec'ei ra hya da sifi".

Xandøngu ra n'u da zä to da japi da 'yotra ts'oqui rá mmic'eiui.

17 ¹ Ra Jesús bi 'yembyø xädi:

—Nuyá, hinda 'bedi tema cosa ga 'yotra ts'oqui yø ja'i. Pe hague ngu ra castigo da thohra ja'i da japi da 'yotra ts'oqui rá mmic'eiui. ² Man'na xanho ngue da thørbu ja ra jathe di ntharpa n'na ra juni p'u ja rá 'yuga ngue da gu'mi, hinda gue'a ngue da japi da 'yotra ts'oqui ya yø ja'i zits'utho ec'eigui. ³ Dami mfähmu mamí njahu p'u.

Nu'mø hingui nnu manho te bi 'yot'a'i ni cu, dami hejpi. Nu'mø bi hyep'u ra nts'o øt'e, dami punnbi. ⁴ Madague'a nyoto nnidi n'na pa da 'yot'a'i'a hingui nnu manho, 'ne nyoto nnidi da 'yen'i: "Dami punngui", da 'yen'i, dami punnbi.

Yø xädi ra Jesús bi 'yäpi ngue di hatra ts'edi yø nt'ec'ei.

⁵ Bi 'yembyø xädi ra Jesús:

—Ague grá Hmu, nu'mø te nt'äpi Oja, dami 'yot'e ngue ga ec'eihe xanho ngue di nja.

⁶ Ra Jesús bi 'yembi:

—Nu'mø di ja zits'u ni nt'ec'eiha, madague'a dangu ga nnoho n'na zihmudä ra mostasa, nunu n'na nza ra sicómoro 'bähnu, da zä gui 'yempha: "Dami 'uecua guí 'bäi, i m'map'u ja ra jathe", gui 'yempha. Nuna ra za, di map'u gui xihmu.

Nu ra hmiqúi øt'a te rá 'befi ja ngue da 'yot'e.

⁷ Nu'ahu ya, xi'mø di 'bu'a n'na nc'ei ngue di si n'na rá hmiqúi, nu'mø bi zøhra 'befi ra hmiqúi ngue xpa nuafani oque fände'yo, ÷ua da 'yembrá hmiqúi: "Dami mihya gui nsihme"? ⁸ Uanguí hin'na. Sinoque da 'yembrá hmiqúi: "Dami hogagui te ga si. Dami nsä gui 'daqui te ga si mente ga nsihmegä. Nu'mø dá juategä ra nts'ihme p'uya, ja gui nsihme", da 'yembi. ⁹ ÷Ua di ja mammadi rá hmiqúi ngue bi 'yot'e te bi 'bepi? Conque hin'na. ¹⁰ Xquet'a gui njathu p'uya, nu'mø gá juadi gá 'yøthu'a ra 'befi di 'bep'ahu Oja, gui 'yemhmu p'uya: "Hin'yu te dí hnu

manhogähe, porque nu'a ra 'befi bi m'mejpahe ga øthe, hønt'a dá øthe'a".

Ra Jesús bi 'yøthe 'det'a nja'i mi hembra ts'o'ya.

¹¹ Nuna ra Jesús, bi thogui i ma Jerusalén. I nthop'u ja ra hyodi di ntøt'ui ra häi Samaria'a ra häi Galilea. ¹² Mi zømp'u ja n'na ra hnini p'uya, mambá ep'u 'det'a nja'i yø därkehi mi hembra ts'o'ya. Yap'utho bá ghyø därkehi 'mø mi hyandi, pe 'bexpá m'mäi. ¹³ Bi marpuya, bi 'yembi:

—Ague grá xännbate Jesús, huegahe, dami 'yøthegahe.

¹⁴ Mi hyandyø därkehi ra Jesús, bi 'yembi:

—Nuya dami søhmü p'u 'buhyø mmäcja ya, gui xifi ngue ya bi zä'ahu.

Mente ni 'yo yø därkehi ngue ni map'u 'buhyø mmäcja p'uya, bi zä ra n'u mi hembü n'na ngu n'na. ¹⁵ Nu'a n'na nc'ei'u mi u p'uya, mi nu ngue ya bi zä ra n'u mi hembü, bi mengbaya. Pe janjuani ngue nts'edi guí ja mammadi Oja. ¹⁶ Bi ndantyøhmü p'u 'bähra Jesús, asta di söt'ahäi rá hmi ha gui ja mammadi. Nuna ra n'yohu na, ra mmengu p'u ja ra häi Samaria. ¹⁷ Bi 'yenna Jesús:

—¿Uangui 'det'a nja'i bi zä ra n'u mi hembü? ¿Hapü 'bu'u mi guto ya?

¹⁸ Hingo mman'na xtabá mmenguí ngue di ja mammadi Oja, hinda hønna n'na nc'ei hinga judío bá pengui.

¹⁹ Ra Jesús bi 'yembra n'yohu mará därkehi:

—Dami nangui, ni ma. Ya bi zä'i ngue gá 'yec'eigui.

Bi manna Jesús ha di njap'u di nequi ngue di manda ua Oja.

²⁰ Yø fariseo bi 'yänna Jesús ngue njam'mø da zøcua Oja ngue di manda ua. Bi 'yembuya:

—Nu'mø bi zøcua Oja ngue di manda ua, hinga cosa di nequi ngue da hnu'a. ²¹ Porque hinda zä da 'yenyø ja'i: “Nua, ja bí ja ua”, ogue “Nuna, ja bí ja nu”. Porque Oja ya di manda ua guí 'buhm'a ya.

²² Bi 'yemyø xädi p'uya:

—Da 'yehra pa guí nne gui nnuhu'a ra pa da zøhra N'yohu di 'ye mahets'i, pe hinguí nnuhu. ²³ Da 'yen'ahu yø ja'i'a ra pa'a: “Ma nuhu ninguehnu”, ogue “Ma nuhu ninguecua”, da 'yen'ahu. 'Yo sä gui tenhnu hapü di ma yø ja'i ngue guá honju. ²⁴ Porque nu'mø bi zønna pa da ehra N'yohu di 'ye mahets'i, gätho yø ja'i da hyandi. Tengutho 'mø bi yotra huei, to bi zä handi, di njarbü. ²⁵ Pe nuyá, jatho ngue 'be ga sägä xangu ra n'u, ngue hinda nu manhogä yø ja'i 'bucua ja ra ximhäi. ²⁶ Tengutho bá nja'mø yø pa mambá m'muhra Noé, xquet'a ngu'a di nja'a ra pa da ehra N'yohu di 'ye mahets'i ya. ²⁷ Porque nu'a ra pa'a, mi sihmø yø ja'i, madi nthati 'da, ja t'äpyø t'ixu 'da. Pe himbi unna güenda yø ja'i te ja

ngue di nja, asta ja gue'mø ra pa mi yutra Noé p'u ja ra barco. Mi nja ra ndate 'ye p'uya, bi juadi gätho yø ja'i. ²⁸ Njarbutho'a te bi nja'mø yø pa mi m'muhra Lot. Mi sihme yø ja'i, te'o di ntäi, te'o i mpä, te'o tuhyø huahi, mi hønnigu 'da. ²⁹ Pe nu'a ra pa bi sihra Lot ngue bi bomp'u ja ra hnini Sodoma, bá hohmaya yø asufre ngue danzø, bi juadi gätho'u mi 'bup'u ja ra hnini. ³⁰ Mahøndi njarbutho yø ja'i 'mø bá ehra N'yohu di 'ye mahets'i ya.

³¹ Nu'a ra pa'a, nu ra ja'i dí tømha xøts'e rá ngu, 'yo di ena ngue di ma mbo rá ngu ngue te da ha, sinoque da 'dagui. Nu ra ja'i dí 'yo ra 'befi, hindi ma rá ngu ngue te da ha, sinoque da 'dagui n'nahmantho. ³² Dami bemhma'a te bi thohrá xisu ra Lot. ³³ Nu'a te'o nne di mpommi ra ndate, gue'a di m'me'a. Pe nu'a te'o da 'yenná te conná guecä, gue'a di nyan'a.

³⁴ Dí xi'ahu ngue nu'a ra xui'a, yo nc'ei di oxpu ja rá t'ots'i. N'na nc'ei da ts'its'i, n'na nc'ei da gohi. ³⁵ Yoho yø xisu 'dap'u di ncuni. N'na nc'ei da ts'its'i, n'na nc'ei da gohi. ³⁶ Yoho yø n'yohu 'dap'u dadí mpefi. N'na nc'ei da ts'its'i, n'na nc'ei da gohi.

³⁷ Mi 'yøhyø ja'i na ra hya na, enyø ja'i p'uya:

—¿Pe hapu di nja na ra hya guí mmamp'uya grá hmu?

Mi dahra Jesús, bi 'yena:

—Nup'u dí 'buhyø ja'i ni 'yup'u da thaspa ra güenda, ja di njap'u ra castigo.

Bi hyecra hya ra Jesús ngue n'na ra 'danxu mi n'äst'abi.

18 ¹ Bi hyecra hya bi xihyø ja'i ra Jesús. Bi xännba yø ja'i ngue jatho zant'a da mat'Oja, hinha di gohyø mmui. ² Bi 'yembuya:

—Nup'u ja n'na ra hnini, mi 'bup'u n'na ra ts'ut'abi ngue hinguí su rá mmic'eiui, ni xinga gue Oja di su. ³ Nu'a ra hnini'a p'uya, xquet'a mi 'bup'u n'na ra 'danxu ngue njandyatho pap'u 'buhra ts'ut'abi ngue äpra ts'ut'abi rá nsuiui. ⁴ Nuna ra ts'ut'abi, bi ma njammi pa ngue hinguí ørpa masu na ra 'danxu. Pe m'mefa p'uya, bi 'yena: “Nugä hīndí sugä Oja, ni xinga guehma mmic'ei'be dí su. ⁵ A nuyá, para ngue hinni mantho di xunanyagä ua na ra 'dansu, ma ga ørpa ra ts'ut'abi, n'namhma ngue ya hinni mantho da ehē di xunanyagui”.

⁶ Bi sigue bi 'yenna Jesús:

—Guehna ra hya bi manna ts'ut'abi ngue ra ts'oc'ei naya. ⁷ Xi Oja ya, ¿ua hinda 'yørpabi ra ts'ut'abi ya yø ja'i xa huanhni, i nzofo ra pa ra xui? Xi'mø bi zofo, ¿ua hinga 'be xta mäts'i? ⁸ Dí xi'ahu ngue n'na zihmantho da mäts'i. Nu'mø bi zøhra N'yohu di 'ye mahets'i, ¿ua da dinyø ja'i di ec'ei ua ja ra ximhai?

Yoho yø n'yohu bi ma ra mhmat'Oja p'u ja ra nija.

⁹ Mahømbi hyej man'na ra hya bi xihyø ja'i ra Jesús, porque 'buhyø ja'i ena ngue man'na xanho ngue mi'da yø mmic'eiui. Bi 'yembyø ja'i p'uya:

¹⁰ —Yoho yø n'yohu bi ma bá mat'Oja p'u ja ra nija. Nu'a n'na nc'ei, ra fariseo'a. Nu'a man'na nc'ei p'uya, ra nguthäi'a. ¹¹ Nu'a ra fariseo 'bäi ha ga mmat'Oja, i ena: “Ma Oja'i, dadi ja mammadi'i ngue nugä hındí øt'ä tengutho ør'mi'da yø ja'i ngue yø bę, yø ts'oc'ei, yø 'yots'om'mäi. Ni xinga gue'a te ø'na ra nguthäi 'bäcua dí øt'ä. ¹² Nugä nyondi n'na semana dí øt'ä ma mmui. Nu'a te dí taha, dí hacra diezmo dadi uni”, bi 'yena. ¹³ Pe nu'a ra nguthäi p'uya, yap'utho bá m'mäi. Ni xinga gue'a di nnøsmaya, sinoque mente punná tiya mente ena: “Ma Oja'i, dami huegagui. Nugä ja ma ts'oqui”, bi 'yena. ¹⁴ Dí xi'ahü, ngue nu'a ra nguthäi bá ehrá ngu, pe ya bi hojpabi Oja. A nuna man'na p'uya, hin'na na. Porque nu'a nne ngue man'na di hnu mansu, gue'a man'na ts'utho hnu mansu'a. Pe nu'a øt'e ngue hinguí hnu mansu p'u ga mbeni, gue'a man'natho hnu mansu'a.

Ra Jesús bi xi Oja ngue di japyø basi.

¹⁵ Bi zixyø basi yø ja'i p'u 'buhra Jesús. I nnepyø ja'i ngue da dospa yø ya yø basi, 'ne da xi Oja ngue di japyø basi. Pe nu'mø mi nu ya yø xädi ra Jesús, bi hejpa yø ja'i bá zi yø basi. ¹⁶ Pe nuna ra Jesús bi zonhyø basi, bi 'yembi:

—Dami hyehmu yø basi da thocua dí 'bui. Porque tengutho yø ja'i ya o rá 'ye Oja, xquet'a njarbutho ya yø basi ya. ¹⁷ Majuani dí xi'ahü ngue n'na ra ja'i hingra 'yøde tengutho n'na ra basi ngue ra 'yøde, hinda zä da zo rá 'ye Oja.

Ra mmemmeti himbi ne da 'yøt'e te bi xihra Jesús.

¹⁸ Nuna n'na ra n'yohu 'bet'o ngue yø judío bi 'yørpa ra nt'änni ra Jesús. Bi 'yembi:

—Ague grá hoga xännbate, ¿te 'be'a ja ngue ga øt'e n'namhma ngue Oja di 'dacra 'da'yo te para zantho? —bi 'yembi.

¹⁹ Mi dahra Jesús, bi 'yembi:

—¿Ua guí padi te guí mmanya, ngue guí engui xanhogä? Porque hønse Oja xanho. ²⁰ Ua hinguí padi hanja'u yø hya di manda Oja ngue ena: “Yo grá 'yots'om'mäi. Yo grá hyote. Yo grá bę. Yo to guí sännba ra fehni. Dami su ni papá, dami su ni mamá” —bi 'yembi.

²¹ Nu'a ra n'yohu p'uya, bi 'yena:

—Nuya yø hya guí xicya, ya gä xtá øt'e asta gue'mø mará ngüegui.

²² Nuna ra hya bi mamp'uya, mi 'yøhra Jesús, bi 'yembi:

—Di 'behman'na ra hya ja ngue gui 'yøt'e. Dami pä te gä guí pets'i, gui unna menyu yø hyoya. Nu'mø gä 'yøt'aya, ya bí ja nì mmeti mahets'i p'uya. Bá é p'uya, ga mmer'u nná magä —bi 'yembi.

²³ Nuna ra n'yohu, nu'mø mi 'yøhna ra hya sifi, mambi dudrá mmui, porque mará ndømmemmeti.

Bi manna Jesús ngue Oja, hinte hēmbi.

²⁴ Mi nu ra Jesús ngue bi du rá mmui ra mmemmeti, bi 'yembyø xädi p'uya:

—Xandøn hennitho ha di n'unyø mmemmeti ngue da zo rá 'ye Oja.

²⁵ Ya fadi ngue ra cameyo, hinjam'mø da zä da thop'u ja rá xagu n'na ra 'yofani. Pe man'na xandøn hennitho ngue n'na ra mmemmeti di n'uni da zo rá 'ye Oja.

²⁶ Mi 'yøhyø xädi na ra hya bi manna Jesús, di n'yembi:

—Rá nzegui ya hinjonni ja'i da zä di nyanná te ya'mø —di n'yembi.

²⁷ Ra Jesús bi sigue bi 'yembi:

—Nu'a ngue yø ja'itho, hinda zä te da 'yøt'e. Pe Oja, hinte hēmbi.

Bi manna Jesús ngue di tocabi ra nho'u yø ja'i n'youi p'u ni ma.

²⁸ Nuna ra Beđu bi 'yembi:

—Nugähe, ya xtä sohme p'u te gä dí peshe ngue dí ten'nahe.

²⁹ Mi dahra Jesús, bi 'yembi:

—Majuani dí xi'ahu, ngue nu to gä xpá nzohyø ngu, xpá nzohrá papá 'nehrá mamá, xpá nzohyø n'yohu, xpá nzohyø xisu, xpá nzohyø basi, ngue ørpa rá 'befi Oja, ³⁰ pe mente 'bucua ja ra ximhäi ra ja'i, nu'a ga ngu'a te xpá nzogui, man'natho xangu'a te da dini. Ra pa di 'yep'u p'uya, di t'unna te para zantho.

Mahombi manna Jesús ngue da tho, pe bi ma ngue di bennate.

³¹ Bi zica n'nanni'u 'de'ma yoho yø xädi ra Jesús, bi 'yembi:

—A nuyá, ya nná mähä Jerusalén. Nup'u, ja dani njap'u'a te gä bi 'yotyø pøngahya Oja, ngue te da thohra N'yohu bí 'ye mahets'i. ³² Di ndäpyø ts'oc'ei, ngue da n'yemmahya, da zui, da zots'i. ³³ Di uni, m'mefa p'uya, da hyo. Pe rá hyu pa di bennate.

³⁴ Nu'u yø xädi himbi dini hanja na ra hya xifi. 'Be ximbi n'yo yø mmui'a te ra hya bi xifi, porque nuya yø hya ya, xanhennitho ha di fadi.

Ra Jesús bi 'yøthe n'na ra xädä.

³⁵ Nu'mø ni ma da zømp'u ja ra hnini Jericó ra Jesús, mi hup'u ja ra 'yu n'na ra xädä ngue äpra menyu yø ja'i thop'u. ³⁶ Mi 'yøde ngue thogui xangu yø ja'i, nu'a ra xädä p'uya bi 'yänni hanja ngue thohyø ja'i. ³⁷ Bi

si p'uya, ngue nuna ja ngue da thop'u hudi, guehna ra Jesús ra mmengu Nazaret. ³⁸ Bi muhra mafi p'uya, bi 'yembi:

—Dami hugagui ague Jesús, rá mbom'meto'i ra David —bi 'yembi.

³⁹ Nu'u yø ja'i ni 'bet'o p'uya, di hejpi ngue hinda mmafi. Pe ra xäda, ena man'na nts'edi ga mafi, bi 'yembi:

—Dami hugagui ague rá mbom'meto'i ra David.

⁴⁰ Bi m'mähra Jesús, bi manda bá ts'i ra xäda. Nu'mø ni ma da zøp'u 'bä p'uya, bi 'yembi:

⁴¹ —¿Te guí nne di nja'i?

Ra xäda p'uya, bi 'yena:

—Ague grá Hmu, dí nne ngue di nzø ma dä.

⁴² Ra Jesús bi 'yembra xäda:

—Di nzø ni dä 'mø. Bi zä'i ya ngue guí ec'eigui ngue jagä ra ts'edi ga øthe'i.

⁴³ Nu'a ra ora'a p'uya, 'bexpí nzø yø dä ra xäda. Bi mep'u ni ma ra Jesús, pe di ja mammadi Oja. Nuya gätho yø ja'i bi nu te bi nja, gä espabi Oja.

Ra Jesús bi nyaui ra Zaqueo.

19 ¹ Mi yurbu ja ra hnini Jericó ra Jesús, ya ni 'yop'u ja ra hnini p'uya. ² Nu'a ra hnini'a, mi 'bup'u n'na ra n'yohu ngue ra mmemmeti ni hu ngue ra Zaqueo, rá hmu'u to juhra menyü njui. ³ Nuna ra Zaqueo p'uya, i nne da nu ra Jesús ngue da badi te'o. Pe hinguí sã da hyannbuya, porque xangu yø ja'i n'youi ra Jesús, 'ne hinguí hets'i. ⁴ I nne ngue da nu xanho. Bi nti p'uya, ni 'bet'o. Bi nexa n'na ra za ngue ra sicómoro 'bäp'u ja ngue daní nthohra Jesús. ⁵ Mi thop'u ja ra za tøhra Zaqueo na ra Jesús, bi nös'maya, bi 'yembi:

—Ague Zaqueo, bá cai n'na zihmantho, porque nuya ja ngue ga nsäyagä p'u ja ni ngu ya.

⁶ Nuna ra Zaqueo, n'nahmantho bá cai. Nup'u ja rá ngu, ja bi säyabi p'u ra Jesús. ⁷ Yø ja'i p'uya, himbi nu manho te øtra Jesús, embi ngue guerp'u ja rá ngu ra ja'i ja rá ts'oqui ja säya p'u. ⁸ Ra Zaqueo p'uya, bi m'mäi, bi 'yembra Jesús:

—Nuya grá Hmu, nu'a te dí pets'i, ga unnä made yø hyoya. Nu'mø 'bui te'o man'na xangu xtá hannbi ngue'a hinni 'yup'u ga hannbi, pe ga cospabi ngoho parte'a te xtá hannbi —bi 'yembi.

⁹ Mi nya ra Jesús, bi 'yena:

—Nu ra ora ja p'uya, ya di nyanna to 'buhra ngu jaua ya. Porque xquet'a 'nehna rá mbom'meto ra Abraham. ¹⁰ Porque ra N'yohu bí 'ye mahets'i, bi 'yehē da hyonyø ja'i xa m'medi, ngue da yani.

Bi hyecra hya ra Jesús ngue 'det'a yø mēnyu bi t'uni.

¹¹ Mēnte øxyø ja'i ra hya mmanna Jesús, bi hyecra hya bi xi p'uya. Porque ya xmanguerpü da zøn'a Jerusalén. Nüp'u ga mbēnyø ja'i p'uya, embi ngue 'bexti nequi'a ra ora'a ngue di manda ua Oja. ¹² Bi 'yēmbýø ja'i p'uya:

—Mī 'bū'a n'na ra n'yohu ngue mī nnu mǎnsu yø ja'i. Ya ja ngue da ma n'na ra häi yap'utho, ja di t'unnbū rá cargo ngue di ndast'abi p'u ja rá häi 'bui, da éhrá ngu p'uya. ¹³ Pē hante ngue da ma ra n'yohu, bi zonhni 'det'a yø hmiqúi. N'na ngu n'na yø hmiqúi, bi dāpa n'na ra mēnyu xandøngu rá muui. Bi 'yēmbūya: “Nūna ra mēnyu dá 'da'ahū ya, dāmi 'yørpahū rá 'befi asta gue'mø dá pengä”. ¹⁴ Pē nūya yø mmēnguhū ra n'yohu, mī nnu mān'u p'uya. Bi mēnhyø m'mēnhni ngue da mǎmp'u ha bi zønna n'yohu, bi 'yēna: “Hīndí nnegähe nā ra n'yohu ngue di ndast'abi di mandagahe”, bi 'yēna. ¹⁵ Pē siempre bá t'ets'i ngue bi ndast'abi nā ra n'yohu. Mī zøp'u ja rá häi p'uya, bi manda bá ts'i'u yø hmiqúi xi unná mēnyu. I nne da badi hangū xā ndaha n'na ngu n'na. ¹⁶ Nū'a rá mudi bi zøp'uya, bi 'yēna: “Nū nī mēnyu gá dāqui, ya jap'u 'det'a yø mēnyu xā ndaha”. ¹⁷ Ra dast'abi p'uya, bi 'yēna: “Ya xanho 'mø, grá hoga mēfi. Madague'a zits'utho bi ma mafäti'i, pē gá pøngmanho. A nuyá, dí exa'i ya ngue guí manda 'det'a yø dānihni ya”. ¹⁸ Bi zøhman'na p'uya, bi 'yēna: “Ague grá hmu, nū'a nī mēnyu gá dāqui, ya jap'u cut'a yø mēnyu xā ndaha”. ¹⁹ Bi t'ēmbūya: “Nū'i ya, dí exa'i ngue guí manda cut'a yø hnini”. ²⁰ Mī zøhman'na p'uya, bi 'yēna: “Ague grá hmu, ja ua nī mēnyu gá dāqui. Nūgä dá 'ue ra bayu dá pets'i. ²¹ Porque dí su'i ngue guí ya manzaqui, guí ä'a te hīxcá taha. Guí xoc'a te hīxcá pēfi”. ²² Bi 'yēnna dast'abi p'uya: “Hīngrá hoga mēfi n'yø. Nū'a ra hya guí mmanya, gue'a gdá hats'a'i ra güenda'a ya. Porque guí engui ngue dí ya manzaquigä. Guí engui ngue dí hangä'a te hīxtá n'uni, ogue dí äcä'a te hīxtá pēfi. ²³ ¿Hanja ngue hīngä dá mā mēnyugä p'u ja ra banco, n'namhma ngue nū'mø dá søcua ja mā ngu, xti ndäcä'a te rá nzäbi mā mēnyu?” ²⁴ Bi t'ēmp'u 'bäp'u p'uya: “Hyannbaui ra mēnyu nā, n'yø. Dāmi unui'a ha 'det'a yø mēnyu”. ²⁵ Nū'u ts'o p'uya, bi 'yēna: “Ague grá hmu, pē ya hā 'det'a yø mēnyu nā”. ²⁶ Bi 'yēnna dast'abi p'uya: “Nūgä dí xi'ahū ngue nū'a ya hā xangu, gue'a mān'na di t'un'na. Pē nū'a zits'utho hā, da thannbabi'a zits'u hā. ²⁷ A nuyá, nū'u mā nsuigä'be hīngui nneque xca ndast'abigä, bá siui ua ya. Gā nūgä ha gdi hyohu”.

Ra Jesús bi zøp'u ja ra hnini Jerusalén.

²⁸ Mī juadi bi manna ra hya nā, ra Jesús bi thogui, i ma Jerusalén. ²⁹ Mī zømp'u ja ra nyuni ja ra mbonza ja yø olivos, ja jarbutho ra hnini Betfagé 'nehra hnini Betania. Bi 'yet'i yoho yø xädi p'uya. ³⁰ Bi 'yēmbi:

—Ni me nu ja ra hnini bí janu ya. Nu'mø gá cut'ui ra hnini, gui timmi p'u da nthat'i n'na ra burru ma'da'yocho, hinjongui sä. Bá xouqui guá siui ua. ³¹ Nu'mø to da 'yen'au, hanja ngue gui xocui ra burru, gui xihmi p'uya ngue honna Hmu.

³² Nu'u yø xädi p'uya, bi ma. Nup'u bi zomp'uya, bi dimp'u nthat'i ra burru, tengutho xi manna Jesús. ³³ Mi xojpuya, nu'u yø mmemburru bi 'yembi:

—¿Hanja ngue gui xocui ra burru?

³⁴ Bi 'yembuya:

—Porque honna Hmu.

³⁵ Bi ts'ispabi ra burru ra Jesús. Nu'u yø xädi p'uya, bi gaspa ra burru yø tuhu yø ja'i ngue bi nopa nts'ut'i. Bi hyuxra burru ra Jesús, bi ma.

³⁶ Xangu yø ja'i di tansyø tuhu ngue pöp'u ja ra 'yu ja ngue da thohra Jesús. ³⁷ Nu'mø ya xmanguerpä da zön'a Jerusalén, ya 'yop'u ja ra ngai ja ra mbonza ja yø olivos. Bi muhra hmafi gätho yø xädi p'uya ngue di johya. I espabi Oja ngue yø milagro xi nurpi øtra Jesús. ³⁸ Di n'yembi:

—Oja di japra dast'abi bá 'benhni ngue bi zocua. Ya bi nhøjpaui yø ja'i na Oja bí 'bu mahets'i. Nuya maguesä na Oja bí 'bu mahets'i ya.

³⁹ Bi 'yen'i'da yø fariseo n'youi yø ja'i p'uya:

—Ague grá xännbate, dami hejpa ni xädi. 'Yo di mmanna ra hya na.

⁴⁰ Mi dahra Jesús, bi 'yembi:

—Dí xi'ahu ngue nu'mø da ma mahejpi ya yø ja'i escagui ya, di nya yø do ja ua ngue da 'yescagui.

⁴¹ Mi zön'a nenihni ra Jesús, bi hyandra hnini Jerusalén. Bi nzomp'uya, ngue padi te da tho'a m'mefa yø ja'i 'bup'u ja ra hnini. ⁴² Bi 'yembra mehnini p'uya:

—Nu ra pa ja p'uya, dí nnehmagä ngue gui pahmu hanja na ra hya da 'yøt'ahu ra nho. Pe njot'i ni n'yomfenihu ya. ⁴³ Da 'yehra pa ngue gui m'mu mman'uhu, di mäts'a ni nsuihu, mathet'i ra hnini da 'yøtyø njudi. Di nexpu di nexyø soldado da 'yøt'ahu ra tunhni, da 'ye'ahu made. ⁴⁴ Da t'en'ahu häi p'uya, ngue da tho yø ja'i 'bucua ja ra hnini. Da ma nsudi yø ngu. Nguna di nja, porque himbi n'yo ni mmuihu'a ra pa bi zocua rá m'menhni Oja ngue xi'i ha gdi nyamhmu —bi 'yembi.

Ra Jesús bi 'yetyø ja'i mi mpäp'u ja ra thinnija.

⁴⁵ Bi map'u ja ra nija ra Jesús. Gä bi 'yetyø ja'i mi mpäp'u thinnija p'uya. ⁴⁶ Bi 'yembyø ja'i:

—Nup'u ja ra Maca Libro, nt'ot'i p'u ra hya ngue Oja i ena: “Nuna ma ngungä, ni hu ngue ra ngunga mhmat'Oja na”. Pe nu'ahu, gui øthu ngue ja di mpeti ua yø be.

⁴⁷ N'na pa ngu n'na pa bi xännbate p'u ja ra nija ra Jesús. Pe nu'u yø hmu yø mmäcja p'uya, 'ne'u yø xännbate ngue ra ley, 'ne'u yø n'yohu di

manda p'u ja ra hnini, gä honna forma ha di hyo ra Jesús. ⁴⁸ Pe hinguini ha di japi ngue di nja'a te mbeni, porque gä 'butyø ja'i ngue øxra hya mmanna Jesús.

Ra Jesús bi t'änni to bi unna nt'edi'a te øt'e.

20 ¹ N'na ra pa ya, nuna ra Jesús bi xännba ra hya yø ja'i p'u ja ra nija, xihyø ja'i ra hoga 'da'yo hya. Bi zøhyø hmu yø mmäcja p'uya, 'nēhyø xännbate ngue ra ley, bá 'yohu'u di manda p'u ja ra nija.

² Bi 'yembra Jesús:

—Ague n'yø, ðhanja'a te guí øt'e? To bi 'da'i ra nt'edi'a te guí øt'e?

—bi 'yembi.

³ Mi dahra Jesús, bi 'yembi:

—Nugä xquet'a ga øt'ahu n'na ra nt'änni ya. Pe dami xicju hanja'a ra hya ga än'nah. ⁴ ¿Te'o bi unna nt'edi ra Xuua bi xixyabi yø ja'i? ¿Ua Oja bi unna nt'edi, uague yø ja'itho rá nt'edi'a te bi 'yøt'e?

⁵ Yø ja'i p'uya, di n'yänni te di dadi. Di n'yembi:

—¿Teni 'be'a ga xihmu ya 'mø? Nu'mø ga xihmu ngue Oja bi unna nt'edi te bi 'yøtra Xuua, da 'yenju p'uya: “Xina ra hya bi manna Xuua conná ngueque, ðhanja ngue hingá 'yec'eihu 'mø?”, da 'yenju p'uya. ⁶ A nu'mø ga xihmu ngue yø ja'itho bi unna nt'edi te bi 'yøtra Xuua, di hyojthogahu yø ja'i ngue da mundogahu. Porque gä ec'ei yø ja'i ngue rá pøngahya Oja na ra Xuua.

⁷ Mi dahyø ja'i p'uya, bi 'yembra Jesús:

—Hindí pacähe to bi unna nt'edi'a te bi 'yøtra Xuua.

⁸ Mi dahra Jesús, bi 'yembyø ja'i:

—Ya hingá xicju na ra hya dí än'nah, ni xinga guecä ga xi'ahu to di 'dacra nt'edi te dí øt'e.

Ra Jesús bi hyejpa ra hya n'na ra huahi ngue ra jomhmi.

⁹ Nuna ra Jesús, bi hyoni te gui hyejpa yø hya bi xihyø ja'i. Bi 'yembi:

—Mi 'bu'a n'na ra n'yohu ngue bi 'yøt'a n'na rá nua'uva. M'mefa p'uya, bi hyoni to da gonhui rá huahi, n'namhma ngue nu'mø bi nja yø uva, di t'unna mmehui'a te di tocabi. Bi ma p'uya, ya'atho yø pa i ma.

¹⁰ Mi zønna pa da thucyø uva p'uya, nuna ra mmehui bi menhna n'na rá hmiqui ngue da tu yø uva di tocabi. Pe nu'u yø mefi mambi 'bup'u ja rá huahi, bi unna hmiqui, bá erbaya. Pe hinte bi unni. ¹¹ Ra mmehui p'uya, mahombi menhman'na rá hmiqui p'u bí ja rá huahi. Pe xquet'a ngut'atho bá ts'ui. Bi ma ma'uni, hinte bi t'unni. ¹² Ra mmehui p'uya, mahombi menhman'na rá hmiqui. Yø mefi p'uya, mahombi untho, bá et'i.

¹³ M'mefa p'uya, enna mmehui: “¿Teni 'be'a ga øt'a 'mø? Nuna ma ts'unt'u dadi madi, ma ga pennbi. Xamhmatho da nu mansu 'mø bi

nuna", bi 'yena. ¹⁴ Pe nu'mø mi zomp'u 'buhyo mēfi na rá ts'unt'u ra mmēhui, di n'yembyø mēfi: "Nuna ya, guehna ra ts'unt'u ja ngue da gohmi ra huahi naya. Ma ga hohu ya, n'namhma ngue ya ma mmētihū ra huahi", di n'yēmbi. ¹⁵ Bi bennbabi rá ts'unt'u ra mmēhui p'uya, bi gujmaxøts'e ra huahi, ja bá hop'u.

Ra Jesús bi 'yānyø ja'i p'uya, bi 'yēmbi:

—Xi'mø ya gā bi nja ya yø hya dí xi'ahū ya, čteni 'be'a da 'yøtra mmēhui? ¹⁶ Siempre da ma ra mmēhui, da ho yø mēfi conhui rá huahi. N'nan'yo mi'da yø ja'i di fātrā huahi p'uya.

Nu'mø mi 'yøhyø ja'i na ra hya na p'uya, di n'yēmbi:

—'Yo da ne Oja ngue da ngu'a di nja —di n'yēmbi.

¹⁷ Pe ra Jesús bi hyetyø ja'i, bi 'yēmbi:

—Te 'be'a ga mbøn'a ra hya nt'ot'i p'u ja ra Maca Libro ngue ena: "Nuna ra do himbi nu manho yø hyønnigu, guehna ra do brá 'bebo p'u brá fuhra jado na", i ena. ¹⁸ Nu'mø da zoxra ja'i maxøts'e ra do, da føhra ja'i. A nu'mø da dāhra do ngue da zoxra ja'i, da xeni.

¹⁹ Nu'u yø hmu yø mmäcja 'nē'u yø xännbate ngue ra ley, bi ne xti bentra Jesús ngue xta ngot'i. Porque pahyø ja'i ngue go xihya yø hya bi hyecra Jesús. Pe himbi zä xti bent'i, porque supi di mbøcue mi'da yø ja'i.

I nnepyø nsuiui ra Jesús ngue da 'yēmbi hinguī ja ts'edi di njutra mēnyu njuī.

²⁰ Yø fariseo p'uya, bi mēnhni to da juppatho häi te ga ya ra Jesús. Nuya bi 'benhni xøgue ya manhotho, tengutho 'mø ngue nmajuani yø hoja'i. I nnepe ngue di nja tema hya da dinnba ra Jesús ngue hinda gue'a da ma, para ngue da zäp'u di yapa m'mefa. ²¹ Janangue bi t'ørpa ra nt'änni na ra hya ja ua, bi t'ēmbi:

—Ague grā xännbate, dí pacāhe ngue gā xanho te guí mma, 'nē gā gue'a ra hya njuantho guí xännbate. 'Nē hinguī su'a te mbēn'na'i yø ja'i. Sinoque majuani guí xännbate'a ra hya nne Oja ngue gdā n'yohu.

²² Dami xicje ya, čua xanho ngue di njutra mēnyu āhra dast'abi, uague hin'na? —bi 'yēmbi.

²³ Pe ra Jesús, ya padī te mbēnnbabi yø ja'i ngue'a ra nt'änni ørpe, bi 'yēmbuya:

—čHanja ngue guí sāmhyagahū? ²⁴ Dami 'yurcahu ra mēnyu —bi 'yēmbi—. čTo rá hmi na n'youi ra mēnyu ja ua ya? čTo rá thūhu na ra thūhu n'youi na ra mēnyu? —bi 'yēmbi.

Mi dahya yaui ra Jesús, bi 'yēmbi:

—Guehna ra dast'abi naya —bi 'yēmbi.

²⁵ Ra Jesús bi 'yembyø ja'i yaui:

—Nu'a ja ngue gui 'yøthū ya, dāmī unhnū rā mēnyū di tocabi rā dast'abi. Dā gue Oja p'uya, dāmī unhnū'a te di tocabi —bi 'yēmbi.

²⁶ Ya hīmbi zā xta ndīni ha xti gujpa hāi'a rā hya ānnbūya. Hante gue di 'yøtho'a rā hya i dahra Jesús. Ya hīnte mambi mantho.

Bi manna Jesús ngue di bennate yø ánima.

²⁷ M'mefa p'uya, bi ma 'da yø saduceo, nūya ēmbi ngue hīndi bennate yø ánima. Bi 'yēmbra Jesús:

²⁸ —Ague grā xānnbate, nup'u ja rā ley bi 'yotra Moisés, nt'ot'i p'u rā hya ngue ēnā: nū'mø bi dū n'na rā n'yohū, 'nē hīndi m'muhyø bāsī, nū rā xisu rā ánima dā zogui, nū'a rā n'yohū rā ánima gue'a di nthatui rā 'danxu'a, n'namhma ngue di m'muhyø bāsī tengutho 'mø xti m'muhyø bāsī rā ánima. ²⁹ A nuyá, xi'mø di 'bū'i yoto mā'yohū ngue ēdadi ncū ya. Nū'a rā n'yohū mā dā, di nthatī. Pē dā 'yēhra pa dā dū, 'nē hīndi m'muhyø bāsī. ³⁰ Janāngue nū'a rā n'yohū rā ánima m'mefa bi m'mui, go di nthatui rā 'danxu'a. Pē xquet'a dā dū rā n'yohū, 'nē hīndi m'muhyø bāsī. ³¹ Nū'a rā hyū rā n'yohū p'uya, hōndi nthatui rā 'danxu 'mø bi dū rā n'yohū. Di siguetho di nthatra xisu 'mø bi dū rā ndø, asta gue'mø bi dū gā yoto mā'yohū. Gā di nthatui rā xisu, 'nē gā bi dū yø n'yohū. Pē hīmbi m'muhyø bāsī. ³² Rā nzegui p'uya, bi dū rā xisu. ³³ A nuyá, xi'mø rā pa dāni bennate yø ánima ya, ¿ndana gue'a ya yoto mā'yohū rā mmeti rā xisu? Porque gā bi m'muhmi.

³⁴ Mī dahra Jesús, bi 'yēmbi:

—Nūua ja rā xīmhāi, di nthatui yø xisu yø n'yohū. ³⁵ Pē nū to di tocabi rā mmenthi ngue di ma mahets'i 'mø bi bennate yø ánima, ya hīn dāni nthatī. ³⁶ Porque ya hīnjondā dū, dā gohi tengutho yø anxē. Ya yø bāsī Oja, porque dā 'yøt'Oja ngue mā'da'yo hōndi m'mui. ³⁷ Nup'u ja rā hya bi 'yotra Moisés, ja di nēqui p'u ngue di bennate yø ánima. Porque nt'ot'i p'u rā hya bi mān'Oja 'mø mī nya p'u bi nzø rā ndut'o, ngue bi 'yēnā: “Guecā drā Ojagā ngue rā Abraham. Drā Ojagā ngue rā Isaac. Drā Ojagā ngue rā Jacob”, bi 'yēn'Oja. ³⁸ Ja di nēqui p'uya ngue nup'u 'bū Oja, hīngui tū yø te yø ánima. Nup'u 'bū Oja, hīnjongui tū.

³⁹ Bi 'yēn'i'da yø xānnbate ngue rā ley p'uya:

—Majuani'a guí mma, grā xānnbate —bi 'yēmbi.

⁴⁰ Pē ya bi zū xti sigue xta 'yørpa mī'da yø nt'ānni p'uya.

Rā Jesús bi xihyø ja'i ngue rā Cristo hīngra ja'itho.

⁴¹ Mī nya rā Jesús, bi 'yēmbi ja'i:

—Nū'a rā Cristo bá ex Oja ngue di ndast'abi, i mmanyø ja'i ngue dā gue'a n'na'u yø mbom'meto rā David. Nūgā gā xi'ahū hanja ya, mādague'a ngue rā mbom'meto rā David, pē nūnā rā Cristo hīngra ja'itho nā. ⁴² Porque rā David, ēnnā hya bi 'yørpu ja rā Salmo: “Nūnā

Oja, nu'mø mi zojbagui ma Hmu, nguna ra hya bi xifi, bi 'yembi: Dami micua ja ma n'yeigä ya, ⁴³ asta gue'mø ga øt'e ngue gui manda gätho'u ni nsuiui", bi 'yembi. ⁴⁴ Ja di nequi p'uya, ngue ra David, nu'mø nnønna Cristo, ni hutu ngue rá Hmu. Janangue ra Cristo di nequi ngue hinga ja'itho, madague'a ngue rá mbom'meto ra David.

Bi xihyø ja'i ra Jesús ngue di mfädi xanho, hinda hyätyø xännbate ngue ra ley.

⁴⁵ Gä bi 'yøhyø ja'i ra hya bi manna Jesús ngue embyø xädi:

⁴⁶ —Dami mfähmu xanho ya, 'yo di hä'ahu yø xännbate ngue ra ley. 'Yo gui øthu tengutho ga 'yo'u. Nuya yø n'yohu ya, di ho ngue söt'a häi yø he. Di ho ngue di respeta yø ja'i ha gui zengua p'u ja ra tai. Nup'u ja yø nija p'uya, huantho yø nthuts'i tate xanho ngue ja hup'u. Nup'u øt'a ngo yø ja'i p'uya, xquet'a nne ngue tate xanho p'u da mi. ⁴⁷ 'Ne tunnba yø ngu yø 'danxu, i häti, embi ngue di xännbi te pets'i. Nuna ra hya ga ngorpa yø dä yø ja'i p'uya, nu'mø mmat'Oja, ndø ya'atho mmat'Oja. I nne da 'yembyø ja'i ngue yø ndøhoga n'yohu. Pe nuyá, guehya mathoguitho ra castigo da thohya ngue gätho mi'da yø ja'i.

Ra 'danxu bi unna menyu Oja.

21 ¹ Nup'u ja ra nija, hetho ra Jesús ha ga yutyø menyu yø mmemmeti p'u ja ra huada cu ra menyu ngue ra ofrenda. ² Bi nu n'na ra 'danxu ngue ra zibøhyoya, xquet'a bi gät'i yoho yø zi xani p'u ja ra njumenyu. ³ Bi 'yenna Jesús:

—Majuani dí xi'ahu ngue ra zibøhyoya na ra 'danxu bi unna menyu ya, pe man'natho nnu manho Oja'a rá menyu bi unna, hinda gue'u yø menyu mi'da yø ja'i di uni. ⁴ Porque nuya mi'da yø ja'i, yø mmemmeti ya, pe gue'a rá menyu xa pongui di uni. A nuna ra 'danxu, zits'u drá menyu mi ha. Mi ja ngue xta nzi rá menyu bi uni.

Bi manna Jesús ngue bá ep'u ra pa da xotra nija.

⁵ Di c'a 'da yø ja'i te ja ra nija. I manyø ja'i ngue mazihotho gui nequi ra nija. Mazihotho gui nequi yø hmi yø do n'youi. Gui nhohra nija'a tema cosa di unyø ja'i ngue nnøpa ofrenda. Ra Jesús bi 'yembi:

⁶ —Ya gui nnuhu te ja ra nija ya. Pe nuna ra nija naya, bá ep'u ra pa da xotyø ja'i na. Xøgue di nxädi, hin hapu nmi nequi ra nija.

Bi manna Jesús te di nja hante rá nzegui yø pa.

⁷ Bi t'ännbaya, bi t'embi:

—Ague grá xännbate, ¿njam'mø di nja ya yø hya gui mmanya, ngue da xotra nija yø ja'i? ¿Tema hmeya di nja'mø ya ni ma da zønna pa di nja'a te gui mmanya?

⁸ Mi dahra Jesús, bi 'yembyø xädi:

—Dami mfähmu xandønho, 'yo guí nne ngue to da hyä'ahü. Porque xangu yø ja'i di n'yo ngue da 'yembyø ja'i: “Go guecä drá Cristogä ya”, da 'yembi. Xquet'a da 'yena: “Nüya, ya da guehra ora jap'u da gua'a nximhäi ya”, da 'yena. Pe 'yo sä guí ec'eihü. ⁹ Nu'mø gá 'yøhmü ngue ya ja yø datunhni, ya di ndunhyø ja'i, 'yo sä guí sühü. Porque jatho ngue ya ngu'a ja ngue di nja. Pe hinga gue'u yø hmeya'u ngue rá nzequi.

¹⁰ Bi sigue bi 'yembüya:

—Da nangyø nación ngue da 'yörpa ra tunhni mi'da yø nación. Da nangyø dast'abi ngue da 'yörpa ra tunhni mi'da yø dast'abi. ¹¹ Janjuani ngue di 'yan'ahäi. Di nja yø thuhü, di nja yø guehi. Di nsu yø ja'i 'mø bi nu yø hmeya dá nja maya.

Bi xihyø xädi ra Jesús ngue da zä ra n'u, da ts'ui.

¹² Pe hante ngue di nja ya yø hya dí xi'ahü ya, da gu'ahü yø ja'i ngue di bent'ahü, di dä'ahü p'u ja yø nija, da jo'ahü. Di ndä'ahü p'u 'buhyø dast'abi. Di ja'ahü p'u yø ja'i ngue guí ec'eigahü. ¹³ Ngue ngu'a di nja'ahü, nu'mø ya gdi yahü yø ts'ut'abi, ja gui xihmü p'u ra hoga 'da'yo hya p'uya. ¹⁴ Nu'mø bi ma mä bent'i'ahü, 'yo sä di tu ni mmuihü'a ra hya ja ngue gui xihmü ra ts'ut'abi. ¹⁵ Porque ga 'da'ahü ra hya, ngue gui padi te gui mmamhmü p'u 'bu'u di su'ahü. Hinjonda zä da däcra hya ga 'da'ahü. ¹⁶ A nuyá, asta ni papáse di dä'ahü. Ni n'yohuse di dä'ahü. Ni menise di dä'ahü, ni amigose di dä'ahü. Pe di m'mü'i'da da tho'ahü. ¹⁷ Da zu'ahü yø ja'i ndap'u bi zä ngue guí ec'eigahü. ¹⁸ Pe ni xinga n'na ni xtahü di m'medi. ¹⁹ Nu'mø hingui hyegahü, gue'a di n'na'ahü ra 'da'yo te'a.

²⁰ Nu'mø gá nüü ngue ya di mä'syø soldado ra hnini Jerusalén, gui pahmü p'uya ngue n'na zihmantho da ma majuadi ra hnini. ²¹ Nu'u yø mmengu p'u ja ra häi Judea, da 'dagui, di map'u ja yø xanthø. Nu'u di 'bup'u ja ra hnini Jerusalén, da 'dagui. A nu'u dí 'yo ra 'befi, ya hinda map'u ja rá hnini. ²² Porque ya bi zøhra pa di nja ra castigo. Nu te gä nt'ot'i p'u ja ra Maca Libro, da gue'a ra ora'a ngue di nja'a. ²³ Hucate yø xisu di hadyø basi'a ra pa'a, ogue di sudyø basi. Porque ra ndate di nja ua ja ra häi. Ra ndussutho ra castigo da thohyø ja'i. ²⁴ Da tho yø ja'i conyø juai. Mi'da p'uya, da ts'ixa fädi, di ma ra fädi ndø yap'utho n'nanni yø häi. 'Ne nu'u yø ja'i hingyø judío p'uya, da ne'ahäi yø mmengu Jerusalén asta gue'mø da ne Oja di m'mehyø hya.

Bi manna Jesús ngue mahonda ecua ja ra ximhäi.

²⁵ Di nja yø hmeya p'u ja ra hyadi, 'nep'u ja ra zana, 'nep'u ja yø sø. Nüua ja ra ximhäi p'uya, hinda badi te da 'yøtyø ja'i 'bup'u ja yø nación. Di nsu yø ja'i ngue'a gui thoni yø fanthe di ja ra jathe. ²⁶ Nu'mø

bi zo yø mmui yø ja'i'a te ja ngue di nja ua ja ra ximhäi, asta da güentyø ja'i ngue ra ts'u. Nu te gä bí ja maya, gä di pädi hapu thogui. ²⁷ Da thandra N'yohu di 'ye mēhets'i ngue da n'youi ra gui. Da hnu ngue maguese, porque mathoguitho ja rá ts'edi. ²⁸ Nu'mø ya bi müdi di nja ya yø hya ya, dami hya ra ts'edi gui juxni yahu, gui hyanthu mayá. Porque ya xma nguerputho da ehni Nyatehu.

Bi nhyejpa ra hya n'na nza ra igo.

²⁹ Mahømbi hyej hman'na ra hya bi xihyø ja'i ra Jesús, bi 'yēmbi:

—Guí nnuhu n'na ra za ra igo, oque ndana bi zä ma za. ³⁰ Nu'mø ya bi c'ammī ngue bi 'dogui, guí pahmu p'uya ngue ya ni ma di pat'i xanho häi. ³¹ Nguna ra hya ja ngue di nja ya. Nu'mø gä nuhu ngue ya bi nja ya yø hya dí xi'ahu, dami pahmu ngue ya xma ngueputho di manda Oja ua ja ra ximhäi. ³² Nuya yø hmeya dí xi'ahu ya, dami pahmu ngue guehya di nja ya, hante ngue da du yø ja'i 'buhra pa ja p'uya. ³³ Nu te bí ja maya, 'necua ja ra häi, hingui zai. Pe nuna ra hya dí mmangä, ja para zantho na.

³⁴ Dami mfähmu xanho, 'yo dadi mbentui ra nts'o ni mmuihu. Manma thä'i ngue gui n'itihu, oque høndra menyu gui ja ndummui ha gdi timhu. Porque nu'mø bi zønna pa rá nzequi, ja gui thambenihu, ya di jap'u. ³⁵ Tengutho 'mø te bi zo ra 'dihi, di njarbutho'a te da thogui gätho yø ja'i 'bui rá nguni nximhäi. ³⁶ Gue'a ngue gdi mfähmu xandønho'a. Dami mat'Ojahu hangu ra pa, n'namhma ngue gui mpomhu ra ndate ja ngue di nja. Janangue da zä guí sømhu p'u di 'buhra N'yohu di 'ye mahets'i.

³⁷ Nu'mø ra pa, i xännbate p'u ja ra nija ra Jesús. Ra xui p'uya, pa bi op'u bí ja ra nyuni ja ra mbonza ja yø olivos. ³⁸ Gätho yø ja'i, xudi xudi pap'u ja ra nija ngue øxra hya mmanna Jesús.

Yø nsuiui ra Jesús ya sänni ngue da hyo.

22 ¹ Ya mi ts'udra ngo ngue ra pascua, guehna ra pa ts'i ra thuhme hingui n'youi ra íxi. ² Nu'u yø hmu yø mmäcja 'nehyø xännbate ngue ra ley, guehya ya rá ya'atho yø pa honi ha di hyo ra Jesús. Pe supi di mbøcue yø ja'i.

³ Ra zithu p'uya bi yurbu ja rá mmui ra Judas Iscariote, guehna n'na nc'e'i'u 'de'ma yoho yø xädi ra Jesús. ⁴ Nuna ra Judas, bi ma bá nyaui yø hmu yø mmäcja, 'nehyø n'yohu di manda p'u ja ra nija. Bá nhēca hyaui yø mmäcja ha di japi di dāpra Jesús. ⁵ Ra ndijohya ya yø mmäcja 'mø diñi ha di zädi. Bi xihna ra Judas ngue di unna menyu. ⁶ Bi nu manho te bi sihna ra Judas ngue di t'unna menyu. Bi hyoni ha di japi ngue di dāpyø mmäcja ra Jesús, pe da gue'a ra ora ngue 'base ra Jesús.

Yø xädi rä Jesús bi hoqui te dā zi'a rä nde bi nsännigo ngue rä pascua.

⁷ Ya fuhra ngo nguehya yø pa ts'i rä thuhme hinguï n'youi rä íxi. Guehna rä pa hode'yo yø ja'i ngue sännigo, ngue di nzibde ngue rä pascua. ⁸ Nuna rä Jesús bi 'yetra Bedu 'nehra Xuua, bi 'yembi:

—Ni me ya, bí hocui'a te gdá nzibdehu, ga nsännigohu ngue rä pascua —bi 'yembi.

⁹ Bi 'yēn'u yø xädi p'uya:

—¿Hapü guí nne ga ma hocä'be'a te ga sihu p'uya?

¹⁰ Mi dahra Jesús, bi 'yembi:

—Nu'mø gá cāt'ui mbo rä hnini, gui nthēui n'na rä n'yohu ni ma rá ngu, di tü n'na xōni rä dehe. Dami tennui hapü dā zōni. ¹¹ Gui 'yēnui rä mmennigu p'uya: “Rä xännbate i ena: ¿Hapü ja rä cuarto ga nzibdehe mā xädi, ja ga sāhe p'u rä ngo ngue rä pascua?” gui 'yēnui. ¹² Rä mmennigu p'uya dā 'yut'au n'na rä dacuarto bí ja maya rä tēcangu. Ja dami hocui p'u'a te ja ngue gdá nzibdehu p'uya.

¹³ Bi ma'u yoho yø xädi mi yaui rä Jesús. Mi zomp'u ja rä hnini, tengutho rä hya xi manna Jesús, gue'a bi nja'a. Bi dinna ngu tengutho xi xifi, ja bi hojpü rä nzibde ngue rä pascua p'uya.

Rä Jesús bi zi rä nzibde ngue rä pascua.

¹⁴ Nu'mø mi zōnna ora di nsihme p'uya, nuna rä Jesús, gätho'u 'de'ma yoho yø xädi, gä 'bup'u ja rä mēxa. ¹⁵ Rä Jesús bi 'yēna:

—Hante ngue dā thogui, janjuani ngue sixa mpähä mā mmui ngue 'daua ga nsihmēhu nā rä ngo ngue rä pascua. ¹⁶ Porque dí xi'ahü ngue ya hinni mantho ga nsännigohu, astā gue'mø di nja'a te ja ngue di nja, ya gdi 'buhmu p'u ha di mānda Oja p'uya.

¹⁷ Bi decra vaso p'uya ngue di ja mammadi Oja. Bi 'yembyø xädi p'uya:

—Dami ndarpahü naya, sihu 'da'its'u. ¹⁸ Porque dí xi'ahü ngue ya hinni mantho ga sigä rá ngui rä uva, astā gue'mø bi zōnna pa di mānda Oja ua ja rä ximhäi.

¹⁹ M'mefa p'uya, bi hyajman'na rä thuhme. Mi ja mammadi Oja p'uya, bi xenna thuhme, bi unyø xädi ngue dā zi. Bi 'yembi:

—Nuna ya, guehna mā do'yogä naya. Nu'mø gá sihu yø pa di map'u naya, gue'a gdí benju'a ngue dadi dā mā do'yo ngue dá dü conná ngue'ahü.

²⁰ Mi juadi bi nsihme p'uya, bi decra vaso, bi 'yēna:

—Nuna po rä vaso ja ua ya, guehna rä hmēya naya ngue nu'mø dá tü, di nja rá ts'edi rä 'da'yo cohi øt'ahü Oja. Porque di mfamma ji conná ngue'ahü.

²¹ Nuna ja rä mēxa dí sihmēhu ya, 'bucua n'na nc'ei ngue jügatho häi, ya xä hyoni ha di japi ngue di dāgui. ²² Nu rä N'yohu bí 'yē mahets'i ja

ngue da tho. Nu te xpa ts'ännbi ngue da thogui, da thomhma'a. Pe hague ngu ra castigo da thohna ra n'yohu di dägui.

²³ Bi mudi di n'yänni n'na ngu n'na p'uya te'o'a ja ngue di dä ra Jesús.

Di ntør'mahya yø xädi ra Jesús ndana ja ngue di m'met'o.

²⁴ Bi mudi bi njun'mahya yø xädi ra Jesús ngue nne di m'met'o n'na ngu n'na. ²⁵ Pe ra Jesús bi 'yembì:

—Nup'u ja yø nación, i 'buhyo dast'abi ngue di manda p'u ja yø häi. Nu'a ra ts'ut'abi di manda yø ja'i p'uya, i enyø ja'i ngue xanho te ørpabi ra ts'ut'abi. ²⁶ Pe nu'ahu, 'yo guí nne guí mandathohu yø ja'i. Nu ra ja'i nne ngue xta nhets'i rá cargo da mēfi, guehna ra ja'i jatho ngue di mpefi da mäxyø mmic'eiui na. Nu'a da ne di m'met'o ngue gätho yø amigo, guehna jatho da gohi ngue ni mēfithohu na. ²⁷ Porque nuyá, ¿ndana gue'a nt'embì ma daya, gue'a hup'u ja ra mēxa ma da, ua gue gue'a 'uìte ma da? Uanguì hup'u ja ra mēxa'a ma da. A nuyá, dí 'bucä ua ha guí 'buhmu ya, pe hin dadi mandathogä. Sinoque dadi mpefi.

²⁸ A nuyá, gue'ahu xta n'yohu mente yø pa xta sägä ra n'u. ²⁹ Ma Papá bá exqui ngue ga manda gätho yø ja'i. Nugä xquet'a dí exahu ya ngue ³⁰ nup'u dadi mandagä, 'dap'u ga mmihmu p'u ja ra mēxa ga nsihmēhu. Guí mmihmu p'u ja yø nthuts'i ngue guí mandahu'u 'de'ma yo'bui yø ja'i Israel.

I pahra Jesús ngue da zop'u m'mefa ra Bedu.

³¹ Nuna ra Jesús bi 'yembra Bedu:

—Ague Bedu, nu'a ra zithu, äpra nt'edi Oja ngue da hyoni ha di japi ngue gui hyegahu p'u. ³² Pe xquet'a dí äpra mate Oja conná ngue'e ngue hingui 'behni nt'ec'ei. Pe nu'i 'mø bi n'yo ni mmui'a te guí øt'e, dami hatra ts'edi ni cu.

³³ Ra Bedu p'uya, bi 'yembì:

—Ague grá Hmu, nugä xquet'a dí 'bui madague'a 'da gdä me fädi, oque asta 'dap'u ga tuui —bi 'yembì.

³⁴ Mi dahra Jesús, bi 'yembra Bedu:

—Ague Bedu, nugä dí xi'i, nu'mø tobe hīndi mahra øni, ya xqui cōnga nhyundi, guí mma ngue hinguí paqui —bi 'yembì.

Ya bi zōnnā ora da ma mā'uni ra Jesús.

³⁵ Bi 'yānyø xädi ra Jesús, bi 'yembì:

—Xi'mø mā xi'ahu ngue hīnte gui hyaxhu p'u gá mähä, xingra buxa, ni xingra njumēnyu, 'nē hingui cux mi'da ni thixfanihu, ¿ua ja tema cosa gá 'behmu?

Bi 'yembyø xädi p'uya:

—Hīn'na, hīnte bi m'medi.

³⁶ Mĩ dahra Jesús, bi 'yẽmbi:

—A nuyá, nũ to ja rá bũxa, da gats'i. Da gaxrá njũmenyu. Nũ to hĩn'yu rá juai, da mã rá pahni ngue da dãn'a n'na rá juai. ³⁷ Porque dí xi'ahũ ngue jatho ngue ga thocä'a te nt'ot'i p'ũ ja rá Maca Libro ngue ẽna: “Da tho tengutho n'na rá ts'oc'ei”, i ẽna. Porque nu'a te nt'ot'i ngue ga thocä, jatho ngue di njahma'a.

³⁸ Nu'ũ yø xädi p'ũya, bi 'yẽmbi:

—Ague grá Hmu, ja ua yoho yø juai.

Mĩ dahra Jesús, bi 'yẽna:

—Co nu'a 'mø —bi 'yẽmbi.

Ra Jesús bi mat'Oja p'ũ ja rá xequi ni hũ ngue Getsemaní.

³⁹ Nup'ũ bí ja rá nyuni mambi o'a m'met'o rá Jesús ja rá mbonza ja yø olivos, ja i map'ũ rá Jesús, bi mãhä yø xädi. ⁴⁰ Mĩ zømp'ũ ha ja ngue da zømp'ũya, bi 'yẽmbyø xädi:

—Dami mat'Ojahũ ya. Nu'mø hĩngá mat'Ojahũ, nthambenitho hĩnda gue'a gui 'yøthu.

⁴¹ Bi thohmits'ũ ní nguep'ũ rá Jesús. Nup'ũ bi zøni, tengũ ga yap'ũ da zøn'a n'na rá do 'mø bi t'ei. Bi ndantyøhmũ p'ũya ngue da mat'Oja. ⁴² Bi 'yẽna:

—Ague mã Papá'i, nu'mø guí nnu manho, dami yangui ngue'a rá ndate ja ngue ga thocä. Pẽ hĩnga nu'a go ga sännä gue'a di nja'a, sinoque nũ te guí sänni, gue'a di nja'a —bi 'yẽna.

⁴³ Bi nũ p'ũya ngue bi zø'a n'na rá anxẽ bí 'yẽ mahets'i, di hatra ts'edi.

⁴⁴ Nu'a ga ndär'ma n'ũ rá mmui'a te ja ngue da thogui, man'na ngue rá mmui ga mmat'Oja. Nu'ũ yø xänthe i ja, i 'yugui so häi, tengutho 'mø pønna ji p'ũ ja n'na rá ts'et'i.

⁴⁵ Mĩ juadi bi mat'Oja p'ũya, bi nangui, bi map'ũ bí 'bũhyø xädi. Nu'ũ yø xädi p'ũya, ya mi aha, bi dapra t'aha ngue rá dummui. ⁴⁶ Bi 'yẽmbũya:

—¿Hanja ngue guí ahmi? Dami nangui, gui mmat'Ojahũ. Nu'mø hĩngá mat'Ojahũ, nthambenitho hĩnda gue'a gui 'yøthu.

Ya bi mbentra Jesús.

⁴⁷ Mente yaui yø xädi rá Jesús, bi zøhna rá Judas ni zi xangu yø ja'i. Guehna n'na nc'ei ya 'de'ma yoho yø xädi rá Jesús. Bi guat'i ngue bi zengua p'ũ 'bähra Jesús, bi zurpa rá hmi p'ũya. ⁴⁸ Nuna rá Jesús bi 'yẽmbi:

—Ague Judas, con n'na rá beso guí dā rá N'yohũ bí 'yẽ mahets'i ya'mø.

⁴⁹ Yø amigo rá Jesús mi nũ te bi nja, bi 'yẽmbũya:

—Ague grá Hmu, ¿ua guí nne ga japhũ rá juai? —bi 'yẽmbi.

⁵⁰ Bi guxrá juai n'na nc'ei rá xädi rá Jesús. Bi zennbabi rá 'yehé rá 'bet'o mmäcja, bi hyejpa rá gu ngue rá n'yei.

⁵¹ Pe rá Jesús bi 'yembi:

—Damí hyegui, 'yo gadi japhu —bi 'yembi.

Nuna rá Jesús bi därpa rá gu na bi thejpa rá gu ngue bi 'yøthe. ⁵² Nuya yø hmu yø mmäcja, 'nēhyø policia fähra nija, 'nēhyø n'yohu 'bet'o p'u ja rá nija, gä ní 'yehra nzite. Rá Jesús bi 'yembi:

—¿Ua guí emhmu ngue drá begä, ngue guí cūhu yø juai 'nē guí cūhu yø za ngue gui benngahū? ⁵³ Conque n'na pa ngu n'na pa nmi xännbä rá hya yø ja'i p'u ja rá nija. Uanguí xta nzä ja xqui benngahū p'u. Pe ya guehna rá ora guí 'yohu naya, ngue nu'mø rá 'bexui i ja rá pähä rá zithu.

Bi manna Bedu ngue hingui padi te'o rá Jesús.

⁵⁴ Ya bi bentyø ja'i rá Jesús. Bi zixpu ja rá ngu rá 'bet'o mmäcja. Pe rá Bedu, ni 'befa ya'atho p'u ni ma yø ja'i ni zi rá Jesús. ⁵⁵ Nup'u made rá dathi, bi t'u'a n'na rá sibi ngue bi mihyø ja'i di nhat'i. Xquet'a 'nēhra Bedu bi mi ngue di nhat'i. ⁵⁶ Nuna n'na rá xisu ngue rá guni p'u ja rá ngu, mi nu rá Bedu ngue hup'u ja rá sibi. Bi za di hetí p'uya, bi 'yembi:

—Nuna rá n'yohu 'bucua, xquet'a rá n'youi rá Jesús.

⁵⁷ Pe mi dahra Bedu, bi 'yena:

—Hin'na cuø, hindí pacä na rá n'yohu guí mmanya.

⁵⁸ Mi tho man'na ts'uquits'u p'uya, hombi nu man'na nc'ei p'u mi hūhra Bedu, bi 'yembi:

—Nu'i, xquet'a ni n'youi'u tenna Jesús.

—Mi dahra Bedu p'uya, bi 'yena:

—Hin'na n'yø, hinga 'nēcä.

⁵⁹ Mi tho hman'na ora m'mefa p'uya, man'na nc'ei ngut'a bi ma, bi 'yembi:

—Majuani ngue nuna rá n'yohu 'bucua, rá n'youi rá Jesús, porque di nequi ngue rá mmengu Galilea na.

⁶⁰ Mi dahra Bedu p'uya, bi 'yena:

—Ague n'yø, hindí pacä tema hya guí nne gui xicya.

Nu'a rá ora'a p'uya, tobe hin maní juadi mmanna Bedu'a te mma, bi mmahra øni p'uya. ⁶¹ Bi 'bätra Jesús ngue bi hyannbu bi hūhra Bedu. Rá Bedu p'uya, bi zo rá mmui na rá hya xi xihra Jesús ngue xi 'yembi:

“Tobe hindí mahra øni, ya xqui cōnga nhyundi, guí mma ngue hingui paqui”, xi 'yembi. ⁶² Rá Bedu p'uya, asta rá zondummui bi bøn'athi.

Rá Jesús rá n'yemmahya yø ja'i.

⁶³ Nu'u yø n'yohu fähra Jesús, i thenni 'nē i pe'mi. ⁶⁴ Bi gorpa yø dä conna ulu, bi me'mi, bi 'yembi:

—Dami pahya te'o bi mep'a'i ya —bi 'yembi.

⁶⁵ Xangu mi'da yø hya xifi ngue ga ndenni.

Ya bí 'bup'u ja ra dajunta ra Jesús.

⁶⁶ Mi nēcāhāi p'uya, bi mpeti gātho yø n'yohu di manda p'u ja ra nija, conyø hmu yø mmäcja, conyø xännbate ngue ra ley. Ra dajunta bi nja, ja bi ts'ixpu ra Jesús ngue da t'ørpa ra nt'änni, bi t'embi:

⁶⁷ —Dami xicje ya ngue'mø gue'e grā Cristo bá ex Oja ngue di ndast'abi, ogue hin'na. ¿Te guí mmanna ra hya naya?

Mi dahra Jesús, bi 'yembi:

—Nu'mø ga xi'ahu ngue guecä, hingui 'yēc'eigahu. ⁶⁸ Nu'mø xinga øt'ahu n'na ra nt'änni p'uya, xquet'a hingui nne guí mmamhmu'a te ga än'nahu. 'Ne hingui nne guí thøgahu p'uya. ⁶⁹ Ya ni ma da zønna ora ya, ngue ra N'yohu bí 'yē mahets'i dani mmip'u ja rá n'yei Oja nuna jase rá ts'edi.

⁷⁰ Gātho yø ja'i p'uya bi 'yembi:

—¿Ua guí ena ngue gue'e rá Ts'unt'u'i Oja 'mø?

Mi dahra Jesús, bi 'yembyø ja'i:

—Ahá, go guecä tengutho guí mmamhmu.

⁷¹ Di n'yembyø ja'i p'uya:

—¿Teni 'be'a man'na ma testigo ga nnehu ya'mø? Ya dá øsehu ra hya pønná ne ya.

Bi ts'ixpu 'buhra Pilato ra Jesús.

23 ¹ Gä bi nangyø ja'i p'uya, bi zixpu 'buhra Pilato ra Jesús. ² Bi mahyø ja'i ngue di yapra Jesús, enyø ja'i:

—Dí tinnbähe n'na ra hya na ra n'yohu 'bucua, ngue di ts'onnbä yø mmui yø ja'i. I embi ngue hingui ja ngue di unyø ja'i'a ra menyu ähra dast'abi 'bu'a Roma. Xquet'a i mma ngue guehna ra Cristo na, i nne da ma ngue n'na ra dast'abi.

³ Ra Pilato bi 'yänna Jesús, bi 'yembi:

—¿Ua gue'e rá dast'abi'i yø judío?

Mi dahra Jesús, bi 'yembi:

—Ahá, go guecä tengutho ra hya guí mmanya —bi 'yembi.

⁴ Ra Pilato bi 'yembyø hmu yø mmäcja, da guehmi'da yø ja'i:

—Hin tema ts'oqui dí tinnbä na ra n'yohu 'bucua —bi 'yembi.

⁵ Pe yø ja'i mahombi 'yena:

—Nuna ra hya xännbate p'u ja ra häi Judea na, di ts'onyø ja'i na ra hya na. Bi fu'a Galilea xännbate ra hya, asta søcua ya.

Bi ts'ixpu 'buhra Herodes ra Jesús.

⁶ Mi 'yøhra Pilato na ra hya mmanyø ja'i, bi 'yännbaya ngue'mø ra mmengu p'u Galilea na ra Jesús. ⁷ Nu'mø mi xi p'uya ngue ja ra mmengu p'u, bi mennba na ra Herodes mi ndast'abi p'u Galilea. Porque ra Herodes, nu'u yø pa'u, mi 'bup'u Jerusalén. ⁸ Ra Herodes, nu'mø mi nu ra Jesús, emmēi di johya. Porque ya rá ya'atho yø pa i nne da nu, ngue øde te mmanyø ja'i t'ēmbi øtra Jesús. Mi tømī ngue da nūrpī tema milagro da 'yøt'e. ⁹ Xangu yø nt'änni bi 'yørpe, pe ra Jesús hīnte ga ndatho. ¹⁰ Xquet'a 'bup'u yø hmu yø mmäcja 'nēhyø xännbate ngue ra ley. Di yapī hīn'yu p'u rá nzegui. ¹¹ Nuna ra Herodes co 'nēhyø soldado xquet'a hīmbi nu manho ra Jesús. I thenthō, bi heta n'na rá he mazihotho tengutho rá he n'na ra dast'abi. Ra Herodes mahømbi menhna Jesús, i map'u 'buhra Pilato. ¹² Madague'a madi nsuhmi m'met'o ra Pilato ra Herodes, pe bi n'amigo m'mefa.

Ya nts'änni ngue da tho ra Jesús.

¹³ Nuna ra Pilato bi peti gätho yø hmu yø mmäcja, gätho yø ts'ut'abi, gätho mi'da yø ja'i. ¹⁴ Bi 'yēmbi:

—Ya guá singahu ua na ra n'yohu 'bucua. Guí emhma ngue di ts'onyø ja'i. Pe ni hmi ni dāhu hapu dí änni, 'nē guí nnuhu ngue hīn tema ts'oqui dí tinnbabi ngue'a te gni yaphu. ¹⁵ Ni xinga guehra Herodes ngue xtabá ndinnba rá ts'oqui, porque bi costho hømbi 'yēcua. Ja guí nnuhu p'uya ngue hīn tema hya di nēqui para ngue da t'ēmbi ja te rāngue'a ngue da tho. ¹⁶ Nugä ga manda ngue da 'bei, pe ga thøgue.

¹⁷ Ra Pilato i ja ngue da 'yøt'e te ra costumbre ja yø ja'i, nu'mø ra ngo ngue ra pascua, pa mathøgue n'na ra ofädi. ¹⁸ Gätho yø ja'i p'uya, bi muhra mafi, i ena:

—Nuna ra Jesús da tho na. Go dami thøhra Barrabás.

¹⁹ Pe nuna ra Barrabás, guehna n'na nc'ei mi ofädi ngue ra 'yøt'i sui, 'nē ra hyote p'u ja ra hnini. ²⁰ Ra Pilato hømbi xihyø ja'i ngue da zä di thøhra Jesús. ²¹ Pe yø ja'i p'uya, man'na nts'edi ga mafi, i ena:

—Da guatra pont'i. Da guatra pont'i ra Jesús.

²² Rá hyu ndi p'uya, bi 'yenna Pilato:

—¿Pe tema nts'o xa 'yø'na p'uya? Nugä hīn tema ts'oqui di tinnbi ngue da t'ēmbi da tho. Nugä ga manda da 'bei, pe ga thøgue.

²³ Pe yø ja'i hīngui säya ngue mafi, ädi ngue da ma macuati ra pont'i ra Jesús. Nu'a ga mahyø ja'i co 'nē'u yø hmu yø mmäcja, bi nja'a te ädi.

²⁴ Ra Pilato p'uya bi zänni ngue di nja'a te mmanyø ja'i. ²⁵ Bi ma mathøgue na ra Barrabás xi manyø ja'i ngue di nthøgue. Guehna xi jot'i ngue ra 'yøt'i sui 'nēhra hyote na. Go bi ndä na ra Jesús, i hnepe ngue da tho p'uya.

Ya cuarta pont'i ra Jesús.

²⁶ Nu'mø mi ts'ixra Jesús ngue da tho, bi nthëui p'ua ja ra 'yu n'na ra n'yohu xpi 'yëhra 'bëfi ni hu ngue ra Simu, ra mmengu Cirene. Go bi njapi bi duxra pont'i na p'uya, ni 'bëfatho p'ua ni ma ra Jesús.

²⁷ Pë xangu yø ja'i bi dënni. I ma'a nts'onì yø xisu, tu yø mmui ngue te da thohra Jesús. ²⁸ Pë bi hyetyø ja'i ra Jesús, bi 'yëmbi:

—Ague gyø xisu guí 'buhmu ua Jerusalén, 'yo guí zomhmu conná ngueque. Sinoque dami nzoni ngue conná ngue'ahu 'në conná nguehni basihu. ²⁹ Porque da 'yëhyø pa gui 'yëmhmu: Xanho 'bui te'o hinjo'o yø basi, ogue himbi hya yø basi, ogue himbi sutate. ³⁰ Yø ja'i p'uya da 'yëmbyø t'øhø: “Bá tãgui, gui soxcahe”. Da 'yëmbyø nyuni: “Dami cogbahe”, da 'yëmbi. ³¹ A nuya ngue hinte gadi uphu'a gadi umhmu ya, hague ngu ra n'ua da tho'a ja ra ts'oqui 'mø.

³² Xquet'a ni ts'i yoho yø ts'oc'ëi ngue 'dap'ua da duui ra Jesús. ³³ Mi zomp'ua ja ra nyuni gui hutyø ja'i ngue ra Njuyaxhmu, ja bi ma macuati p'ua ra pont'i ra Jesús. 'Në'ua yoho yø ts'oc'ëi bi ma macuati ra pont'i, n'na rá n'yëi, n'na rá gaha i gohi. ³⁴ Nu'mø ema cuati ra pont'i ra Jesús, bi 'yëna:

—Ma Papá'i, dami punnba yø ja'i 'bucua, porque nuya hingui padi te øtya —bi 'yëna.

Yø soldado p'uya bi ma ra taha ngue to xta ra taha, gue'a da gaca n'na xequi rá he ra Jesús. ³⁵ Yø ja'i 'bäp'ua p'uya, i hëtho. Nu'ua yø judío 'bet'o, i thenthø'ua, i ëna:

—Mi mmannu ra n'yohu ngue da yanyø ja'i. Pë di nyanse ya, ngue'mø majuani ngue guehna rá thanhni Oja nuna t'ëmbi ra Cristo.

³⁶ Yø soldado p'uya, xquet'a thenni. Bi guat'i ngue bi unna vino xa n'ixi da zi. ³⁷ Bi t'ëmbuya:

—Nu'mø gue'e rá dast'abi'i yø judío, dami nyanse ya'mø.

³⁸ Nup'ua ja rá ya ra pont'i, bi t'ot'a n'na ra letrero ngue ëna: “Nuna ra n'yohu 'bucua, guehna rá dast'abi yø judío na”. Ra letrero p'uya, nt'ot'i conná hya ngue ra griego, ra latín, ra ebreo.

³⁹ Nuna n'na ra ts'oc'ëi ya cuarbu ja ra pont'i p'uya, xquet'a thenni, bi 'yëmbi:

—Nu'mø gue'e grá Cristo, dami nyanse ya'mø. 'Nëcä'be gui nyan'be p'uya.

⁴⁰ Nu'a man'na nc'ëi ra ts'oc'ëi bi 'yëmbi amigo di yahni:

—Nu'i ni xingui su Oja, conque ya guí tup'ua ja ra pont'i ya. ⁴¹ Nugüi ja te rángue'a ngue dí säui ra n'ua, porque di jutui'a te xtá øt'ui. Ya ni 'yup'ua te dí thohmi. Pë nuna ra n'yohu 'bucua, hin tema nts'o xa 'yø'na.

⁴² Bi 'yën'a m'mëfa p'uya:

—Ague Jesús, nu'mø ra pa gui søhø ngue gui manda ua, gui mbëngui.

⁴³ Mi dahra Jesús, bi 'yembi:

—Majuani dí xi'i, nuya ya ga m'muhmi p'ua mahets'i ya.

Ya bi du ra Jesús.

⁴⁴ Comma huxyadi, bi mudi bi m'mexui ga ra ximhai asta hyu nde.

⁴⁵ Ra hyadi bi m'mexui. Nu'a ra ulu mi zap'ua ja ra goxthi nija bi hyehmade i gai ngue bi xet'i. ⁴⁶ Bi 'yen'a n'na rá hmafi ra Jesús, bi 'yena:

—Ague ma Papá'i, dadi fát'a'i ma tegä ya —bi 'yena.

Hontho bi man'a p'uya, 'bexpi du. ⁴⁷ N'na ra capita ngue ra mmengu Roma bi nu te bi nja, bi 'yespabi Oja p'uya, bi 'yena:

—Majuani ngue nuna ra n'yohu 'bucua, hin'yu rá ts'oqui na.

⁴⁸ Gä bi nu yø ja'i mi 'bäp'ua te bi nja. Bi ma yø ja'i p'uya, pe putyø tiya ngue tu yø mmui. ⁴⁹ Gätho'ua yø mpadiui ra Jesús, conyø xisu bá nexa Galilea ngue tenni ha ni ma, yap'utho bi 'bäi, Gä hantho te bi nja.

Ya bi ma nt'ägui ra Jesús.

⁵⁰ Mi 'bu'a n'na ra hoga n'yohu ni hu ngue ra José, mi øt'e te Gä mmamp'ua ja ra ley, ra mmengu p'ua ja ra hnini Arimatea ja ra häi Judea. 'Nehna di manda p'ua ja ra nija na. ⁵¹ Xquet'a 'nehna mi tøm'i ngue di manda ua Oja. Janangue hingui 'bui ngue ra acuerdo'a te ra hya bi ts'ännbu ha bi mpeti yø ja'i. ⁵² Nuna ra n'yohu na, bi ma bá nyaui ra Pilato, bi 'yäpra nt'edi ngue da hyajpu ja ra pont'i ra Jesús. ⁵³ Mi hyajpu ja ra pont'i p'uya, bi 'uennbabi rá do'yo ra Jesús co n'na ra sávana ngue ra hoga ulu. Bi hyaxpu ja ra panteón xi ma nt'a'mi p'ua bí ja n'na ra 'bido ngue bá ägui. Nuna ra panteón, hinjongui o. ⁵⁴ Nde mbëhi'a ra pa'a, ya da yutra pa ngue ra ts'äya.

⁵⁵ Nu'ua yø xisu bá nexa Galilea ngue bá n'youi ra Jesús, bi ma bá nu ra n'yägui. Bi nu ha bi t'ägui. ⁵⁶ Mi zøp'ua ja ra ngu ya yø xisu, bi hocyø 'yethi mazihotho ga yuni ngue da goxra ánima. Bi nsäya'a ra pa ngue ra ts'äya p'uya, porque gue'a di manda rá ley Oja'a.

Ya bi bennate ra Jesús.

24 ¹ Mi hyaxa ra pa ndomingo, zi xuditho bi ma mahøn'a yø xisu p'ua bí o ra Jesús. Bi hyaxyø 'yethi xi hoqui. Bi mähä mi'da yø xisu. ² Mi zømp'uya, bi dini ngue ya n'nanni 'benna do mi nnøpa nju'mi ra panteón. ³ Bi yut'ambo p'uya, pe ya himbi dimp'ua ra Jesús. ⁴ Bi nsu p'uya, hingui padi te da 'yøt'e. Mi nu p'uya, 'bäp'ua yoho yø anxe di yoxni yø he. ⁵ I hemtho häi'ua yø xisu ngue emmei su. Yø anxe p'uya, bi 'yembi:

—¿Hanja ngue guí homhmu ua mant'ägui'a ya 'bui? ⁶ Ya hinjo'o ua, ya xa bennate. Dami bemhmu ra hya bi xi'ahu 'mø tobe mambi 'buta Galilea. ⁷ Conque bi ma ngue ra N'yohu bí 'ye mahets'i, mi ja ngue da

ma madäpi yø ja'i ja yø ts'oqui ngue di cuarta pont'i. Rá hyu pa p'uya, di bennate.

⁸ Nu'u yø xisu p'uya, bi zo yø mmui na ra hya xi man'a m'met'o ra Jesús. ⁹ Nuya yø xisu 'mø mambá pengbu ja ra panteón, nu'a te bá nu, bi xi'u 'de'ma'da nc'ei yø xädi ra Jesús. Bi xifi gätho mi'da yø ja'i.

¹⁰ Nuya yø xisu bi hyaspabi ra hya ya yø xädi ra Jesús, guehna ra Maya Magdalena, 'nehra Juana, 'nehra Maya rá mamá ra Jacobo, 'ne hmi'da yø xisu p'uya. ¹¹ Pe nuya bi thaspa ra hya p'uya, hinguí ec'eitho te mmanya yø xisu. Sinoque entho: “Hantho loco ya yø xisu”, gue emma entho.

¹² Pe ra Bedu bi bøn'athi, bi ma n'nahmantho p'u bí ja ra panteón. Mi zomp'uya, bi hyet'ambo. Bi nu ngue ya n'nanni 'bønna ulu mant'e ra Jesús. Bi mengbu ha säya p'uya, pe di 'yøtho hanja'a te xi nja.

Bi ntimmí p'u ja ra 'yu yoho yø xädi ra Jesús ngue maní map'u ja ra hnini Emaús.

¹³ Nu'a ra pa'a p'uya, yoho yø xädi ra Jesús maní map'u ja ra hnini Emaús. Nuna ra hnini na, di nsocui Jerusalén como 'de'ma'da kilómetro.

¹⁴ Mente 'yo, mente di c'a'a te xi nja. ¹⁵ Nuna ra Jesús mi zä mi zädi, ya 'dap'u ni n'yo. ¹⁶ Madague'a ngue hēti, pe ena te corpatho yø dä ngue hinda badi te'o na ra Jesús. ¹⁷ Ra Jesús bi 'yännbūya, bi 'yēmbi:

—¿Teni 'be'a ma hya gadi nxihmi mente guí 'youi ua ja ra 'yu n'yø? Nup'u nná bengä, ena gue tu ni mmuiui.

¹⁸ Nuna n'na nc'ei ni hu ngue ra Cleofas bi 'yēmbi:

—Gätho yø ja'i bá 'yo Jerusalén, Gä padi te bi nja mantenni pa. 'Ne go gui 'yēna ngue hinguí pahya.

¹⁹ Mi dahra Jesús, bi 'yēmp'u yaui:

—¿Tema hya n'yø?

Nu'u ts'o p'uya, bi 'yēna:

—Xigue ra Jesús nuna ra mmengu Nazaret. Guehna n'na ra n'yohu ngue rá pøngahya Oja, di nequi ngue ja rá ts'edi ngue bi 'yøtyø milagro, 'ne ja rá ts'edi ngue ra hya bi ma. Porque bi nu manho Oja te bi 'yøt'e, da guehyø ja'i bi nu manho te bi 'yøt'e. ²⁰ Dí mmangä'be ngue nu'u yø hmu yø mmäcja, da gue'u ma hmuu di manda p'u ja ra nija, bi dä ra Jesús. Bi zixpu ja ra ts'ut'abi, ja bá ts'ännbu ngue da dup'u ja ra pont'i.

²¹ Pe nugähe nmi engähe ngue nuna ra n'yohu na, guehna xta nyanyø judío na. A nuyá, ya mangunde bi nja na ra hya dí xi'a'be ya. ²² Nu'u 'da yø xisu 'da'igu ma nt'ec'eihe, xa pijthogähe. Porque xa mma mxuditho p'u mambí o ra ánima. ²³ Pe ya hinjonxpa ndini ngue di op'u. Xpa mmengbūya, xa xicje ngue xi nu yø anxē. A nu'u yø anxē p'uya, i mma ngue ya 'buhna ra Jesús. ²⁴ 'Bexque'a p'uya, nu'u 'da ma n'yohe xa

mmap'u mambí o ra ánima, pe xa ndiní tengutho ra hya xa mmanyø xisu. Pe ra Jesús ya hinxá hnú na 'na.

²⁵ Nuna ra Jesús bi 'yembí:

—¿Ua hinguí ts'u di 'yo ní mmuihu'a te ra hya i ja? ¿Ua hinjam'mø guí øhmú para ngue guí 'yec'eihi'a te gä ra hya bi manyø pøngahya Oja?

²⁶ ¿Ua hinguí pahmu ngue ra Cristo mi ja ngue da zä ra n'u hante ngue di ndast'abi ngue di manda ua?

²⁷ Ya bi du'mi bi xifi gätho'u yø hya nt'ot'i p'u ja ra Maca Libro ngue'a te guí c'a ra Jesús. Bi dunnbabi'a te mmamp'u ja yø libro bi 'yotra Moisés. Bi sigue bi xi mi'da yø hya te gä nt'ot'i p'u ja yø libro bi 'yotyø pøngahya Oja.

²⁸ Nu'mø mi zømp'u ja ra hnini maní ma p'uya, ra Jesús bi 'yøt'e ngue ena xø nne da thogui. ²⁹ Pe nu'u yø n'yohu p'uya, bi japi ngue di nsäya, bi 'yembí:

—Ma 'daua ga nsäyahú. Guí nnu ngue ya bi nde. Ya ní ma da dähra nxuí.

Bi yut'ambo ra ngu ra Jesús ngue di nsäya. ³⁰ Mi mip'u ja ra mexa p'uya ngue di nsihme. Bi hyacra thuhme, bi ja mammadi Oja. Bi xemp'uya, bi un'nu hup'u ja ra mexa. ³¹ Nu'a ra ora'a p'uya, bi xohyø n'yomfení ngue bi badi te'o. Pe 'bexpi m'merpatho ra Jesús. ³² Di n'yembí n'na ngu n'na p'uya:

—Pe uanguí hurca ma mmuiui mente dará yahú gä ra 'yu, 'ne bi xicui tema hya nt'ot'i p'u ja ra Maca Libro.

³³ Ya hinte mambi dø'mi. Bi mengui 'bexque'a, i ma Jerusalén. Bi diní ngue ya xi mpeti'u 'de'ma'da yø xädi ra Jesús co 'ne'u mi'da yø n'yohu.

³⁴ A nuya xi mpeti p'uya, bi 'yembya ja bi zøhø:

—Majuani xa bennate ra Hmu n'yø. Ya xa nnu ra Bedu.

³⁵ A nuya ja bi zø p'uya, xquet'a bi ma te xi thop'u ja ra 'yu. Bi ma ngue hinguí padi te'o na ra Jesús mente yaui, bi badi, ja gue'mø mi xenna thuhme.

Ya bi zømp'u 'buhyø xädi ra Jesús.

³⁶ Mente tobe di yahnitho'u yo nc'ei, ngue mma te xi nu, mi dambeni p'uya, ya 'bäp'u made ra Jesús. Bi zengua p'uya, bi 'yembí:

—Da hyu ní mmuihu ya —bi 'yembí.

³⁷ A nu'u yø xädi p'uya, di fetyø mmui ngue su. I ena ngue ra 'yø'a hetí.

³⁸ Pe ra Jesús bi 'yembí:

—¿Hanja ngue guí suhu? ¿Hanja ngue guí emhmú ngue himma juani dí 'bucä ua? ³⁹ Dami nurcahu ma 'ye 'nehma gua. Guí nnuhu ngue xquecthocä. Dami thänju n'namhma guí nnuhu ngue guecä. A nu'a ra 'yø, ra ndahitho'a, hin'yu rá do'yo'a. Pe nugä guí nnuhu ngue drá ja'i.

⁴⁰ Mi juadi bi xi'a ngu'a p'uya, bi 'yutyø 'ye 'nɛhyø gua ha bi mɛ yø clavo. ⁴¹ Pɛ nu'u yø xädi hinga e'ɛc'ɛi xanho, ngue'a gui johya 'nɛ ɛna sudyø n'yomfɛni. Pɛ ra Jesús bi 'yɛmbi:

—¿Ua hinguì ts'u ua te ga sigä ts'u? —bi 'yɛmbi.

⁴² Bi unna n'na xɛqui ra hua ngue nthaxi p'uya, 'nɛ bi unna n'na mhmɛ ra t'afi t'asa. ⁴³ Bi hyamp'uya, yø hmi yø dä yø xädi p'u ha bi zi. ⁴⁴ Bi 'yɛmbuya:

—Nuna te dá thocä ya, guehna ra hya ya xtä xi'ahu m'met'o na. Ya xtä xi'ahu ngue mi jatho di nja'a te nt'ot'i p'u ja ra Maca Libro. Porque ra Moisés co 'nɛ'u mi'da yø pɔngahya Oja, bi 'yot'a te ja ngue ga thocä, xquet'a ngu'a mmamp'u ja yø Salmo.

⁴⁵ Bi xojpa yø n'yomfɛni p'uya, ngue da dini te mmamp'u ja ra Maca Libro. ⁴⁶ Bi 'yɛmbuya:

—Ya ngu'a nt'ot'i ngue ra Cristo i ja ngue da tho. Rá hyu pa p'uya, di bɛnnate p'u da nt'ägui. ⁴⁷ Guehna ra hya da thaspabi yø ja'i 'bui ndap'u bi zä yø nación, connä nt'edi ra Jesús, nu to da hyep'u ra nts'o ga 'yo, di punnbabi yø ts'oqui. Pɛ rá muditho da manna hya p'u Jerusalén.

⁴⁸ Nuyá, go gui xihmu yø ja'i na te gä nuhu dá thocä ya. ⁴⁹ Nuna ra hya bi yat'ahu ma Papágä, ga ma penhnä naya. Pɛ 'yogui 'uehmu ua ja ra hnini Jerusalén asta gue'mø bi n'na'ahu ra ts'edi di 'ye mahets'i, ya gui mmähä p'uya.

Bi ma mɛhɛts'i ra Jesús.

⁵⁰ Bi gujpu mi 'buhyø xädi ra Jesús, i map'u jonna hnini Betania. Bi macyø 'ye p'uya ngue di japi. ⁵¹ Mente di japuya, hɛtho ha i nangui, bi ma mahets'i. ⁵² Mi juadi bi danne'u yø xädi, bi mengui, i ma Jerusalén. Janjuani ngue di johya. ⁵³ N'na pa ngu n'na pa, i pa nija ngue badi ja mammadi Oja.